TUNDKEM UHKUST OMA KODUMAA JA KODUKOHA ÜLE. HEAD VABARIIGI AASTAPÄEVA!

Pärnu Postimees

PÄRNUMAA AJALEHT

ASUTANUD J. V. JANNSEN 1857

AINULT TELLIJALE TÄNASE LEHE VAHEL

Ajakiri parimateks aastateks

30+

Õpetajate palgast

Õpetajate paljuräägitud palgatõus on piirdunud esialgu sellega, et tänavu jaanuarist kergitati vaid palga miinimummäära. Lk 7

Vapimärkide laureaadid

Neljapäeval anti Pärnu kontserdimajas värsketele laureaatidele üle Pärnumaa ja Pärnu linna vapimärgid. Lk 2, 3 ja 5

NR 36 **LAUPÄEV**, 22. VEEBRUAR 2014 www.parnupostimees.ee

Heisake lipud ja tulge paraadile!

Head pärnakad!

Esmaspäeval oleme kogu Eestimaa pilgu all. 24. veebruaril on kodulinn Pärnu riigi aastapäevapidustuste keskmeks. Tegemist on ajaloo suurima sõjaväeparaadiga ja kui ilm lubab, siis näeme NATO lennukeidki, kui kehvem, siis kuuleme neid. Pärnule, Eesti Vabariigi sünnilinnale, on suureks auks kõike seda võõrustada. Mistõttu me tahame ja peame ka ise panustama.

Mõni sõna kaunistustest. Kuusevanikud sinimustvalgete lintidega Kesklinna sillal, uhiuued Pärnu ja Eesti lipud Keskväljaku lipumastides. Uudse elemendina oleme valgustuspostidele paigaldanud 22 trikoloorpannood. Pidulikkust ja meeleolu loovana on liinibussidel Pärnu linna ja Eesti lipud. Linna sissesõitudel olevatel Pärnu postidel asendame kuurordiaasta kleepsud uutega: „Terve Eesti eest“. See on EOK logo (luba saadud), ent väga sobiv meilegi, tervitamaks külalisi. See on märk tervise ja liikumise olulisusest, ent mis mind enim inspireeris: meie, pärnakad, seisame kogu Eesti eest! Peale selle veel „kadakaseaded“ tseremoniaalsetes kohtades, lipuvärvidega kaunistatud pärjad ja vanikud. Põhisõnum on – värvime Pärnu sinimustvalgeks. Ja siin, head pärnakad, saate teie kõige rohkem panustada. Ma palun teid, et kõik meie majad saaksid 24. veebruari varahommikul rahvusvärvides lipu seinale või masti. Pilt on ju seda võimsam, mida rohkem neid on. Ja kui naabrimees on unustanud, tuletage talle seda meelde. Otsige välja ka autolipud ja neid võiks juba 23. veebruarist kasutada.

Kella kümne paiku õhtul on linna poolt nii külalistele kui pärnakatele aastapäeva ilutulestik (Kesklinna silla juures). See on presidendi kätlemistseremoonia järel ja peaks jõudma ETV ekraanilegi.

Ja lõpuks, niisama oluline kui lippude heiskamine: tulge paraadile 24. veebruaril kell 12. See saab olema uhke ja unikaalne! Luban ilusat ilma – aga ärge siis väga valusalt lööge, kui…

Meeldivaid ja meeleolukaid pidupäevi kõigile! Head Eesti Vabariigi aastapäeva! Hingerahu ja rõõmu!

Toomas Kivimägi
linnapea

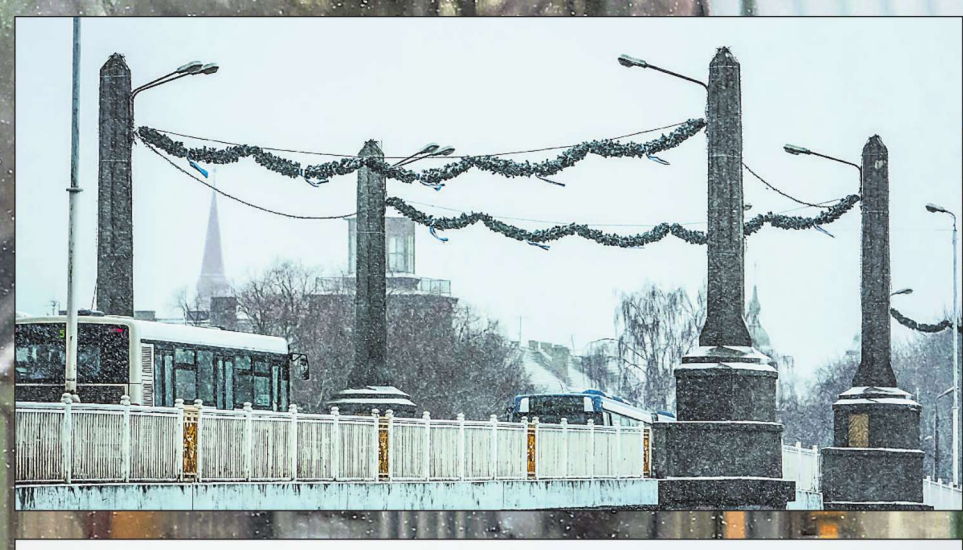

Pildid Ants Liigus ja Urmas Luik

UUDISED

Pühapäeval ja esmaspäeval tasub meeles pidada, et seoses Eesti Vabariigi 96. aastapäeva tähistamisega on Pärnu kesklinnas liiklus oluliselt pärsitud. Täpse liiklusskeemi leiab meie 19. veebruari lehest.

Maavanem ja linnapea tunnustasid

Teet Roosaar

Pärnu maavanem Andres Metsoja ja linnapea Toomas Kivimägi rääkisid kontserdimajas toimunud Eesti Vabariigi 96. aastapäeva vastuvõtul päevakajalistest probleemidest ning andsid üle maakonna ja linna vapimärgid.

Peter-Kalev Hunt

Hiie Martinson

Olaf Esna

Enn Raadik

Mihkel Leppik

Neljapäeva õhtul olid kontserdimajja kutsutud kõik pärnumaalased, keda maavanem ja linnapea soovisid tunnustada ja innustada. Aastapäevakõnedes tõsteti esile vabatahtlikku tegevust ja nägema oma osa ühiskonnaelus kaasalöömisel.

Rail Baltic on Pärnumaa jaoks võimalus

Kivimägi peatus pikemalt Rail Balticul, mille Pärnumaa kaudu ehitamise mõttekuse tartlased kahtluse alla on seadnud. "Kõlab küll jämedalt, aga koos sellega seatakse kahtluse alla ka peaministri ja kogu valitsuse kompetentsus," ütles Kivimägi. Ta meenutas, et valitsus otsustas Rail Balticu trassikoridori 2011. aasta septembris ja rohkem kui kaks aastat oli tartlaste poolt suur vaikus.

Kivimägi rääkis, et ta ei pea prügikasti vääriliseks Briti konsultatsioonifirma AECOM uuringut, mille on heaks kiitnud nii Eesti, Läti ja Leedu valitsus kui Euroopa Komisjon. Rail Baltic üle Pärnu oleks 400 miljoni euro võrra odavam, Pärnu trassil oleks keskmine kiirus 170 ja Tartu trassil 127 kilomeetrit tunnis, sest Tartu variant läbiks rohkem asulaid ja künklikumat maastikku.

"Määrav osa kaubast tuleb Tallinnast ja Soomest ning läheb Tallinna ja Soome. Ehk siin ei maksa Pärnul ja Tartul end mõelda suuremaks, kui me seda tegelikult oleme," kõneles Kivimägi.

Linnapea ütles, et raudteed pole võimalik rajada, ilma et see puudutaks loodust või talusid. "Enamiku jaoks on mõistetamatu, et must-toonekurg on tõstetud inimesest ja aastasadadega väljakujunenud terviktaludest kõrgemale, aga nii see Natura aladega on. Eesti riik on andnud sellele oma allkirja ja see on üks osa kokkuleppest Euroopa Liiduga. Kurbloolisus on see, et kui neid allkirju anti, ei osatud ette näha Rail Balticu võimalikkust," rääkis ta.

Kivimägi kutsus üles nägema, mis on kaalukausi teisel poolel. "See on poole sajandi suurim väljakutse ja võimalus nii Eesti kui Pärnumaa jaoks," sõnas ta.

Pärnusse tahetakse tulla

Kivimägi tõstis esile, et Pärnu viimase nelja kuu elanikkonna ränne, sealhulgas välisränne, on olnud positiivne. Pärnusse on elama tulnud 73 inimest rohkem kui siit on lahkunud. Kui välisränne kõrvale jätta, oleks see number 146.

Linnapea leidis, et välismaale õppima, tööd tegema ja päikest otsima minemist ei peaks üle dramatiseerima. 1970. aastal lahkus Soomest Rootsi ühe aastaga 40 000 inimest. See ei saanud Soomele saatuslikuks.

"Meil on väga palju selliseid väärtusi looduse kingitusena, millest suur osa maailmast vaid unistab," meenutas Kivimägi. "Meil on või saab kohe olema palju ühiseid materiaalseid väärtusi, mida nii laias valikus käe-jala juures vaid vähesed 40 000 elanikuga linnad lubada saavad: kontserdimaja, teater, spordihall, staadion, keskkonnahariduskeskus, veekeskus, spaad, Vallikäär, Rannapark, Jaansoni rada, kergliiklusteed, kino, kaks golfiväljakut, Lottemaa, ringrada. Mõelgem, märgakem ja nautigem seda rohkem."

Kivimägi tõstis esile Raeküla lasteaia hoolekogu esimeest Eha Paasi, kelle eestvedamisel lapsevanemad uue mänguväljaku rajasid. Paasi jutu järgi on Pärnu elanike kogukond ja kodanikud ei pea ootama, millal linn kõik ära teeb, alati saab ise käed külge panna.

Heinamaale vaatamise aeg

Metsoja meenutas, kuidas ta lapsepõlves vanavanemate juures heinateol pihus punetavate vesivillide ja seljas pakitseva lihasevalu üle kurtis. Vanaisa soovitas aga parem vaadata, kui palju juba tehtud sai. "Arvan, et valdav osa meist ei ole praegu ega ilmselt ka möödunud viiel aastal osalenud heinateol, kuid ometi nii mõnigi siin saalis tunnetab, et just see ongi see „Eesti asi"," lausus ta.

Metsoja tõdes, et parimad asjad siin maailmas on tasuta ja esikohale võiks asetuda soov olla haritud, armastav, hooliv ja tähelepanelik. "Mõnes mõttes on käesolev hetk nagu heinamaale vaatamise aeg meile kõigile," ütles ta.

Maavanem rääkis, et heinamaale jõudmine pole võimalik, kui varahommikust taevast vaadates uskuda, et peagi hakkab sadama, ja jääda ootama, mida homne toob. "Eestlane on olnud kehv sigima ja laisk maid vallutama. Rahuldunud oleme pigem vähesega, talunud ebamugavusi, aga hoidnud peamist – hingerahu. Aga ka selle saavutamist oleme pidanud õppima," kõneles ta.

Hedonistliku edukultuse asemel soovitas Metsoja mitte põdeda vananemist ja küpsemist. "Mulle tundub, et noored kardavad vanaks saada," lausus ta.

Nemad annavad Pärnumaale näo

Pärnumaa kõrgeima autasu, Pärnumaa vapimärgi said Metsojalt ja maasekretär Rita Kosenkraniuselt bibliofiil, ekslibrist ja antikvaar Olaf Esna, ettevõtja Peter-Kalev Hunt, sõudetreener Mihkel Leppik, Maarjakodu looja ja juht Hiie Martinson ning maanteeameti Lääne regiooni juhataja Enn Raadik.

"See märk tuleks väikesteks kildudeks teha, see on kõigi töö ja vaev," rääkis Martinson autasu vastu võttes. Märki katki tegemast ta siiski loobus, selgitades, et selle peal on karu. Pärnumaa vapimärke on nüüd välja antud 96.

Pärnu vapimärk kinnitati rinda endisele laste muusikakooli direktorile Silvi Baradinskasele, filmimees Mati Põldrele, haigla juhile Urmas Sulele ja muuseumi juhatajale Aldur Vungile.

Vunk meenutas Winston Churchilli sõnu: "Teenetemärgid säravad võimsalt ja ahvatlevalt, aga nende sära tekitab varje." Vungi varjujääjad on töökaaslased ja pere, keda ta meeles pidas.

Vabariigi aastapäev ongi meelespidamise aeg. Nii ei häbenenud pidulistele laulnud Marko Matvere oma esimest lugu pühendamast Pudeli-Vovkale, keda ta pärast pikki aastaid Pärnusse tulles taas kohtas.

Osalised muljetavad: ilus

Silvia Paluoja

Vapimärkide üleandmise, pidukõnede ja pärimusmuusikat harrastava pereansambli Rannarada esinemise järel võttis kontserdimaja laval koha sisse Pärnu linnaorkester Tõnis Kõrvitsa dirigeerimisel. Tormilise aplausiga tervitas publik soliste Liisi Koiksonit ja Marko Matveret.

Kontserdi järel küsisime Pärnu maavanema, linnapea ja Pärnumaa omavalitsuste liidu ühisele vastuvõtule palutute vahetuid muljeid ja seda, milline võiks olla Eesti Vabariik oma 100. aastapäeval.

Peter Hunt,
AS Wendre omanik:

Väga huvitav oli kuulata linnapea kõnes Rail Balticu osa. Härra Kivimägi ütles, et on uskumatu, et nad tahavad viia selle Tartu kaudu. Arvan, et see raudtee oleks Pärnumaale edaspidi väga oluline ja ma ei saa vastupidistest argumentidest aru.

Maavanem rääkis Pärnumaast optimistlikult ja mõlema kõned olid huvitavad.

Kontsertosa meeldis väga, olen Valgre filmi vaadanud ja muusikat kuulanud, need olid ilusad lood, peale selle mõned maailmakuulsad lood, mis kõlasid. Ilus. Kena.

Arvan, et nelja aasta pärast, kui Eesti saab sada, on loodud töökohti, et elu oleks parem. Ja Pärnumaal elab palju rohkem inimesi. Tahaksin, et turiste käiks rohkem ja lennuväli saaks korda tehtud ja kiirraudtee läheks Pärnust läbi.

Enn Raadik, maanteeameti Lääne regiooni juht:

Mina kuulasin mõlema kõnet tähelepanelikult, need olid isikupärased ja täiesti erinevad. Maavanema kõne oli hästi isamaaline, linnapea kõne väga tänapäevane, oli puudutatud praegusi probleeme. Maavanema tänased probleemid tulid välja ajaloo kaudu. Minule jäi täiesti hea mulje ja meeldis, et nende sõnumid olid väga positiivsed ja kutsusid inimesigi olema positiivsed.

Kontsert meeldis, väga hea valik ja väga head laulud, erilise väärtuse andis see, et olid Pärnu orkester ja Pärnu solistid.

Eesti saja aasta juubel ei ole kaugel ja kui minu erialalt vaadata, siis oleme just ületanud riigi keskmise tolmuvabade teekatete künnise. Oleme alustanud Via Baltica edasiarendamist, projekteerime Pärnu sissesõitu. On mõte ühendada Pärnu-Jaagupi ja Koonga ning kui suudaksime üle Ermistu-Kihlepa minna Tõstamaale, tooksime Varbla Pärnule kümme kilomeetrit lähemale.

Mercedes Merimaa,
Pärnu lahe partnerluskogu tegevjuht:

Maavanema kõnest praegu aastapäeval läks kõige rohkem hinge see, et peaksime väärtustama neid asju, mis ei ole võibolla otse materiaalselt väljendatavad ja mille jaoks ei olegi nii tähtis raha, kuid mis meie elus on oluliselt tähtsamad. Need väärtused kannavad meid eilsest homsesse, tänu neile jaksame tänases päevas hakkama saada ja tasakaalus olla.

Väline maailm võib olla mõnikord tasakaalust väljas ja on seda Eesti riigi kui terviku mõistes olnudki, aga eks inimene peab ise sisemiselt hoidma neid põhiväärtusi ja väärtustama iseennast, oma lähedasi – alates perest ja kogukonnast.

Kui suudame mõista elu püsiväärtusi, suudame hakkama saada. Eks ikka on nii, et kõik unistused ei täitu, aga elu on muutumises ja me peaksime suutma teha valikuid, mis vaatavad rohkem homsesse. Et me ei elaks nii, et võtame laenu oma laste ja lastelaste arvelt, see mõte sümpatiseeris mulle kõige rohkem.

Heldy Põlluste,
Kihnu vallasekretär:

Tulime saare pealt hõljukiga ja õhtuks läheme koju. Meri on jääs, vett ei olnud isegi näha, üks pragu oli, aga täitsa ilus valge väli oli.

Mõlemad kõned olid olulised, aga maavanem rääkis ikka väga ilusasti. See läks hinge, see oli laiem, ei olnud nii kitsa teemaga.

Kontsert oli ilus, läks samuti hinge. Meil näeb sellist kontserti ju harva. Meile meeldis kõik.

Ela Tomson,
Pärnu linnavalitsuse haridusosakonna juhataja asetäitja:

Mõlemast kõnest jäi kõlama armastus oma kodumaa vastu. Mure ja hool selle pärast, et siin kõik hästi läheks. Need olid küll väga erinevad kõned, linnapea kõne oli asjalikum ja kõneles konkreetsest asjadest. Maavanema kõne oli poeetilisem ja luulelisem, aga see oli väga kena, kuidas ta meenutas oma vanaisa, ja võrdlus heinateoga meeldis mulle ka hästi. Ja tõesti on see õige, nagu maavanem ütles, et kui sa loobud, siis oled juba kaotanud. Me ei peaks oma töös ja asjades väga kergesti loobuma eesmärkidest, mille oleme endale seadnud.

Kontsertosaga jäin väga rahule ja mu käsi oli natukene mängus, et see just selline tuleks. Liisi Koikson on pärit küll Kilingi-Nõmmest, aga tegelikult me kutsusime ta tänasele kontserdile Londonist. Jõulude ajal hakkasime seda asja ajama. Marko Matvere oli kusagil Šveitsis või Austrias suusatamas. Maailm on väikseks jäänud, igalt poolt saab inimestega kokku leppida. Eha Ristimetsal olid telefoninumbrid ja nii me selle asja korda ajasime.

aktiivseid kodanikke

Mati Põldre

Aldur Vunk

Urmas Sule

Silvi Baradinskas

Pildid Urmas Luik

kontsert, isikupärased kõned

Karel Tölp,
Tahkuranna vallavanem:

Kuna ma tean maavanemat kui sõpra lähemalt juba aastaid, siis üllatas mind tema kõne positiivselt. Ta käsitleb teemat sügavuti, filosoofiliselt – nagu täna läbi heinategemise.

Kui mõelda riigi lähenevale juubelile nelja aasta pärast, teeb mind murelikuks see, et kohalik ajakirjandus tümitab omavalitsusjuhte, kes võiksid saada valitud riigikokku ja Pärnumaa eest seista.

See on probleem, et meil ei ole palju siit valitud riigikogu liikmeid, kipume valima väga kaugeid inimesi ja sellest tulenevalt ei ole meilt valitsuses ministreid. Võime öelda, et see ei mõjuta, ja olla suuremeelsed: vahet ei ole ja Eesti on üks. Tegelikult Lõuna piirkonna ja Tartu tegevus ju näitab ilmselgelt, et ongi süsteemne töö selle nimel.

Omavalitsusjuhtidelt ootaksin ühtset meelt midagi koos teha, et Pärnumaal oleksid oma ministrid.

Kaie Toobal,
Tori vallavanem:

Maavanema kõnest jäi kõlama see, et kui me teeme oma tööd, peame seda tegema hästi ja eestlaste moodi. Ja et eestlased on kannatlik rahvas, aga samal ajal on nad uuendustega kaasaminevad. Kõige rohkem peame austama seda, mida meile on andnud meie vanemad. See jäi maavanema kõnest kõlama ja arvan, et see on tarkus, mida tuleb järgida.

Kontsertosa meeldis väga. Alati on väga meeldiv kuulata Liisit ja Markot, kes on Pärnu inimesed ja minu lemmikud. Ma naudin neid väga.

Eesti Vabariigi sajanda aastapäeva peale mõeldes ei oska ma öelda, kuidas vald siis välja näeb. Kindlasti tunduvalt kenam kui praegu. Oleme algatamas oma uut detailplaneerigut, et Tori valla keskust kaunimaks teha, ja kindlasti arvestame seal rahvuslikkusegagi. Teine pool on see, et minu jaoks on märksõnaks ikkagi koostöö selle nimel, et meie vabariik saab nelja aasta pärast sada.

▶ ILM

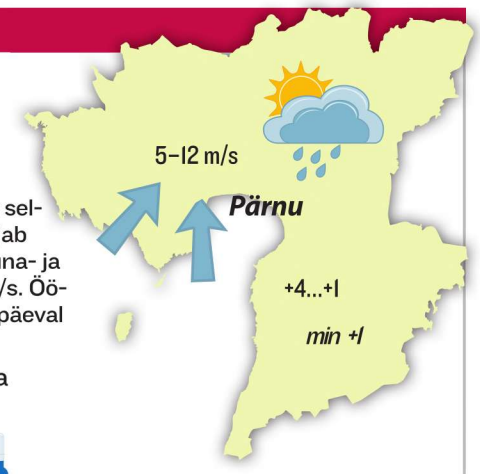

Täna tuleb pilves selgimistega ilm. Sajab vihma. Puhub lõuna- ja edelatuul 5–12 m/s. Öösel on +3 kuni -1, päeval +4 kuni +1 kraadi.

Kõige soojem ja kõige külmem:
1990 +8,3
2007 -28,4

Homme on pilves selgimistega olulise sajuta ilm. Puhub edelatuul 5–12 m/s. Öösel on +2 kuni -1, päeval +5 kuni +2 kraadi.

KOLME PÄEVA PROGNOOS	
Pühapäev	+5..+2
Esmaspäev	+6...+3
Teisipäev	+4...+2

Päike tõuseb täna 7.36, loojub 17.36.

Ilmatark

Kui vahepeal oli lumi läinud, siis neljapäeva hommikul sadas maha õhuke lumekiht ja see meenutas, et talv on tagasi. Külma poolest oli tänavust talve siiski vaid kolm nädalat.

Veebruarikuu kahe dekaadi keskmine õhutemperatuur on Lõpel –0,4 kraadi, mis on paljuaastasest keskmisest peaaegu viie kraadi võrra kõrgem. Sealjuures oli teise dekaadi keskmine koguni 0,9 soojakraadi.

Järgmise nädala ilm on kergetes plusskraadides, vaid öösiti tulevad vähesed miinuskraadid. Esmaspäeval ja teisipäeval on sajuta ilm ning iseseisvuspäeval võib õhutemperatuur ulatuda seitsme plusskraadini. Teistel päevadel võib sadada nii lörtsi kui vihma. Puhub lõuna-, kagu- ja edelatuul.

Vanasti arvati, et kui madisepäeval (24. veebruar) on tuul põhjast, on järeltuleva kevade tuul ka sealtpoolt ja väga vilu.

Ilmar Tiismaa

Sindi aasta inimene Johannes Mets

Sindi linnavolikogu otsustas anda linna aasta inimese aunimetuse ja preemia MTÜ Sindi Mudelispordi juhatajale Johannes Metsale.

Mets on hobi korras juhendanud Sindi mudelautode tehnikaringi juba kümmekond aastat ja õpetanud noortele mudelautode ehitamist.

Sindi aasta inimese tiitel ja preemia antakse üle homme. *(PP)*

Armas Eesti rahvas!
Vabariigi aastapäev on meie rahva ühtne pidupäev! Soovin, et tunneksime kõik sellest päevast ja oma riigist ühtmoodi rõõmu!

Euroopa DEMOKRAATIDE ja LIBERAALIDE Liit
Kristiina Ojuland

Kutsun sind kaasa mõtlema ja ühinema, kuidas teha Eesti riiki inimkesksemaks, avalda arvamust
www.luud.ee
Kui soovid ühineda mõttekaaslastega, kes püüavad teha meie kodumaad paremaks just inimesest ja tema vajadustest lähtuvalt, leiad ankeedi Rahva Ühtsuse Erakonnaga liitumiseks
http://www.luud.ee/join_party

Küsi nõu või anna endast teada oma piirkonna RÜE esindajale Andres Soopalu
asoopalu@gmail.com
511 1055

Pärnu Postimehe kuulutuste vastuvõtt ja reklaamiosakond on 24. veebruaril suletud!
Kuulutusi saab tellida internetis www.parnupostimees.ee
Rusat Eesti Vabariigi aastapäeva!

NÜÜD AVATUD
UUS IVECO TEENINDUSKESKUS

REMONT, HOOLDUS, DIAGNOSTIKA
Broneeri teenindusaeg: 503 2640 või ivecoparnu@hansaliinid.ee.
Avatud: E-R 9:00-17:00, Mere 7, Pärnu.

IVECO
HANSA LIINID
Rahvas rataste!

Naisteranna vetelpääste sõltub linnavalitsusest

Teet Roosaar

Pärnu linnavolikogu lubas linnavalitsusel korraldada keskrannas rannavalveteenuse osutamiseks viieaastase riigihanke, kas valvama hakatakse ka naisteranda, sõltub linnavalitsusest.

Pärnu linn on 2010. aastast korraldanud keskrannas rannavalvurite leidmiseks ühe suve pikkusi hankeid. Suplejaid on valvanud eri firmad, kes pole olnud huvitatud töövahenditesse ja rannainventari investeerimisest. Nüüd soovib linnavalitsus, et õhu- ja veetemperatuure näidataks nüüdisaegsetel tabloodel ning rannavalvuritel oleks huvi pikema aja jooksul tööd korraldada.

Linnavalitsus on valmis selleks, et rannavalveteenus aastatel 2014–2018 kallineb, kuid soovis jätkata valvamist senise kahe torniga valvataval alal. See sundis linnavolinik Peeter Saunperet küsima, miks naisteranda ei valvata, kuigi arengukava järgi on see Pärnu ranna osa.

Abilinnapea Romek Kosenkraniuse selgituse järgi on rannavalvuritega kokku lepitud, et nad hoiavad ka naisteranna veepiiril silma peal. Paraku on vetelpäästetorni kaugustel kindlad piirid ja vetelpäästjad jäävad naisterannast liiga kaugele. "Kui on soov vetelpäästeala laiendada, saame teha lisahanke," lausus Kosenkranius.

Istungil oli juttu sellestki, et naisteranna staatus on õiguslikult keeruline. "Need pole mehed, vaid jobu moodi rohkem, kes protestisid, et sealt läbi ei tohi minna," ütles volikogu liige Valter Parve.

Nii Saunpere kui Kosenkranius möönsid, et naisteranna valvamist annab korraldada naissoost vetelpäästjatega, kui just keegi protsessima ei hakka ja töölevõtmisel soost tingitud diskrimineerimisest ei kõnele. Hoopis olulisem tundus olevat aga raha, mida linnavalitsus on valmis kesklinna rannavalveks kulutama.

Kuna volikogu päevakorras oli vaid küsimus, kas lubada linnavalitsusel võtta ühest eelarveaastast pikemaid kohustusi, jäi küsimus naisteranna valvamisest lahtiseks. Seda on võimalik otsustada linnavalitsusel vajadusel volikogult raha kulutamiseks luba küsides.

Ligi tuhat toetustaotlust

Keskkonnainvesteeringute Keskuse Sihtasutuse keskkonnaprogrammi selle aasta esimesse taotlusvooru laekus 946 taotlust kogusummas 54,4 miljonit eurot.

Enim esitati projekte keskkonnateadlikkuse valdkonnas (398), järgnesid looduskaitse (161) ja veemajandus (125), teatas sihtasutus. Esialgsetel andmetel tuli enim taotlusi Tartumaalt (147). Järgnesid Harjumaa (84), Lääne-Virumaa (65) ja Pärnumaa (57). *(BNS)*

Poiss pääses põlevast majast eluga

Neljapäeva õhtul põles Tõstamaa alevikus Ringi tänaval ühekorruselise elumaja köök ja tuba, kodus üksi olnud poiss pääses põlevast majast ise välja ja viga ei saanud.

Põlengust teavitati päästjaid kell 16.16. Tules hävis maja köök ja üks tuba, teised ruumid said vee- ja tahmakahjustusi. Põleng kustutati kell 18.19.

Menetleja esialgsel hinnangul sai tulekahju alguse elektrisüsteemist. *(PP)*

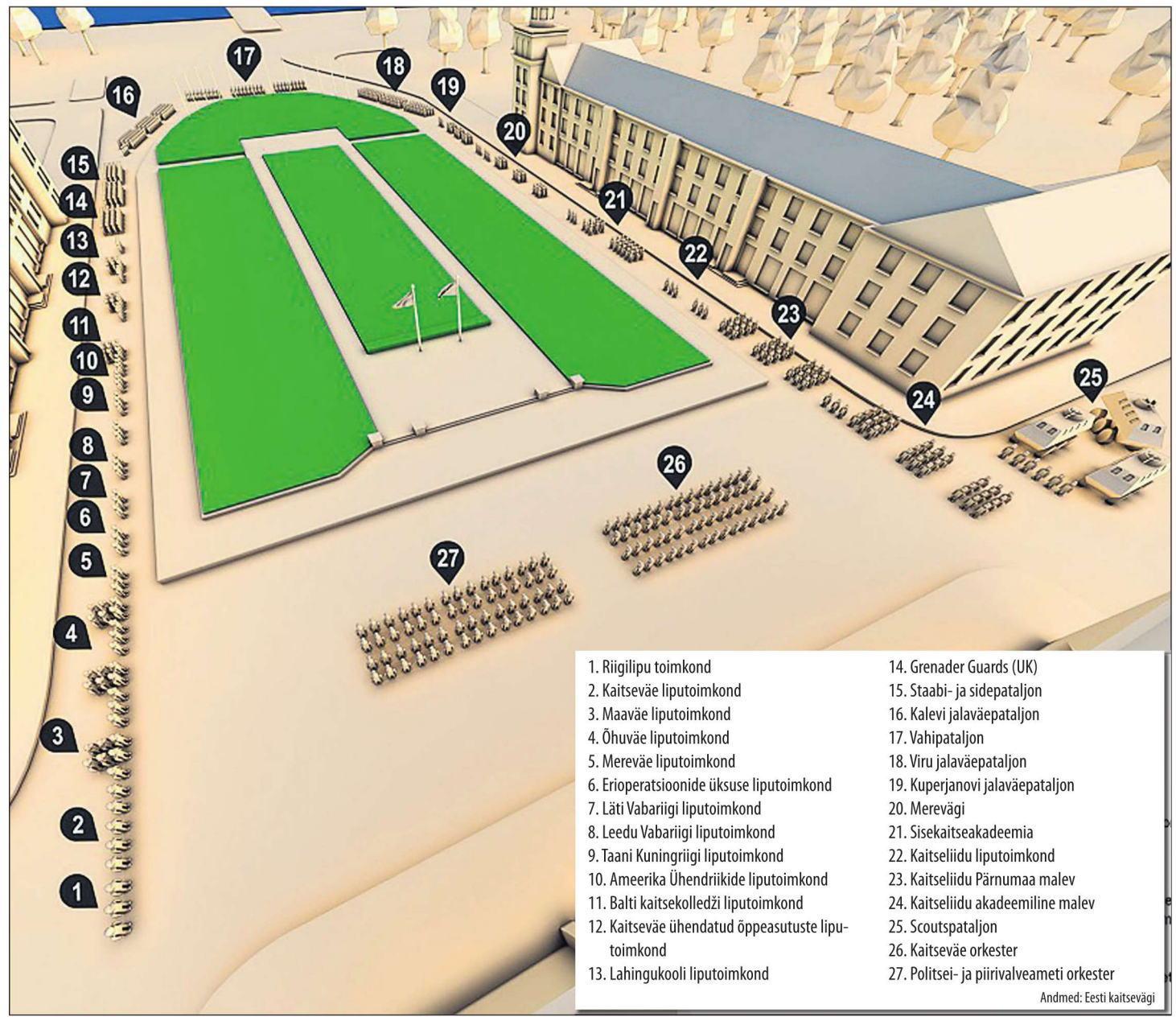

Taasiseseisvumisaja suurim paraad toimub Pärnus

Kalev Vilgats

Eesti Vabariigi 96. aastapäeva paraad peetakse iseseisva Eesti sünnilinna Pärnu Keskväljakul esmaspäeval kell 12. Üles on rivistatud üle 1400 kaitseväelase, kaitseliitlase ja sisekaitseakadeemia kadeti, samuti liitlaste üksused.

Paraadi võtab vastu Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves, paraadi juhatab kaitseväe juhataja kindralmajor Riho Terras ja rivistab Põhja kaitseringkonna ülem kolonelleitnant Rene Brus.

Suurim ja esimest korda

Peale selle, et tänavune paraad on Eesti taasiseseisvumisaja suurim, osalevad esimest korda paraadil liitlaste üksused. Ühendkuningriik on esindatud rühmaga, USA, Läti, Leedu ja Taani liputoimkonnaga. Samuti esimest korda on paraadil ajateenijatest soomusmanööverkompanii soomukitel Sisu XA-180.

> Kõige suuremat huvi võivad pakkuda külalised. Ühendkuningriigist on 23 kaitseväelast Grenader Guardist.

Kõige suuremat huvi võivad pakkuda külalised. Ühendkuningriigist on 23 kaitseväelast Grenader Guardist. See kaardiväerügement asutati 1565. aastal, on teeninud Iraagis ja Afganistanis, kuid ka kuninglike residentside valveüksusena. Paraadil marssiva rügemendi teise pataljoni Nijmegeni kompanii sõdurid asuvad Londonis Wellingtoni kasarmutes ja nende peamine ülesanne on osaleda Ühendkuningriigi riiklikel tseremooniatel. Peale tseremoniaalülesannete täitmise treenib üksus sõjalisteks ülesanneteks.

Tavapäraselt näeb neid Briti sõjaväelasi Buckinghami palee, Windsori lossi ja Londoni Toweri juures, aga ka kuninganna Elizabeth II sünnipäevatseremoonial.

Täna kell 13 panevad Ühendkuningriigi sõdurid pärja vabadussõja võidusamba jalamile Tallinnas, teatas Eesti kaitseväe peastaabi pressiteenistus.

Parim vaatekoht teatri katusel

Vastavalt paraadi plaanile rivistuvad jalgsiüksused Akadeemia ja Vee tänavale ümber Vaasa pargi. Paraadmarsil liiguvad jalastunud üksused teatri eest mööda Pikale tänavale, millel marsitakse kuni Pargi tänavani. Sealt keeravad üksused omakorda Vanapargi tänavale.

Tehnika on rivistatud Pikale tänavale ja hakkab liikuma viimase jalastunud üksuse järel, teeb ringi ümber Vaasa pargi, teatri eest mööda ja kuni Pika tänava lõpuni.

Pärast paraadi saab sellel osalenud tehnikat näha näitusel Keskväljakul.

Plaani kohaselt, aga sobiva ilmaga sooritavad paraadist ülelennu Eesti õhuväe lennuaparaadid ja Balti riikide õhuruumi turvavad NATO hävitajad.

Visuaalselt on paraad ilmselt kõige ülevaatlikumalt jälgitav Endla teatri katuselt, aga sinna pääsemiseks peab olema tutvusi.

Kaitseväelasi ja tehnikat

Kaitseväe peastaap andis teada, et paraadil osaleb kaheksa kompaniid, viis patareid, üksteist rühma ja kaks orkestrit.

Esindatud on kõik väeliigid, kaitseväe ühendatud õppeasutused ja lahingukool, staabi- ja sidepataljon, Kalevi pataljon, vahipataljon, Kuperjanovi ja Viru jalaväepataljonid, Scoutspataljon, suurtükiväe- ja õhutõrjepataljon, õhuseiredivisjon, logistikakeskus, Kaitseliidu Pärnumaa malev, miinipilduja- ja tankitõrjerühm, Kaitseliidu akadeemiline malevkond, sisekaitseakadeemia, kaitseväe ning politsei- ja piirivalveameti orkester.

Liputoimkonnaga on kohal erioperatsioonide üksus.

Peale käsitulirelvade on paraadil väljas 155- ja 122millimeetrised haubitsad, õhutõrjeraketikompleks Mistral, õhutõrjekahurid ZU-23-2, tankitõrjekompleksid Milan ja Mapats, 120- ja 81millimeetrised miinipildujad, 90millimeetrised tankitõrjekahurid, soomukid Sisu XA-180 ja XA-188, mobiilne õhuseireradar Ground Master ja lahinguteenindustoetuse sõidukid.

Kui aasta oli 1993

1993. aasta 26. veebruari Pärnu Postimees kirjeldas Eesti Vabariigi 75. aastapäeva kaitseväe paraadi Pärnus. "Neli Rumeenia automaatidega relvastatud kuperjanovlaste rühma tõestasid 24. veebruaril teatri ees toimunud sõjaväeparaadil, et sõjaaegsete relvade demonstreerimise aeg on läbi. Kuigi kaitseliitlaste rõivaste ühtsus jättis veel soovida, oli toimunul rohkem sõjaväeparaadi kui metsavendluse ajaloo nägu," kirjutas Pärnu Postimees.

Edasisest kajastusest saab teada, et kell 11.40 hakkasid Eliisabeti kiriku juurest teatri poole liikuma neli Kuperjanovi-nimelise üksiku jalaväepataljoni Pärnu õppekompanii rühma, Kaitseliidu lahingukompanii kaks rühma, Pärnumaa Kaitseliidu malevkonnad, skaudid-gaidid, endiste sõjameeste ühing, muinsuskaitse selts, rohelised ja Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei.

Kell 12 käsutas kuperjanovlaste õppekompanii ülem nooremleitnant Hannes Toomsalu mehed valvel ja kandis ette linnapea Rein Kasele.

"Linnapea võtab paraadi vastu, marssides rivi ees päris sõjameheliku sammuga. "Tervist. Elagu Eesti Vabariigi 75. aastapäev"," hindas leht meeri rivikõlblikkust.

Peale linnapea Rein Kase kõnelesid veel maavanem Rein Kirs ja muinsuskaitse seltsi esimees Eduard Rajari. Hümni laulsid kaasa kuperjanovlased.

"Algab paraadmarss. Linnapea ja maavanema eest marsivad läbi 108 täisrelvastusest kuperjanovlast, Soome vintpüssidega varustatud Kaitseliidu lahingukompanii jt. Eesti kaitsejõud näitavad, et meil on, millega end kaitsta," lõpetas leht reipal toonil.

Tänavuse paraadi peaproovi saavad huvilised jälgida homme õhtul kell 21, et oma silmaga veenduda kaitseväe arengus.

Maarjakodu on pakkunud linnarahvale inimlikkuseõpet

Silja Joon

“Kui ma selle peene medali nüüd saan, siis tuleks see teha hästi väikesteks kildudeks ja jagada kõigi inimeste vahel, kes on Maarjakodus alates 90ndatest töötanud või keskust toetanud,” nendib neljapäeval kontsertaktusel Pärnu kontserdimajas maavanemalt Pärnumaa kõrgeima autasu, vapimärgi vastu võtnud Hiie Martinson.

“Meie igapäevased majandusmured on suured, kuid õnneks erivajadustega noored ei taipa sellest midagi, on õnnelikud ja rõõmsad,” lausub visa Hiie Martinson. Urmas Luik

“Kitsastes oludes õpib hindama head suhtumist, mis on rohkem väärt kui sada eurot. Meile on tähtis, kuidas meisse suhtutakse, et saadaks aru, mida see töö siin tähendab,” nendib MTÜ Maarjakodu perenaine.

Martinsoni ühiskondliku panuse loetelu on mahukas. Pärnumaal 22 aasta vältel erivajadustega lastele ja noortele osutatavaid sotsiaalteenuseid arendanud naise tegevuse iseloomustamiseks toodud tähendusrikkad väljendid, nagu “teerajaja”, “eeskuju” ja “algataja”, jutustavad inimesest, kes kivi kivi haaval Eesti riiki on aidanud üles ehitada. Täpsemalt riigi südametunnistust, mis ilma Hiietaoliste inimesteta üksnes hingitseks.

Viib elu edasi

Homme 72aastaseks saaval Martinsonil on kaks last ja viis lapselast. “Kui ma nüüd pensionile jään, siis nii väikse palgaga enam Maarjakodu etteotsa ühtki inimest tööle küll ei leia,” ütleb ta mõtliku häälega.

Martinson ei tee saladust, et juba mitmendat aastat on tema kuupalk piirdunud 200 euroga. Mittetulundusühingu päevakeskuse ja ööpäevase turvakodu majandamisel ei tule lihtsalt muidu ots otsaga kokku. See tähendab iga päev vähemalt kuut tundi ühiskondlikku tööd.

“Ma ise lõin selle MTÜ ja häbi on pooleli jätta. Et alguses oled kõva mees, aga siis, kui rasked ajad käes, lased jalga. See on mu elutöö,” teatab ta rahulikul moel. See rahulik veenvus on hoidnud Maarjakodu kõik need aastad vee peal. Üle on elatud kõik valitsused ja linnavalitsused. Hiie vanemad on mulgid ja sealt tema kangus ja jonngi. Kangus pole jäärapäisus, sest vastu seina pole mõtet joosta.

Hiiele ei meeldigi sellised inimesed, kes aina tahavad ja nõuavad. Kulutavad ametnike uksi ja riidlevad, aga süvitsi ei lähe. “Kui lähed midagi nõudma, siis peaks alati kaasas olema lahendus,” kirjeldab Hiie oma suhtlemisstiili. Kahe aastakümnega on Eesti sotsiaalsüsteem hüpanud siia-sinna ja Maarjakodu hoolealuseidki on ümber nimetatud: esmalt lapsinvaliidideks, siis puuetega inimesteks ja nüüdseks on neist saanud erivajadusega inimesed.

Pere toetusel

Tugikodu Maarja loodi 1990. aastal. Mis pani ühe keskeas Pärnu naise riigikorra vahetudes koraga oma pere kõrval erivajadustega laste eest seisma ja hoolitsema, kui 26 kohusetundlikku aastat oli möödunud kontoris raamatupidajana?

Martinson ütleb, et isiklikku seost tal selle teemaga ei ole. “Ma ei teadnud erivajadusega lastest siis midagi. Neid lapsi polnud kusagil näha, sest kõik häbenesid nende olemasolu,” lausub ta. Kõiki emasid, kel oli selline laps, kutsuti sadu kordi mõistuse häält kuulama ja last ära andma. Neile räägiti hirmu- ja õudusluugusid, meelitati ja ähvardati. Lapsinvaliidide hooldekodud toimetasid varjatult ja neist ei teatud. Need naised, kes kõigest sellest läbi pidid tulema, on kangelasemad. Kogu praegune Maarjakodu klientuur oli siis veel väikelapseeas, kes elas linnas, kes maal. Martinson tunneb vanemate valu ja teab, et kui laps sünnib vaimupuudega, on perel raske, aga lapsel endal kerge. Kui on raske füüsiline puue, on topeltvalus.

“Ma imestan isegi, kuidas ma 20 aastat tagasi kõike seda jõudsin. Mäletan, et sageli sai kodus ainult magamas käidud. Minu peres teadsid kõik, mis on tugikodu laste nimed ja mis keegi päeva jooksul korda saatis. Mingit laste nännutamist tugikodus ei ole olnud, võtan neid kui tavalisi inimesi,” seletab ta.

Karja tänavale laenuga ostetud sügava ja raske vaimupuudega inimestele mõeldud ööpäevases turvakodus elab praegu üheksa ja päevakeskuses veedab oma aega 14 inimest. Praegu on Maarjakodu valdavalt Downi-laste kodu. Geenihaigused ja rasked pärilikud haigused pole kusagile kadunud ja erivajadustega laste sündimus pole vähenenud arstiteaduse edusammudele vaatamata.

Kõik on andestatud

Hiie Martinson leiab, et vaimupuudega inimesed hoiavad ühiskonnas vaimset tasakaalu. Neid peab olema, et ühiskond püsiks inimlikum. “Kui kõik me oleksime ilusad, terved ja rikkad, siis ei areneks inimestes kaastunne, soov aidata. Vaimupuudega inimesed annavad meile võimaluse endid aidata,” mõtiskleb vapimärgi kavaler.

Vaimupuudega laps ja tema pere on tavainimese jaoks head õpetajad. Need lapsed õpetavad rõõmu tundma igast pisikesest asjast.

Tugikodu Maarja töötajad olid Eestis esimesed, kes oma puuetega lastega linna vahel hakkasid käima. “Oi, meile öeldi halvasti vahel. Miks nad välja toodi, nõuti. President Pätsi ausamba avamiselgi kurjustati, et misjaoks nemad. Lapsed ei saanud aru ja meie ei teinud välja. Me oleme kõik need ütlemised andestanud, sest see maailm oli inimestele võõras. Tegime linnavahel inimlikkuseõpet,” räägib Martinson.

Kuidas on Eesti riigis inimliku hoolivusega täna? „No rikkad hoolivad rikastest, see on raudreegel,“ nendib Martinson vähimagi kibestumiseta. “Palju on selliseid kõrkjaid inimesi, et kui juba ülikond seljas ja lips ees, siis võib-olla ei sobi enam koristajaga vestelda. Sellised asjad häirivad,” leiab ta.

Põhjamaades meeldib talle põhimõte kõiki kodanikke võrdselt austada. Asutuse juhid ütlevad koristajalegi möödudes hea sõna. “Meil on kohe kindlalt olemas seisused. Mina ise ei tee vahet, olgu president või ükskõik kes. Kulpi lööma ma ei lähe ja pugejaid ei salli. Ma ei tee vahet rahvusel, seisusel või religioonil, peaasi, et on inimlik inimene,” seletab Hiie.

Energia jäävuse seadus ütleb, et miski ei kao lihtsalt niisama, ja sellele kartmatule naisele meeldib uskuda kaitseingleid ja hingede rändamist. Piibel on tema jaoks ajalooraamat. Kristuse nimel on tehtud palju kurja ja seepärast on Hiiel tublidest kristlastest, kellega ta kokku on puutunud, veidi kahjugi.

Nimelt on viimasel kolmel aastal olnud Maarjakodu päevakeskuses ühekaupa abilisteks sõjaväe asendusteenistuse noormehed – patsifistlike põhimõtetega kristlased.

Pärnu-Jaagupi gümnaasiumis tähistati eile Eesti Vabariigi 96. aastapäeva ja Oma Riigi kuuendat aastapäeva kontserdiga, millele eelnes justkui päris presidendi vastuvõtt. Kätleb direktor Lembit Rebane. Urmas Luik

Pärnu-Jaagupis tekitab gümnaasium pingeid

Silvia Paluoja

Pärnu-Jaagupi gümnaasiumis on 10. klassi minemas 15 põhikoolilõpetajast napp kolmandik ehk kuni viis õpilast, seepärast on päevakorral kooli muutmine põhikooliks ja Vahenurme lasteaia-algkooli kujundamine neljaklassiliseks.

Muutuse põhjus on laste vähesus ja raha kokkuhoid.

Halinga vallavolikogu 15 liiget peavad koos kogukonnaga jõudma tõele näkku vaadates saalomonliku otsuseni. Arutelu avasid arengukava muutmise eelnõu ja kesknädalal toimunud vallavolikogu istung, misjärel eile hommikul toimus kooli saalis kohtumine vallavanem Ülle Vapperiga. Kohal olid õpilased, direktor Lembit Rebane, õpetajad, õpilasesindus Oma Riik ja korraldajad nimetasid ürituse pressikonverentsiks.

Linna tõmme

Pärnu-Jaagupis on keskharidust antud 1952. aastast, gümnaasiumiks nimetas vallavolikogu alevi kooli 2002. aastal. Praegusest 186 õpilasest 39 õpib gümnaasiumiosas ja Halinga vallakassast makstakse nende õpetajate palkadeks 31 143 eurot, selline on riigi poliitika suruda kohustused ja vastutus omavalitsuste õlule.

Arve vaadates oleks järgmisel õppeaastal gümnaasiumi kolmes klassis kokku 25–28 õpilast ja lähema kuue aasta jooksul pole näha õpilaste arvu suurenemist.

Lõivu maksab Pärnust ligikaudu 30 kilomeetri kaugusele jääv Pärnu-Jaagupi linnakoolidele, sest kinnisidee järgi on linnas maaga võrreldes parem haridus. Nii käibki põhi- ja gümnaasiumiosa umbes 40 last kohalikust koolimajast mööda, linna.

“Oleme kõige suuremas augus, üheksas klass on pisike ja juurde tulemas õpilasi ei ole, Kergu kool muudeti kuueklassiliseks, Koongas on õpilasi vähe, Arest minnakse linna, Vigalast enam ei tulda,” tõdes direktor ja viskas musta huumorina killu, et kui lapsi leitaks kapsalehe alt, läheks ta kapsamaad harima.

Hoolekogu kivi

Kooli hoolekogu esimees Margo Sai ütles, et õpilaste selge sõnum on: gümnaasium peab jätakama.

“See on miinus, et kogukond ei võitle,” arvas ta, kui vallavanem rääkis, et just hoolekogu tegi 12. detsembril 2011 vallavalitsusele ettepaneku sulgeda gümnaasiumiosa, kui sinna jääb alla 40 õpilase.

“Kui arv 40 sai paika, tundus see paar aastat tagasi päris suur. Kuid kui nüüd jätkab vaid viis õpilast, siis ongi see ratas läinud veerema,” nentis Sai. “Mõeldes ettepoole, siis maalt äraminek peab ju seisma jääma, kui teeme sulgemise otsuse, siis viie aasta pärast me seda gümnaasiumi enam ei ava.”

Õpetaja Taisi Kärner tõdes, et selleks, et maakohas elu edasi läheks, on piirkonda vaja üht tugevat kooli, gümnaasiumi. “Meil pole olnud nii väikest põhikooliklassi. Kui läheks paar aastat, siis olukord muutuks, aga praegu on väga kriitiline aeg,” arvas ta.

Järk-järgult

Kahaneva õpilaste arvuga gümnaasiumi üleminek põhikooliks toimuks järk-järgult, õppeaastaks 2016/2017, nii et kõik praegused gümnasistid saavad lõpetada kodukooli.

Vallavanem Vapper mainis, et 2015. aastal avatakse Pärnus riigikool, milles õppijate eest ei pea nende elukohajärgne kohalik omavalitsus maksma.

Arvud näitavad, et Pärnu-Jaagupis kui kodulähedases gümnaasiumis jätkab haridusteed keskeltläbi 41 protsenti õpilastest ja nii madal protsent on isegi haridusministeeriumis küsimärke tekitanud.

“Tõmbekeskus oleme ikka, olgu siin gümnaasium või põhikool,” väitis vallavanem.

Pall on volikogu ja kogukonna väravas. Tõsiasi on see, et järgmisel õppeaastal jääb gümnaasiumitöö korraldamisel vallal puudu 28 144 eurot. Sellele lisandub Tartu ülikooli Pärnu kolledžile makstav ettevõtluse suuna õppijate kursusetasu ja tasuta sõidukaardid Pärnu sõiduks. Mille arvelt see raha kokku hoida, küsis vallavanem.

“Gümnaasium maakohas ei ole ainult raha küsimus, vaid kohaliku elu osa,” kinnitas Halinga vallavolikogu liige Heli Künnapas.

“Suuresti oleme praegusesse olukorda, see on arutelu gümnaasiumi sulgemise kohta, jõudnud seoses riigi hariduspoliitika otsustega, kuid kindlasti on laste vähesus seotud ka sellega, et me igal aastal uuesti teemat arutame ja valitseb pidev ebakindlus. Meil tuleks teha üks pikaajalisem otsus, näiteks, et järgmised kolm aastat avatakse gümnaasiumi kümnes klass igal juhul,” arvas Heli Künnapas, kes on Pärnu-Jaagupi gümnaasiumi vilistlane.

Metsä Forest Eesti AS
ostab kasvavat metsa, metsamaad, palke ja paberipuitu, küttepuitu ja raidmeid

Metsä

Tel 509 0200, 511 8671
e-post eesti@metsagroup.com

Coins.ee
tel. 53 77 99 22
Kuninga 24
www.coins.ee

Ostame NSVL münte

TARTU ÜLIKOOL
PÄRNU KOLLEDŽ

TÄIENDUSÕPE TARTU ÜLIKOOLI PÄRNU KOLLEDŽIST

25.02.2014	Inglise keele e-kursused	
05.03.2014	Suhtluskultuuri arendamine turismiorganisatsioonis	65 €
11.03.2014	Tööstress ja selle mõju tööjõu voolavusele	59 €
12.03.2014	Väiketurismiettevõtte turundustegevuste planeerimine	65 €
15.03.–16.03.2014	Service Design (koolitus toimub inglise keeles)	130 €
17.03.–04.06.2014	Tegevusjuhendajate koolitus	683 €
19.03.–20.03.2014	Vajalikud oskused ja teadmised õpetajatöös	109 €

Lisainfo
www.pc.ut.ee/taiendusope
taiendusope@pc.ut.ee • tel 5331 7978

www.pc.ut.ee

KUTSEHARIDUSE SUURSÜNDMUS
NOOR MEISTER 2014
SISSEPÄÄS TASUTA!

KUS JA MILLAL?
7.-8. märtsil
Eesti Näituste messikeskuses Tallinnas

MIS TOIMUB?
- KUTSEMEISTRIVÕISTLUSED 24 alal: võistlejaid üle 300
- 10 TÖÖTUBA: ametite proovimiseks
- KUTSEHARIDUSMESS: kõik oluline kutseharidusest
- Laval meelelahutusprogramm

VAATA LISAKS:
www.noormeister.ee

KORRALDAJAD: KUTSEHARIDUS.EE, innove, Haridus- ja Teadusministeerium
SUURED SÕBRAD: Eesti Ehitusettevõtjate Liit, EESTI MÖÖBLITOOTJATE LIIT, Wienerberger, EESTI ELEKTRITÖÖDE ETTEVÕTJATE LIIT, KAUPMEESTE LIIT
MEEDIAPARTNER: DELFI

Vajaduspõhist õppetoetust saab taotleda Eesti.ee portaali kaudu

Alates 2013. aastast õppima asunud tudengid saavad taotleda vajaduspõhist õppetoetust **Eesti.ee** portaali kaudu. Õppetoetus on 75–220 eurot kuus.

Varem sisse astunud tudengitele jääb kuni 2015/16. õppeaastani ehk õpingute nominaalaja lõpuni kehtima endine toetussüsteem ja nad saavad taotleda õppetulemuste põhjal 56-eurost toetust.

Kuidas taotleda toetust?
» Sisene riigiportaali www.eesti.ee ID-kaardi, Mobiil-ID või panga kaudu ja jälgi juhiseid.
» Mine taotlemisega kindlasti lõpuni!
» Taotlusi saab esitada kogu semestri vältel, kuid pole mõtet viivitada. Tee seda juba veebruaris, sest toetus makstakse välja taotluse esitamise kuust.

Vajaduspõhise õppetoetuse suurus sõltub perekonna eelmise aasta sissetulekust:
» kui sissetulek pereliikme kohta oli väiksem kui 74,75 eurot kuus, siis on **toetus 220 eurot kuus**
» kui sissetulek jäi vahemikku 74,76–149,50 eurot, siis on **toetus 135 eurot kuus**
» kui sissetulek oli vahemikus 149,51–299 eurot, siis on **toetus 75 eurot kuus**

Esimese taotlusvooru järel selgus, et taotlust ei esitanud üle poole esmakursuslastest, kes avalduse esitamise korral oleksid õppetoetuse saanud. Taotle kindlasti – kaotada ole midagi, võita on aga kuni 1100 eurot semestris!

Lisateave Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehelt:
www.hm.ee ja oppetoetused@hm.ee
Nõu saab küsida ka EÜList (eyl@eyl.ee) ja oma kooli üliõpilasesindusest

Pärnu Maavalitsus kuulutab välja avaliku projektikonkursi avatud noortekeskustes (edaspidi ANK) **läbiviidavate projektide toetuseks**

Üldtingimused:
- konkursile saavad projekte esitada ANK-d, mis kasutavad avatud noorsootöö meetodit ja vastavad järgmistele nõuetele:
  - tegutsenud konkursi väljakuulutamise hetkeks vähemalt 3 kuud
  - vastutava noorsootöötaja olemasolu
  - ruumide olemasolu
  - avatud noortele vähemalt 20 tundi nädalas

Nõutav on kohaliku omavalitsuse osalus 20% projekti maksumusest

Konkursil osalemiseks tuleb taotlus esitada hiljemalt **25. märtsiks 2014** aadressil Akadeemia 2, Pärnu Maavalitsus ja e-postil ivika.kelder@mv.parnu.ee

Üldtingimused ja taotluse vormid maavalitsuse kodulehel ja informatsioon: Ivika Kelder, tel 447 9750

www.pereauto.ee | Saad palju, maksad vähe!

pereauto.ee

Pereauto OÜ - Tallinna mnt. 82, Pärnu
Tel. 44 77 300 - e-post: info@pereauto.ee - avatud: E-R 8.30-18, L 10-14

Õpetajate tõusnud palk EI TÕUSNUDKI

Urmas Hännile

Õpetajate palju räägitud palgatõus piirdub esialgu sellega, et 1. jaanuarist tõsteti pedagoogide palga miinimummäär 715 eurolt 800 euroni, üleüldist kõiki puudutavat töötasu kasvamist lähitulevikus koolmeistritele ei terenda.

Pigem toob uus aasta mõnelegi õpetajale palgalanguse, sest enam ei toimu üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuse õpetajate atesteerimist ehk kui ka praegu on koolides hulk vanempedagooge ja pedagooge-metoodikuid, kelle tööd tasustati kõrgemalt, siis praegu ei sunni miski koolijuhti maksma veel mainitud ametijärku omavale koolmeistrile teistest suuremat palka. Liiati ei eralda riik selle tarvis omaette raha, nagu ta tegi seda varem.

Pärnu linnavalitsuse eelarve peaspetsialist Ester Märss pakkus, et pahandamise taga, nagu oleks riik lubanud õpetajatele palgatõusu, millest pole märkigi, on vääritimõistmine. Juttu õpetajate miinimumpalga 12protsendilisest tõstmisest käsitati lubadusena kasvatada samavõrra kõikide pedagoogide palganumbreid.

„Iga õpetaja eeldab, et tema palk tõuseb, aga siis pidanuks kogu toetus tõusma," tõdes Märss. „Aga kui vaadata kogu riigi toetusfondi aastal 2014, siis võrreldes 2013. aastaga on toetus hariduskuludeks tõusnud ainult 0,6 protsenti, sellest põhikooli õpetajate tööjõukulud tõusevad neli protsenti, gümnaasiumiõpetaja tööjõukulu väheneb üheksa protsenti."

Hariduskulude jämedas joones kuueprotsendilise vähenemise juures ei saa juttugi olla kõikide õpetajate 12protsendilisest palgatõusust.

Palga aluseks tööaeg

Kui riik peab palgatõusust rääkides silmas miinimummäära tõusu 715 eurolt 800 eurole, siis Pärnu linnas oli alla 800 euro teeninud täiskohaga töötanud õpetajaid mõni üksik.

„Arvan, et see on kas ebapiisav selgitus palgatõusule, mida riik on lubanud, või ei ole tahetud aru saada, mida riik räägib," nentis Pärnu rae eelarve peaspetsialist.

Kui paljudes ametites on palga aluseks töötegija jõudlus, siis õpetajaga on lihtne. Hõlbus, sest tema tööpanuse mõõt on üheselt fikseeritud 2013. aasta 1. septembrist kehtima hakanud vabariigi valitsuse mulluses määruses „Haridustöötajate tööaeg".

Paber deklareerib absatsis „Haridustöötajate lühendatud täistööaeg", et põhikooli ja gümnaasiumi klassiõpetaja, aineõpetaja, logopeedi, eripedagoogi, kasvataja ja ringijuhi lühendatud täistööaja kestus on 7 tundi päevas ehk 35 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul.

Selle, mitu õppetundi õpetaja jõuab endale liiga tegemata ja kõiki tema täiendavaid ülesandeid arvestades oma tööaja sees anda, lepib ta kokku tööandja ehk kooli direktoriga.

Seejuures ei mängi enam rolli kunagine mõiste „normkoormus", mis määras, mitu õppetundi tuli pedagoogil nädalas kas põhikooli- või gümnaasiumiosas anda.

„Tööandjal ehk koolijuhil on vaja teada õppetundide arvu õpetaja tööajas, sest esiteks on riiklik õppekava ja teiseks on riigi pearaha arvestuse aluseks õppetundide arv kooliastmes," selgitas Märss. „Aga õpetaja jaoks on üldtööaeg, mis sisaldab nii õppetunde kui ka muid ülesandeid, ja palka saab ta selle eest."

Hinnas suured klassid

Kõneldes õpetaja palgast täpsemalt, tõdes rääkija, et kui 2014. aastastki on haridustoetuse aluseks klassikomplekti täitumus, siis Pärnu jaoks on selles valdkonnas toimunud vastukarva muutus. Pööre selles suhtes, et endiste, Pärnule soodsate klassi täitumuse näitajate asemel on rakendatud uusi ja sootuks suuremaid.

„Pärnu linn sai senise rahastusmudeli juures, mida riik kasutas, riigi rahaga hästi hakkama, meie õpetajate palk oligi üle vabariigi keskmise, sest meil olid eelmise rahastusmudeli järgi küllaltki hästi täidetud klassid," märkis Märss.

Hakkamasaamise taganud numbrid ehk klassikomplekti täitumus on aga muutunud. Kui enne oli põhikooliklassis õpilaste maksimaalselt lubatud arv 24, siis nüüd on seesama 24 põhikooli klassi rahastamise alus.

Gümnaasiumiklassides on see 1. septembrist 32 õpilast.

ÕPETAJA PALGA TULEVIK

Õpetajate keskmise töötasu tõstmine tasemele, mis tagab selle, et koolis töötamine muutub arvestatavaks valikuks parimatele. Õpetaja keskmine palk tuleb tõsta tasemele, mis on võrdne Eesti kõrgharidusega spetsialisti keskmise palgaga, et suurendada õpetajakutse atraktiivsust (sh noorte ja meeste seas), luua õpetaja ametikohale konkurents, mis võimaldab ametisse valida parimaid.

Andmed: Eesti elukestva õppe strateegia 2020. Tallinn 2014

Pärnu rae eelarve peaspetsialist Ester Märss: „2013. aastal said koolid kogu riigi haridustoetuse sendi pealt oma kasutusse. Mitte keegi ei saa seda raha mujal kasutada, kui ainult direktorite, õppealajuhatajate ja õpetajate palkadeks." Urmas Luik

„Kõikide põhikooliklasside puhul, kus on alla 24 õpilase, jääbki meil palgavahendeid kohe puudu," tõdes Märss.

Puudu jääb aga kõvasti, sest Pärnus on põhikooli astmes 101 klassikomplekti alatäitumusega (keskmine 21,1 õpilast) ja ainult 59 klassikomplekti 24 või suurema täitumusega.

Linna üldhariduskoolide gümnaasiumiosas on lood veelgi hullemad, sest kõigis 39 klassis on õpilasi alla 32 ning keskmine täitumus on 27,62.

„Juba see näitab, et meil ei saa tulla sellist palgatõusu, nagu võib riigi räägitavast mõista, sest meie klassid on väiksemad, toetusraha ei kata palgatõusu ära," tunnistas Pärnu linnavalitsuse eelarve peaspetsialist. „Iga väiksema õpilaste arvuga klass aga tähendab rahalist miinust ehk puudu jäävaid palgavahendeid – selle jaoks koolivõrgu korrastamist vaja ongi."

Sellel, miks taas on võetud kurss mammutklassidele, on linnaametniku hinnangul selge põhjus: nii annab riik kooli pidavale omavalitsusele üheselt mõistetava vihje optimeerida kohalikku koolivõrku.

Alampalk on igal juhul

Võimalikult suure õpilaste arvuga klasside juures on riigi haridustoetuseks antava raha kasutamise efektiivsus maksimaalne.

Ehk haridusminister Jaak Aaviksoo hiljuti öeldut osundades: „Ma loodan, et koolivõrgu korrastamine aitab olulisel määral tõsta õpetajate palka ka siis, kui riiklik rahastus ei kasva niisugusel määral, nagu seda soovitakse."

Pärnu koolikorralduse muutminegi tähendab eelkõige klasside suuremat täitumust, seega enamat haridustoetust ja võimalust tõesti mingil hetkel õpetajate palka tõsta.

Siinkohal on paslik üldjoontes ära kirjutada, et riikliku haridustoetuse arvutamisel on klassi täitumus äärmiselt oluline ja iga põhikooli alla 24 õpilasega klass ning gümnaasiumiklass, kus on vähem kui 32 õpilast, tähendab alarahastamist.

Küll on nagu aamen kirikus see, et riik tagab õpetajale miinimumpalga (bruto) 800 eurot, millele lisandub 20 protsenti vabasid palgavahendeid, kokku seega 960 eurot.

„See ei tähenda, et selle raha saab konkreetne õpetaja, vaid koolijuhil on õigus selle 20 protsendi raames kujundada oma palgapoliitikat ja vajadusel katta alatäitumusega klasside personalikulude puudujääki," märkis Pärnu rae eelarve peaspetsialist.

Ometi ei saa üheselt väita, et Pärnu õpetajate palgatõusulootus oleks täiesti alusetu. Et siinne koolivõrgu korrastamine peaks kasvatama klasside täitumust, võib aasta lõpus vabaneda raha pedagoogide töötasu suurendamiseks. Võib, aga ei pruugi. Seega pole võimalik lubada mingit kindlat kasvuprotsenti.

„Kuni meil on alatäitumusega klassid, proovime sel aastal jääda niiviisi elama, et kõik õpetajad saavad seda palka, mida nad praegu saavad," ütles Märss. „See on meie põhiline eesmärk, nii nagu ka täita seda palga alammäära nõuet, et keegi alla selle ei saaks."

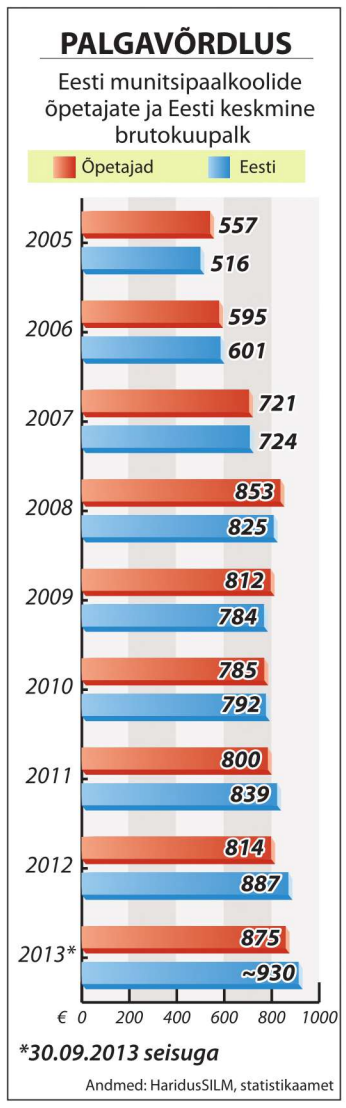

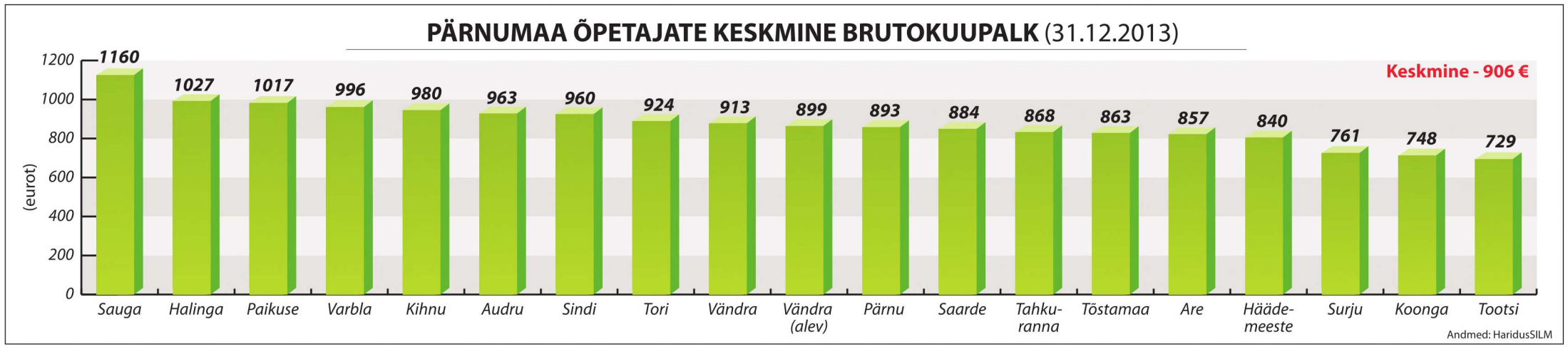

„Bermuda kolmnurgal“ oli murelik aastapäevakohv

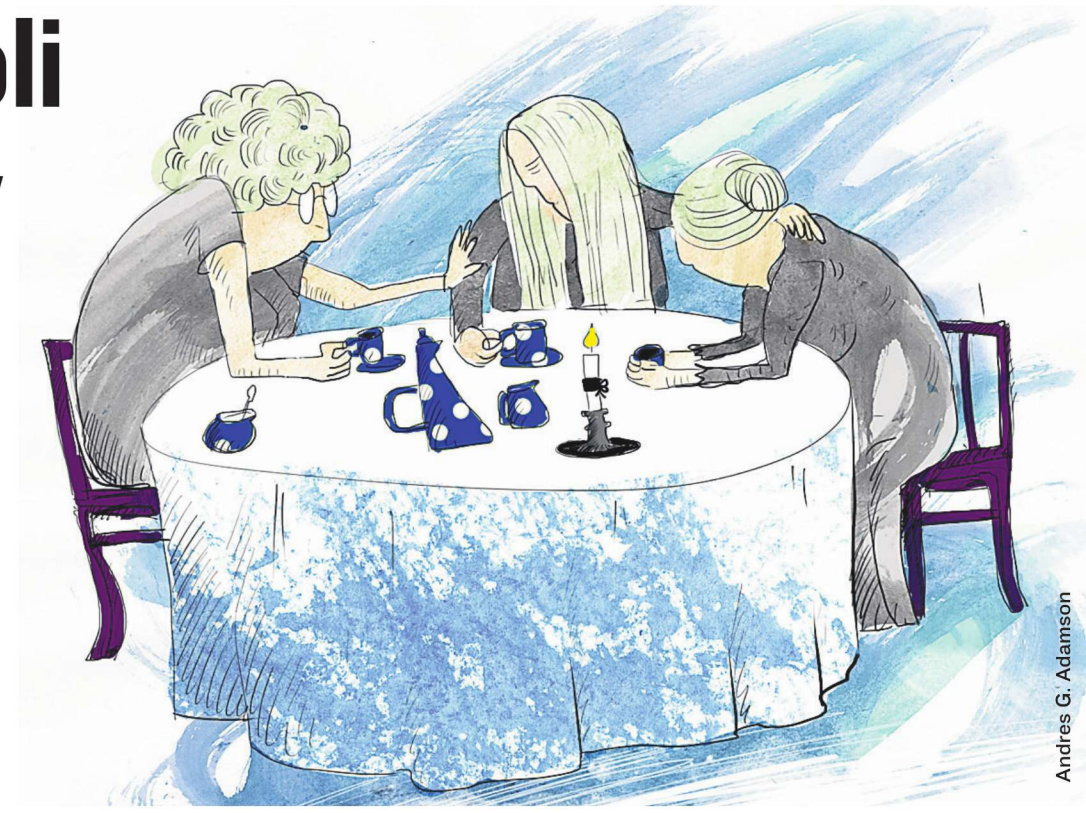
Andres G. Adamson

Grete Naaber

Naiste sõprus algas ajal, kui veel koos Marati dresse kokku vuristati. Töö kadus, aga Alja, Olja ja Lea (nimed muudetud) jäid kokku saama. Olgu siis isiklikel tähtpäevadel või riigi omadel. Tänavu joodi Eesti Vabariigi aastapäevakohvi tavalisest varem, sest Alja plaanis Eestist ära kodukanti lennata, kuid…

Küllaminek jäi ära

Alja pidi sõitma Kiievisse, sugulastele külla. Tuttav pere, kus ta Pärnus last hoidmas käib, ütles: „Mine aga! Kui sa nüüd ei lähe, siis ei lähe sa niipea. Ja Kiievi tänavatel on juba vaiksem.“ Olja ja Lea leidsid seda kuuldes, et koos istumata ikkagi ei jäeta ja traditsioonilise aastapäevakohvi võivad nad mõni päev varem juua.

Alja on ukrainlanna. Kui Kiievis esimene suurem möll käis, helistasid Olja ja Lea talle pidevalt – ega ometi Alja sugulastega midagi juhtunud pole. Sest Alja oli pidevalt mures: suguvõsa noored mehed on nii keevalised. Vahetult enne kokkulepitud kohvijoomist helistas korraga Alja, ise aiva nuuksudes: „Meie istumisest saab mälestusõhtu, Borja on hukkunud. Kiievis läks jälle hullumaja lahti. Sugulased keelasid mul sõita, nad ei tea, kas saavad mulle üldse vastugi tulla.“

Olja ja Lea läksid kohvikusse ehmunult. Oli juhtunud see, mida Alja kogu aeg kartis. Kohvik oli aastaid nende kohtumispaik olnud ja asus lähedal korrusmajade kolmnurgas. Ühes neist majadest elas Alja, teises Olja ja kolmandas Lea. Eks asukoht oligi suuresti põhjuseks, miks Lea ükskord kolmikule „Bermuda kolmnurga“ nimeks pani.

Alja hakkas sõbrannasid nähes nutma. Laual põles küünal. Borja oli naiste teada igati tore, aga keevaline noormees olnud. Kolmik vaikis ja vaatas hubisevasse küünlatulle. Sõnu polnud vaja, kõik oli niigi selge. Kiievis on taas ohvrid…

„Vägivaldseks, väga halvaks kisub asi... Ei oleks vaja olnud. Ehk oleks ometi targemalt, rahumeelsemalt saanud. Sealsed kardavad, et läheb sõjaks,“ nuuskas Alja taskurätikusse. „Temperament on meil, venelastel ja ukrainlastel, hoopis teine kui eestlastel. Emotsioonid keevad üle. Usun, et suurriigid sekkuvad ja hoiavad halvima ära,“ ohkas Olja. „Matusepilte tehakse kindlasti väga palju, kogu tänava rahvas pidavat leinarongi minema. Sugulased lubasid pilte saata,“ rääkis Alja tasa. „Borja väike õde pidi teda ikka veel koju ootama… Vaatab aina aknast välja tänavale, kas tuleb.“

Olja ja Lea jälgisid küünlaleeki. See tõi silme ette inimelu – põlemine päevast päeva, kuid ühel hetkel… „Teie *latte*'d,“ sekkus baaridaam, pannes auravad tassid naiste ette lauale. Kolmes silmapaaris helkis korraks midagi rõõmsatki. Vanad kunded, nagu nad on, ei pea ise enam ütlemagi, mis sorti kohvi tahavad. Baaridaamil on see pähe kulunud nagu koogieelistusedki.

Lea ja Olja mõtlesid, kuidas küll Aljat lohutada. Samal ajal teadsid nad, et paremat mõistvast vaikimisest ei tulegi midagi pähe. Peaasi, et ollakse koos.

„Bermuda“ teeb head

Geograafiline Bermuda kolmnurk on oh mida kõike alla neelanud, inimestele hirmu naha vahele ajanud. Naistele on seda lausa öeldud ja küsitud, miks sihuke nimi. Küsija on seepeale kuulda saanud, et nende oma kohalik kolmnurk on igati hea.

Mida naised kõike koos pole teinud ja üle elanud! Nukrate aegade kõrval – nagu praegu – on olnud palju ütlemata rõõmsaidki. Kokkusaamised on alati olnud justkui toetavad tarad, aitamaks muredes pead püsti hoida. Kõik on kaotanud oma abikaasad, saatnud nad üksteise järel manala teele. Samamoodi nagu täna on naised varemgi koos pisaraid valanud. Laste ja lastelaste haigustegi puhul lohutati üksteist. Lea tütar jäi aastate eest nii haigeks, et arstid ei andnud erilist lootust. Siis otsisid kõik kolm parimaid arste, lõpuks viis Olja ta Peterburi. Tütar sai terveks!

Lea on talletanud uskumatuid elamusi. Üle kõige kroonib aga soojus, mis sõpruskonda ikka ja jälle kokku toob. Koos Alja ja Oljaga peetakse kaks korda aastas jõule ja võetakse uut aastat vastu. See aeg talletab nende päevadesse nii palju hingeülendavat, et jätkub kogu aastaks. „Nagu puhkus,“ leiavad nad.

Lõpmatud meenutused lapsepõlve jõuludest on kõiki kolme igatpidi rikastanud, neid mälestusi korratakse üle ja meenub uusigi. Kui Lea vestab õlgede tuppatoomisest, laste möllamisest neis ja pruulitud koduõlust, siis Olja meenutab Peterburis peetud jõule isa-emaga, saanisõite, aga samuti pirukate küpsetamist vanaema juures Volga ääres. Vahel Olja laulab „Volga, Volga, matj radnaja…“ Imeilus laul!

Kätt südamel hoides vandus Olja naistele, et temaga juhtus just nii nagu vene nääriöö komme ennustab: pani kammi padja alla ja nägi unes noormeest, kellest tõesti sai talle peig. Lea ja Alja naudivad meenutusõhtuid Olja juures, kus puhiseb samovar ja milles tehtav tee on ülimalt maitsev. Põdrakanepiteed pakkudes kordab Olja ikka üle, et kunagi oli põdrakanepidroog tähtis ekspordiallikas.

Alja jutustab Ukraina kombestikust, sealsetest rituaalidest ja armastab end rahvariidesse panna. Ta on selles nagu noorik! Aljat ja Oljat hakkas Lea hindama südamesoojuse pärast. Mida aasta edasi, seda enam sümpaatia süveneb. „Avar vene süda“, nagu öeldakse.

Olja korrusmajas elas vanem naine, kellel polnud omakseid ja kes viidi hooldekodusse. Olja oli naisega varem vaid mõne korra koridoris juttu ajanud, aga nüüd käib teda iga nädal hooldekodus vaatamas. „Oh, kuidas küll vanaemake rõõmustab, kui mind näeb…“ räägib ta pärast. Kord vaaritasid Alja ja Lea naisele väikse portsu magustoitu, mis nii-öelda vanainimese hammastele kohane. Olja kirjeldas hiljem vanakest: „Ta ei tõstnud pilku ka, sõi ja sõi, sõi kohe kõik ära.“

Ühest saab alati kolm

Nii nagu ühe naise rõõmust saab alati kolm rõõmu, juhtub muregagi. Hubisev küünlaleek on tunnistaja, kuidas kolme naise pilkude all mure kolmeks saab. Iga lein tahab mõnda aega vaikust.

„Nii nende lastega on,“ alustas Lea lõpuks esimesena juttu ja rüüpas *latte*'t. „Kasvatad ja koolitad neid, nemad aga tormavad pea ees tulle. Kuulen hommikuti raadiost, kuidas liikluses noored mehed oma elusid jätavad, mõttetult surma lähevad… Igatpidi on vanematel mure – kui sul on lapsed või kui sul neid ei ole. Aga kunagi lõpeb käest kinnihoidmine, tuleb leppida nende valikuga ja sa ei saa teha muud kui leppida. Sinu Borjal oli vähemalt mingi eesmärk…“

Alja haakus vaikselt: “Ta vanemad ütlesid sedasama. Poeg oli neil väga ideeline ja andekas, õppis ülikoolis. Kõik ennustasid talle suurt tulevikku. Teate ju küll, kui uhked vanemad nende laste üle on, kes püüavad edasi, on lootustandvad ja… Nad on nagu palsam, nagu palsam oma vanematele.“

Oljal ja Leal on poeg ja tütar, Aljal poeg. Kõik elavad Tallinnas. Laste poolest on nad õnnelikud emad ja mõistavad kogu hingest ühe kauge ema lohutamatut muret. „Ptüi-ptüi,“ ütleb Lea korraga sümboolselt üle õla sülitades. „Et seal Kiievis veelgi halvemaks ei läheks…“ Siis keerab Lea oma jutu Sotši olümpiale, kus taheti Kiievis hukkunute auks leinalinte kanda. „See tahtmine, mida küll ei lubatud, on ikkagi kena ja inimlik. Vähemalt mõeldakse ja tuntakse kaasa.“ Olja ei saa ütlemata jätta, et tema meelest oli see siiski kurb, et ei lubatud.

Naised saadavad Alja, kes elab kohvikule kõige lähemal, koju. „Paraadile sa ju tuled? Pärnu olevat seekord enneolematult pidulik,“ küsib Olja. Alja noogutab. Teised kaks teavad, et ta teab: mures tuleb tegutseda, norutamine siin ei aita.

Teel pihib Lea Oljale: „Mõtlen keevalisusele. Minu poeg on ka pisut sedasorti. Ülekohus ajab marru… Eestis, räägivad, on 23 000 vaesuses elavat last… Umbes kolme aasta eest tehtud statistika. Kohutav! Sinagi peaksid mäletama aega, kui poliitikud ja meedia õhutasid – sünnitage, muidu sureb Eesti riik välja. Ja nüüd? Sünnitati vaesusse. Mõni pere, kellel polnud tööd, sünnitas, et emapalgast ära elada. Mõni pere, kus joomalembus, et saaks edasi juua. Aga lapsed kasvavad edasi, kui emapalk on ammu lõppenud…“

Olja leiab, et nende laste hinge jääb okas, mis hakkab kasvama. Lapsed peaksid olema riigis prioriteet, aga pole. Lea tunnistab: talle on ammu vastu hakanud, kuidas üritatakse aidata üldsuse abiga suurperedele ja vaesematele korjandusi tehes, isegi lastehaiglale aparatuuri ostes. „See on ju kerjamine, ei muud. Ja riik lubab seda, toetades ise naeruväärselt väikeste summadega oma tulevikku.“

Olja resümeerib: „Ei imesta, kui need lapsed ükskord sirgudes pea tulle pistavad ja muutusi ihkavad. Okas hinges võib väga tugevaks kasvada. Tunnen omast käest, kui presidendi vastuvõtu tuhandeid maksvaid tualette ja pakutavate roogade tutvustust jälgin. Nii palju on vaesemaid, aiva igat senti hoidvaid inimesi…“

„Paraadile minnes läheme Alja poolt läbi?“ küsib Lea koduukse ees. Olja noogutab.

---

1. JÄTA OMA TUTVUMISKUULUTUS TASUTA:
Helista 66 22 525 Kuula hoolega juhiseid. Ütle 40 sek jooksul selge häälega oma kuulutuse tekst. Ära lõpeta kõnet enne, kui oled ära kuulanud oma postkasti numbri ja salakoodi. NB! Kirjuta need üles. Soovitame Sul enda jaoks kuulutuse tekst eelnevalt valmis kirjutada.

2. NII VASTAD LEHEST LEHEST LEITUD KUULUTUSELE:
Helista 900 2626, peale sissejuhatust vali kood **047**. Kuula hoolega juhiseid, sisesta kuulutuse number millele vastad ja siis ütle oma teade.

3. NII KUULED SULLE SAABUNUD VASTUSEID:
Helista 900 2626 , peale sissejuhatust vali kood **047**. Kuula juhiseid, sisesta oma kõneposti number ja salakood ning kuula oma teateid.

TÄHELEPANU! Meie numbritele saab helistada tavatelefonilt ja kõikidelt mobiilidelt, kasutage palun klahvidega, **toonvalimisega** telefoni. 9002626 numbri eritariif 9.90 EEK/min (0.63 EUR). Uued kuulutused ilmuvad laupäeviti Pärnu Postimehes. Teenuse osutaja: Indata OÜ.

NAINE MEEST

Lp vaba täis elujõus härra! Sind ootab oma ellu 60+ kõrgharidusega veel töötav naine. Käime koos kultuuriüritustel ja reisimas. Ei oota, et oleksid täiskarsklane, aga joodikud ärgu küll ühendust võtku. 70293

58 a Põhja-Eesti naine soovib leida sõpra-kaaslast. 70322

50/162/54. Kas kuskil leidub üks 50–60 a pealinna mees, keda piinab üksindus ja kelle hinges valitseb tühjus? 70318

69 a toimekas ja krapsakas mitmekülgsete huvidega loodust ja maaelu armastav proua Tallinna lähistelt loodab tutvuda sobivas vanuses härraga, kellega koos veeta üks kaunis kevad ja suvi. 70313

70+ naine tutvub heasüdamliku ausa härraga. 70301

Hingelt noor ja lõbus 53 a endast ja teistest hooliv naine ootab kohtumist vaba mehega, et koos aega veeta ja teineteisele tuge pakkuda. 70308

56/166/56 vaba naine ootab teadet soovitavalt tiigriaasta vabalt pikemat kasvu Tallinna härralt. 70307

54 a naine soovib tutvuda kuni 60 a pikemat kasvu mehega. 70304

60+ naine soovib tutvuda rõõmsameelse härraga. 70300

55 a Tartumaal väikses maakodus elav üksik lesk soovib leida enda kõrvale hella ja armastavat kuni 62 a elukaaslast. 70287

63/166/61 maj kindl rahulik rõõmsameelne Tallinna naine tutvuks Tallinna või selle lähiümbruse härraga, et koos nautida edaspidist elu. Seiklejaid ei vaja. 70264

60+ hingelt nooruslik naine otsib oma ellu püsisuhteks sõbralikku Viljandi kandi meest. 70277

65 a naine otsib kaaslast. 70324

37 a Viljandi naine soovib tutvuda kuni 44 a mehega. 70258

65 a huumorimeelne energiline tallinlanna tutvuks ausa sõbraliku kuni 70 a pealinna härraga, kes tunneb huvi kultuurse ajaveetmise vastu ega vaevle tubaka ja alkoholi küüsis. 70272

68 a nooruslik ja rõõmsameelne naine tutvuks omaealise härraga. 70267

Naine 64/174 soovib kingitust härralt 65+/175+, kes võtab kaasa kõik oma plussid ja miinused ning soovib tutvuda sümpaatse tallinlannaga. 70261

Naine soovib tutvuda 70+ Tallinna härraga, kes tunneb end üksikuna ning oleks kaaslaseks spaa külastamisel, seenioride kruiisil ja lihtsalt niisama kohvitassi taga juttu puhumas. 70257

52 a kunstihuviline naine soovib tutvuda kuni 55 a vaimse loodust ja muusikat armastava mehega, et luua hubane maakodu. Suitsetamine on vastunäidustatud. 70255

53/169 vaba naine soovib leida tervislike eluviiside ja positiivse ellusuhtumisega 45–55 a sõpra-elukaaslast. 70250

45 a Tallinna naine tutvub korraliku alkoholiga mitteliialdava ja pikemat kasvu 43–50 a mehega, kes elab Tallinnas või selle lähiümbruses. Sobivusel võimalik kooselu. 70221

Tallinna proua, maj kindlustatud, normaalse välimuse ja tervisega, tutvub tegusa 70–75 a härraga, kellega mõnusalt juttu puhuda ja ühteist huvitavat koos ette võtta.70199

60+ hingelt nooruslik lesknaine otsib oma ellu pikemat kasvu sõpra, kellega jagada nii rõõmu kui muresid. Hea, kui saaks koos kultuurselt aega veeta või minna mõnele reisile. Kui on auto, siis ei ole elukoht oluline. 70228

51/164 normaalsete mõõtudega naine tutvub 52–60 a Tallinna mehega, kes ei hooli väljas lõbutsemisest. 70226

60+ maj kindl saare naine soovib leida sõpra-kaaslast. 70208

55 a naine tutvub vaba intelligentse mat kindl mehega. 70203

36/174/60 korralik tallinlanna soovib tutvuda ausa ja heasüdamliku noormehega vanuses 30–41 a. 70197

Armas härra! Saan sellel aastal 71 ja loodan leida sõpra-kaaslast. Koos on põnevam ja koos on lõbusam, oleme ju alles täitsa kõbusad. Tule külla ja oleme koos. Eks siis paistab, mis tulevik toob. 70194

59 a naine tutvub endast lugupidava intelligentse ja hooliva mat kindlustatud mehega. Ise olen humoorikas ja sõbralik. Jõgeva-Tartu. 70190

57 a tallinlanna soovib tutvuda emotsionaalselt intelligentse vaba pikemat kasvu mehega. 70188

60 a üksik Harjumaa naine soovib leida pikemat kasvu alkoholiprobleemideta kuni 65 a elukaaslast. Elukohta ei vaheta. 70186

Nooruslik spordi- ja reisihuviline 69 a leskproua soovib tutvuda samade huvide ja tervislike eluviisidega härrasmehega. 70185

MEES NAIST

43 a abielus Pärnu mees soovib oma ellu rahuldust pakkuvat armusuhet. 70323

40 a noormees ootab 30–35 a neidude kõnesid. 70290

41/184 vaba sportlik alkoholi- ja suitsuvaba Viljandimaa mees soovib tutvuda 25–45 a ilusa saleda Viljandimaa või Lõuna-Eesti naisega. 70321

Keskealine pikemat kasvu Lääne-Virumaa pensionär, endine metsamees, soovib tutvuda 55+ heasüdamliku prouaga, kellele meeldib loodus ja aiandus. 70320

47 a lahutatud mees otsib lühemat kasvu endast nooremat naist elukaaslaseks. Lapsed ei ole takistuseks. 70312

Noormees tutvub naistega vanuses 20–35 a. 70311

Keskealine mees soovib leida salasuhet Lõuna-Eesti naisega. 70310

60 a lihtne mees otsib endataolist sõbrannat Viljandist või selle lähedalt, kes ei sisalda nii palju kulda ja kes oleks vähem pretensioonikas. Seikleja ei ole. 70241

50+ Tallinna härra, maj kindlustatud, tutvuks lühemat kasvu rinnaka daamiga, et luua püsisuhe. 70260

Üksik 45 a maamees soovib tutvuda kuni 45 a naisega. 70248

55/182/95 lahutatud mat kindl korralik mees, ei suitseta, soovib tutvuda noorema Tallinna või Harjumaa naisega. 70230

57 a puudega mees tutvub endast vanema saleda naisega Lõuna-Eestist. Rahvus pole oluline. 70254

75 a ettevõtlik mees, kes pole suu peale kukkunud, armastab tantsida ja teatris käia, soovib tutvuda Tallinna daamiga, kes on valmis ka oma käed mullaseks tegema. 70251

42 a pikemat kasvu kena mittesuitsetav sportlik mees tutvuks endast lugupidava naisega, kellega sobivusel aega veeta igas mõttes. Sobivusel kooselu. 70247

69 a mat kindl kõrgharidusega härra otsib saledat kena tallinlannat, keda hoida ja armastada. 70215

54 a Lõuna-Eesti leskmees tutvunaisega, keda armastada ja kallistada. 70205

68/172/78 maj kindl nooruslik mees otsib igapäevaellu nooruslikku Tallinna naist. 70201

Keskealine ettevõtlusega tegelev pikemat kasvu vaba mees soovib tutvuda 45–50 a aiandushuvilise rõõmsameelse naisega Lõuna- või Kagu-Eestist. 70183

53 a mees otsib meeldivat kaaslast. 70180

70+ romantiline mees ootab head vaimset ja füüsilist suhet saledama partneriga. 70179

45 a abielus Tallinna mees soovib oma ellu rahuldust pakkuvat armusuhet. 70153

Pärnu koolide kõnevõistluse paremad kõned

Pärnu koolide õpilased võistlesid vabariigi aastapäeva eel, kes neist on linna "Kuldsuu". Konkureerimiseks tuli esitada kõne presidendile ja kõnelda loosiga valitud teemal.

Kõnevõistluse võitjatest on Pärnu Postimees juba kirjutanud. Siin on valik parematest kõnedest, mis näitavad noorte soove, unistusi ja muresid. Lugege ja mõelge kaasa.

Täna eestlased ei võistle

Veera Huovinen,
Pärnu Koidula gümnaasiumi
11. klassi õpilane

Meil, noortel, on tänapäeval erinevad eesmärgid ja me läheneme nendele omamoodi. Osa kurdab, kui palju on õppida ja kui raske see on. Osa meist, kahjuks vähemus, aga võtab raamatu kätte ja hakkabki õppima. Siiski motiveerib meid mingil määral eesmärke saavutama üks ja sama põhjus, milleks on surve ja võistlushimu. Tavaliselt jõuab see meieni sõprade, vanemate või õpetajate poolt.

Neli aastat tagasi elasin Hiinas. Riigis, kus kehtib siiani seadus, et perekonnas võib olla ainult üks laps, on võistlushimu ja konkurents suur. Pargis ei näinud ma õhtuti kella viie ja seitsme vahel ühtegi eakaaslast, ilmselt olid kõik siis õppimas. Ükskord valetas mu pisike hiinlasest kaheksa-aastane sõbranna Fei Fei oma vanematele, et tal on kõik õpitud, et minuga välja palli toksima saada. Siiski olid tal kodust lahkudes tekkinud sellised süümepiinad, et ta võttis seljakotis matemaatikaülesanded kaasa ja lahendas need ära pargis. Nüüd ei ole mu sõber enam nii väike ja käib 11. klassis. Tal on juba kutse kahte ülikooli Hiinas.

Tänapäeval kuuleme Eestis tihti lauset "Pole hullu, tibukene, järgmisel korral läheb paremini". See tundub mulle täiesti absurdne. Paljud noored ei tea, mis meie eesmärgid on ja kuidas neid saavutada. Ainuke surve, mida tunneme, on osta lahedamaid riideid ja sirgendada juuksed veel sirgemaks kui pinginaabril.

Meile on vaja avaldada tõelist survet. Praegu meile keegi seda võistlushimu ei tekita. Klassikaaslased ei motiveeri üksteist paremini õppima ega suurimaid eesmärke saavutama. Mina paluks kõiki vanemaid, klassikaaslasi ja õpetajad, et me sisendaksime noortele võistlushimu ja seda väljaspool arvutimänge.

Mul on tunne, et Eestis lähtutakse laste motiveerimisel kahest äärmusest. Osa vanematest teeb oma kullanupukestele pai ja ütleb, et küll õpetaja oli ebaaus, kui pani kirjandi hindeks kahe. Osa vanematest vihastab ja solvub. Siiski oleme tähele pannud, et sellised reageeringud pole piisavalt efektiivsed. Võistlushimu oleks see, mis paneks meid liikuma, tõeline võistlustunne saada parem töökoht ning täita oma unistusi.

Tahe olla parem oma klassikaaslastest ja kohusetunne oma vanemate ees motiveeris mu väikest sõbrannat Hiinas. Isegi kui minu vanemad ei rõhuta mulle, et mul on vaja saada hea töökoht, et maksta nende reiside eest, kui nad kunagi pensionile jäävad, nagu enamiku mu sõprade puhul Hiinast, tunnen ma, et pean pingutama, et paremini hakkama saada. Seda oleks enamikul noortel eestlastel vaja.

Praegu eestlased ei võistle, aga loodame, et lähitulevikus võistleme.

Õpin koolis, mida pole võimalik lõpetada

Raul Leemet,
Pärnu Hansagümnaasiumi
12. klassi õpilane

Meid ümbritsevad iga päev probleemid, millel näiliselt puuduvad lahendused. Mõni meist pöördub kirikusse, et Jumalalt lohutust leida, teised psühholoogi juurde raha eest abi saama. Täna pöördume üheskoos presidendi poole, et oma muredele lahendust leida.

President on nagu jõuluvana, kellele kirjutatakse oma soovidest ja vahel ka muredest. Barack Obama saab ühe kuu jooksul rohkem kui pool miljonit kirja. Vahe on selles, et Santa Clausil kestab jõulutrall kõigest kuu aega, mitte terve aasta. Kuidas on lood härra Eesti Vabariigi presidendiga? Kindlasti on temalgi päkapikkude armee, kes aitab kirjade uputusega toime tulla, sest vaevalt ta ise kõikidele vastata jõuab, ehkki meie rahvaarv väheneb. Minagi pöördun täna presidendi poole.

Härra president! Meie ühine mure on Pärnu koolisüsteemi muutused. Mina õpin Hansagümnaasiumis. Nukker on mõelda, et kevadel astuvad lavalt alla viimased hansakad, kelle lõputunnistustel Hansagümnaasiumi pitsat peal on. Vaevalt härra president sellele üldse mõtleb. Härra president ei liida ega lahuta koole. Härra president on lihtsalt riigi esindaja, kes riigi haridusministeeriumi välja töötatud kavad heaks kiidab.

Aga meie, härra president, tahame teada, miks. Mis siis edasi saab? Kas uus on alati parem kui vana? Meie küsime Teilt nagu "Viimses reliikvias": "Kas see on lõpp?" Vastake Teie, härra president, nagu vend Johannes: "See ei ole lõpp. Kõik kestab edasi."

Meie mõistame, et ei ole vahet, mis nimi kooli sildil on; ei loe, mis pitsat lõputunnistusel seisab. Tähtis on vaid see, mis meie südames on.

Härra president, meil on Hansagümnaasiumi teklid, mida saaksime uhkelt kanda, kui ikka lubatakse. Uuel õppeaastal tahaksime ka meie gümnaasiumi traditsioone elus hoida: Urumarja laager, jõuluolümpia ja kooli sünnipäev, kui neid ikka veel korraldada lubatakse. Meil on meeles, kui palju rõõmu on need üritused meile toonud – me tahame, aga kas tohime neid elus hoida?

Härra president, kas oskate ennustada, kui kiiresti suudetakse kustutada praeguste hansakate mälust see fakt, et nad tulid õppima kooli, mida ei ole võimalik kunagi lõpetada? Ma usun, et samad küsimused on Pärnu teiste koolide õpilastel.

Riik, president ja linnapea meie koolide eest ei seisa. Mitte keegi teine ei tee meie eest häält. Ühisgümnaasium ja Ülejõe gümnaasium on juba rahulolematusest märku andnud. See näitab, et meilgi on aeg nendega ühte ritta seista. Näitame, et hoolime oma koolidest, ja teeme selle kõigile kuuldavaks.

Miks me suhtleme läbi interneti?

Sigrid Latt,
Pärnu Koidula gümnaasiumi
9. klassi õpilane

Kõnelen täna päevakajalisel teemal, mis puudutab meid kõiki, ja mitte ainult siin, Eestis, vaid ka mujal maailmas. Selleks on noorte suhtlusoskuse järkjärguline kadumine, mis on seotud massikommunikatsiooniga.

Maalin teie silmade ette ühe pildi. Pildil on kujutatud õpilased, kes vahetunnis küll teineteise kõrval istuvad, kuid sõnagi ei vaheta. Selle asemel jöllitavad nad klaasistunud pilguga väikseid värvilisi ekraane, kus mõne noore sõrmed juba haiglasliku vilumusega liiguvad.

Inimesed viibivad samas koolimajas, kuid otsese suhtlemise asemel eelistatakse rääkida interneti kaudu, kasutades kas Facebooki või Whatsappi. Võin näite tuua ka kodust, kus all köögis olles ilmus mu telefoniekraanile sõnum ülakorrusel viibivalt õelt: "Mis all süüa on?"

Me kõik kasutame internetti. Mõni meist teeb seda mitu korda päevas, teised korra nädalas. Miks oleme hakanud eelistama ka suhtlemist interneti kaudu ja kust jookseb piir?

Lihtne on suhelda meediakanalite vahendusel. Sa ei pea teisele otsa vaatama ja enne vastamist saad pikalt läbi mõelda, mida öelda. Enesekindlust lisab ka see, et sind ja su vestluskaaslast lahutaks justkui müür, ta ei näe su reageeringuid. Kui soovime vestlust lõpetada, piisab vaid nupuvajutusest.

Siiski, sellel on omad halvad küljed. Üks puudus ongi see, et me ei näe kaaslast ja tema reageeringut. Otse suheldes saaksime aru, kui puudutame ebameeldivat teemat, teist nägemata ei ole meil võimalust seda tajuda. Interneti kaudu rääkides on raskem aru saada, millal sulle valetatakse või sinu üle nalja tehakse. Kuidas saad sa kindel olla, kellega sa räägid, kui sa teist ei näe?

Suurim puudus on selle kõige tagajärg. Pidevalt ainult interneti kaudu rääkimise tõttu oleme jõudmas olukorrani, kus noored ei oska enam omavahel ega ka vanemate inimestega otse suhelda. Nad ei leia sobivat teemat, millest rääkida.

Raske on vestlust alustadagi, sest ei teata, kuidas teine reageerida võib. Vältida tahetakse piinlikke vaikusemomente, mis tekivad eriti kergesti kõneaine puudumise korral. Unustame, kuidas üksteise poole viisakalt pöörduda, viisakalt vastata ja vestelda.

Ei tundu enam sugugi võimatu, et 20 aasta pärast näidatakse küsimuse peale "Mis kell on?" meile vastust sõrmede abil ja sõbraga koos bussiga sõites istutakse terve tee vaikides, ise samal ajal ebamugavusest niheldes.

Sellest on kahju, sest oluline on inimestega otse suhelda ja koos aega veeta, nii saab ju üksteist palju paremini tundma õppida. Näiteks sõprus rajaneb usaldusel ja ühistel huvidel, kuid kuidas sa saad seda luua kodust väljumata?

Mõtleme selle peale hetkeks, enne kui järgmisel korral enda kõrval istuva inimesega rääkimise asemel telefoni või tahvelarvutit näppima hakkame. Võib-olla tuleks kokku leppida üks päev aastas, kui keegi internetti ei kasuta. Sellega oleksime kõik sunnitud aeg-ajalt meelde tuletama otsese suhtlemise võlusid ja valusid.

Riik peaks noori julgustama

Pildid Madis Sinivee

Carol Annuk,
Pärnu Vanalinna põhikooli 7. klassi õpilane

Olen teismeline piiga Eesti suvepealinnast. Mõtlesin, et tutvustan teile elu Eestimaal läbi seitsmendike silmade.

Nagu te juba arvatavasti teate, tõestas viimane PISA test meie Eesti noorte tublidust. Aga kas nad on ka päriselt nii tublid, kui räägitakse? Kui neile öeldakse sõna „liitintress", „ristkorrutis" või hoopis „tangens", hakkavad nad juba teemat vahetama. Sellest võib järeldada, et test ei näita reaalsust.

Meie noorte üks suurimaid vigu on see, et nad on laisad. Nad kõik õpivad küll edasi, aga lähevad lihtsamat teed. Kõik nad lähevad õppima sotsiaalteadusi. Tänu sellele on meil nüüd neid juriste, psühholooge ja sotsiolooge nii palju. Meil ei ole neile enam erialast rakendust. Samal ajal on kuskil vaja oskustöölisi, aga eestlased seda ju ei tee, kuna neil on teine haridus saadud, ja neid tublisid töölisi tuuakse meile välimaalt.

Noored peaksid avastama laia maailma, seda on öelnud ka haridusminister Jaak Aaviksoo. Mida meie haridusminister selle all mõtles? Kas ta mõtles, et läheme kogemusi koguma näiteks IT-alal või hoopiski kuskile Austraalia farmi loomade väljaheiteid korjama? Just seda viimast teeb enamik meie "tublisid". Tihtipeale jäämegi sinna Soome või Austraaliasse, kuna oleme seal endale loonud pere ja seal on paremad võimalused toimetulekuks.

Kes on pannud meile need mõtted pähe paremast elust välismaal? Kes on meile need väärtushinnangud sisse süstinud? Kelle väärtushinnangutest meie valikud sõltuvad? Põhivastus ikka ja jälle on – vanemad. Nemad on meile ette loonud roosa mulli sellest, kus elu on hea. Me tegelikult ei saa ju seda neile ette heita. Nad tahavad, et nende laps jääks vee peale meie Eesti argielu tormides. Ainuke, mis nad sellega saavutavad, on see, et oleksime diplomeeritud koolilõpetajad, kelle ootused palgale on liiga kõrged. Oleksime abituriendid, kelle tööturu hind on null ja kes tulevad rinda õieli ajades 1000–2000 eurot puhtalt kätte nõudma. Enne ikka mune ja siis kaaguta.

Riik peaks meid, noori, rohkem julgustama, et me võtaksime riske. Riik peaks meid inspireerima. Näiteks olümpiaadide võitjad võiksid saada mõne teatripileti, raamatupoe kinkekaardi vms, et õppimisest puhkust saada ja mõned kultuuriminutid endasse süstida. Äkki mõjuks siidivendadele see, kui järeltööde tegijad peaksid trahvi maksma kolm eurot klassi kassasse?

Veel tahtsin rääkida teenetemärkidest. Paljud reklaamnäod saavad teenetemärgi tulutu reklaami eest ja samal ajal on kuskil inimesed, kes teevad tõelisi heategusid.

Vahepeal oli suur skandaal, et üks Eestis asuv vene kool õpetas oma maa kultuuri omas keeles. Las õpetavad! Mõelge, kui tore on tõdeda, et ainult 0,15 protsenti kogu rahvastikust räägib eesti keelt. See on nagu salakeel, mille sa mõtlesid koos sõbraga välja.

Teate, härra president, kõige tähtsam jäi mul veel rääkimata. Imeline on ärgata hommikul selle pudrulõhna peale, mida ema on keetnud, ja kuulata tillukesi sädistavaid linde akna taga. See on armastus ja hoolivus, mida me ei tohi unustada ka kõige suuremate vigade ja puuduste kõrval.

KÜLALOOD

Meie 69. külalood viisid ajakirjanik Silvia Paluoja ja piltnik Urmas Luige vabariigi 96. aastapäeva eel Paatsallu, kus on sündinud riigivanem Jaan Teemant ja kuhu ulatuvad president Toomas Hendrik Ilvese suguvõsa juured.

PAATSALU KÜLA

- Varbla valla 41 küla hulgas üks suurimaid, 72 elanikku.
- Asub Liivi lahe kirdeosas Paatsalu lahe ääres.
- Omaette vald endisel Läänemaal, piiride muutmisega jäi Pärnumaale.
- Kuulus Hanila kihelkonda, moodustunud Illuste, Viira ja Paatsalu külast.
- Kohalike elu käib endiselt Läänemaa poole, lähimad poed on Vatlas ja Kõmsil, lähim sularahaautomaat ja apteek Lihulas.
- Küla läbivad maakonna- ja kaugbussid, kuid nende sõiduplaan on hõre.
- Küla on nime saanud Paatsalu mõisa (saksa keeles Patzal) järgi.
- Vaatamisväärsused on Paatsalu mõisa 18. sajandi alguses ehitatud villa- ja viinavabriku ning viinakeldri varemed ja Illuste mõisa peahoone ja park.
- Riigivanem Jaan Teemanti (1872–1941?) sünnikoht on tähistatud mälestuskiviga, mis avati pidulikult 24. septembril 2008. aastal.
- Paatsallu ulatuvad president Toomas Hendrik Ilvese suguvõsa juured.
- OÜ Paatsalu Puhkekeskus on tuntumaid kohalikke turismi- ja majutusettevõtteid.
- Kasutuks muutunud laudakompleksis Välja kinnistul plaanib arendaja OÜ Varbla Kalakasvatus rajada tuurakasvanduse.
- Ornitoloogid on elevusse ajanud karbuskajakas Paatsalu poldril ja naaskelnokk laiul.
- Mükolooge on vaimustanud hüatsint-limanutt ja ebajasmiinitarjak, mis on Pärnumaal kaitsealused seeneliigid.

Illuste mõisa peahoone on ehitatud 1912. aastal, arhitekt Otto Wildau. Mõis kuulus Maydellide suguvõsale.

Paatsalu vahel jagab riigitee Aasa

Aasa talu annab oma majapidamisest märku hoiatusmärgiga, mille keskele on joonistatud lehma kujutis, ettevaatust on siin vaja, sest riigitee poolitab hooned ühte ja teist kätt.

"Tee on hiljem siia ehitatud, enne läks sealt teiselt poolt mõisa," ütleb perenaine Helgi Elismäe.

Peremees Eino Elismäe kaob õue ja tuleb vähe aja pärast tagasi traatvõrgutäie pliidipuudega.

Peretütar Mae Elismäe sätib ennast lauta minema, hommikuse ja õhtuse lüpsi vahel käib sõnniku virnastamine ja mustakirjud piimaandjad tuleb õue päikest nautima saata. Neile seltsiks on Simmentali ja akviteeni tõugu lihaveised kui noorrahva harrastus.

Loomapidamine veres

Teekaldast viisakasse kaugusesse jääva elumaja akna alt endises Viira külas voorib teel autosid edasi-tagasi ja Helgi räägib sellest, mis olnud. Ütleb, et siin on vana lahesopp ja sellepärast põllud kivised ning vaid kadakas oma visa hingega surub juured neist läbi.

Loomapidamiseta ei kujuta siinne pere oma päevi ette. Sellepärast ehitasidki Elismäed 1998. aastal vabapidamisega külmlauda, kuhu mahub lahedasti 30pealine lüpskari, ja spetsialiseerusid piimakarjakasvatusele. Ülepäeviti peatub lüpsikoja ukse ees piimaauto, siinsete kirjakute toodang sõidab üle Suure ja Väikese väina saarlastele töödelda ja jõuab mandrile tagasi näiteks kohukestena.

"Kolhoosiajal lüpsin lehmi, Hõbesalu laudas oli neli naist, igal 25–26 lehma grupis. Kann oli raske käe otsas tassida, jahutamine käis basseinis, neljakümneliitrised nõud oli vaja sinna tõsta ja hommikul välja tõsta, kui piimaauto tuli, söötmine käis käsitsi," meenutab Helgi noorusaega ja ütleb, et tollal teadsid vanad talunaised, kuidas töö loomadega käib, ja panid raskustele nurisemata vastu.

Maal oli igal perel tollal veel oma majapidamine, nii et kui kolhoositöö tehtud, oli vaja kohe kodus toimetama hakata. Nagu Helgi ütleb, on Paatsalus kogu aeg loomapidajad olnud.

"Kolhoosi palgast poleks ju ära elanud ja mis suur raha see lüpsjatelgi alguses oli, aga sel ajal sai rublaga Pärnus ära käia ja kui sul viis rubla oli, said asju ka ajada, oma majapidamisest sai piimaraha kõrvalt teenitud," mainib ta ja seletab, kuidas Eesti Vabariigi tulles ja põllumajandusreformiga sai nende pere esimesed mullikad. Uue lauda ehitamine algas siis, kui piimaliitri eest maksti niisugust hinda, millega tasus seda tööd tegema hakata.

"Ümber maja on kõik põllud ja maad, kuidas sa need jätad? See on nii jube, kui maa on võsas, tahaks ikka, et ümberringi on loomad ja põllud ja silorullid," on Helgi lihtne soov.

Suuruselt neljas

Hiljem pidas Helgi postiljoniametit, teadis-tundis inimesi Paatsalust Tambani ja Muriste lõpust tagasi, postiring oli paarkümmend kilomeetrit pikk ja kui rattaga käia ei saanud, ajas Moskvitšile hääled sisse. Ükskord juhtus, et hullust kohast läbi sõites ei läinud auto meetritki paigast ja Helgil oli mõistus otsas, kuni taipaja külamees ütles: sul akujuhe lahti.

Teinekord juhtus jälle nii, et üks külanaine vaatas: meie postiljon on täitsa lolliks läinud, sõidab kolme rattaga. Sõitiski, sest autol rehve vahetades ei olnud mehed ühte ratast nii kõvasti kinni keeranud nagu vaja ja poldid pudenesid koos sellega mosu alt ära.

Postikott oli tihkelt kaarte ja kirju täis uue aasta tuleku ja teistegi pühade eel, nüüd rändavad mööda arvuteid e-kaardid ja kirjad, aeg pole ammu enam endine.

Kuigi rahvast jääb Paatsalu kandiski vähemaks, on see Paatsalu mõisa järgi (saksa keeles Patzal) nime saanud ja endisest viiest väiksemast külast kokku pandud asum Varbla valla 40 küla hulgas 72 elanikuga suurimaid Varbla, Tõusi ja Aruküla järel.

Jagades elanike arvu, veidi enam kui 900, valla maa-ala, 314 ruutkilomeetriga, saame keskeltläbi kolm hingelist ruutkilomeetri kohta väärtuslike maastike hulka arvatud rannikualal.

Varbla vallavanem Sivar Tõnisson nendib, et Paatsalu piirkond erineb vallas teistest piirkondadest elanike vähesuse ja ajalooliselt kujunenud tugeva tõmbega Läänemaa poole.

Naabermaakonna tõmbele vaatamata arvab vallajuht, et kauguse poolest valla keskusest Varbla külast ei erine Paatsalu teistest tihedamalt asustatud piirkondadest ja maakonnakeskusena kasutatakse siiski Pärnu võimalusi, seega ei pea ta otstarbekaks Paatsalu kandi liitumist Läänemaaga, nagu kohalikel kui endistel läänemaalastel see võimalus jutuna suus ring-

Pärnu- ja Läänemaa piiril peab Aasa talu lüpsikarja ja lihaveiseid, meni oru järgi nime saanud Simmentale, kellest üks astub uhkelt p val karjaaias. Aasa talu perenaine Helgi Elismäe on olnud kolhoos ümbruskonna küladesse posti ning tunneb Paatsalu elu ja inimesi

Kivi pajatab riigivanem Jaan Teemantist

Pivarootsi poole näitava tee ristis on poole täisinimese kõrgusele hallile maakivile pandud tagasihoidlik mälestusplaat "Siin sündis riigivanem Jaan Teemant 24.09.1872 – juuli 1941". Musta raamistust kaunistavad kivised tammeoksad.

Mälestuskivi avati riigikantselei algatusel ülipidulikult ja rahvarohkelt 24. septembril 2008 – aastal, mil tähistati Eesti Vabariigi 90 aasta juubelit. Auvalves seisisid korporatsiooni Rotalia liikmed, trikoloorse lindi üks lahtisõlmijaid oli eelmine president Arnold Rüütel.

Ükski ürik pole välja andnud, millal ja kus kustus Paatsalus sündinud talupidaja ja vallakirjutaja pere vanima poja eluküünal.

Teada on, et Tartu ülikooli audoktor, õigusteadlane ja Eesti Vabariigi nelja valitsuse riigivanem Jaan Teemant vahistati 23. juunil 1940, paar päeva pärast punapööret ja paar nädalat enne seda, kui Nõukogude Liit kuulutas Eesti oma koosseisu kuuluvaks.

Tribunal mõistis ta 21. veebruaril 1941 süüdi ja määras karistuseks kümme aastat vangistust pluss viis aastat asumist koos vara konfiskeerimisega.

Kodumaa ühe silmapaistvama haritlase ja poliitiku, Kotkaristi I klassi teenetemärgi kavaleri saatuse kohta pole kindlaid andmeid. Arvatakse, et ta lasti maha või suri Tallinna keskvanglas, ja on ka arvatud, et ta saadeti vangilaagrisse.

Režissöör Mark Soosaare 1980. aastal valminud mängufilmis "Jõulud Vigalas" mängib Jaan Teemanti Peeter Urbla.

Paatsalu omaaegse vallamaja lähedusse paigutatud mälestuskivi on sümboolses kohas, sest Jaan Teemanti sünnikodust pole maaparanduste järel enam jälgegi.

Ehitajaamet toitis Endlit rohkem kui miilitsatöö

Auväärse halli habemega Endel Rahu istub köögilaua ääres ja puhub muhedat juttu. Alustab sellest, et ta on nagu liikuv robot, tohtrite abiga remonditud, sest aastakümned ehitustel leivateenimist maksavad töömehele pensionipõlves tagasi. Endli ehitatud on mitu kortermaja, karjalauta ja sigalat, Virtsu konservitsehh, Lihula ja Kõmsi kultuurimaja. Ega põline Paatsalu mees üksi tööd rabanud, uusehitisi kergitas ja vanu kõpitses alguses Lihula KEK ja hiljem Haapsalu KEK.

"Siis oli mineraalvatt kasutusel soojustuses, kus meil need respiraatorid olid, kõik see tolm läks hingates sisse ja uut kopsu ei pane enam keegi," nendib mees, kes ei tõmba ühtegi suitsu.

Ehitusele läks Endel miilitsatöölt, ta oli kümme aastat alguses Lihulas, siis Pärnu rajoonis piirkonnainspektor. "Mul oli hea piirkond, nõupidamistel öeldi: Rahu on nagu pagari kasss, tal ei ole Varblas midagi teha," meenutab ta muigelsui.

Miilitsaks sai ta siseministeeriumis töötava tuttava õhutusel, too treenis maadlejaid ja õpetas enesekaitset ja Endel oli Lihula rajoonis spordikomitee esimees. Selle koha võttis ta vastu kolmeaastasest sõjaväeteenistusest vabaks saades, sest komissariaat ei andnud muidu dokumente kätte.

Mõnes mõttes oli Endel tagasi poisipõlve unistuse juures, sest kohe, kui kool läbi, sõitis ta pealinna ja astus kehakultuuritehnikumi. Kahe aasta pärast tuli minna aega teenima ja kui ta sõjaväemundri kappi võis panna, selgus, et tehnikum on vahepeal likvideeritud. Pedagoogilises instituudis lubati ta võtta kohe teisele kursusele, aga kehakultuuri erialale oli vaid neli soovijat.

Maja, kus Endel kaasa Tiiaga elab, kutsuvad kohalikud postimajaks. Tiia oli siin viimane postkontori ülem, nüüd kaunistab teepoolset ust oranž Eesti Posti kast.

"See maja on ehitatud 1903, mõis oli tige, et vald võttis tal tüki maad käest ja ehitas sinna vallamaja peale. Mõis võttis kätte ja ehitas üle tee oma viinavabriku töölistele selle nelja korteriga maja, mehed olid iga päev lakku täis ja naistel kodus kari lapsi, need kiskusid ja karjusid omavahel. Mõis pani need valla nina alla, et vaadake, mis ma teen," pajatab Endel ümber vanematelt inimestelt kuuldut.

Kohe, kui Eesti Vabariik taastati, toodi postkontor Illuste mõisast küla keskele.

Köök, milles juttu vestame, oli varem pesuköök, Endel ehitas selle perele ümber.

"Vanamehed rääkisid, et Teemant olla siin käinud, aga mina olin alles laps," seletab Endel Rahu hoogsalt. "Ilveste suguvõsa talukoht on siit Paatsalu mäest üle minna, Sepal."

a talu hooned kahte kätt

, akviteene ja Šveitsi Simeretütar Mae Elismäe kõri laudas lüpsja ja vedanud vanast ajast uude.

Kauni loodusega rannikul on kanna kinnitanud puhkemajandusega tegelejad. Paatsalu puhkekeskus pakub mererannal aasta läbi aktiivse puhkuse võimalusi, Illuste mõis on tuntud noorte spordilaagrite kohana.

Kuidas Paatsalu piirkonda jäävate Hõbesalu ja Muriste näputäit kohalikke ärgitada näiteks saama enda käsutusse vana vallamaja ja tõsta paikkonna väärtust ajaloo kaudu, selle kohta on vallavanemal oma seletus.

Seletus algab sellest, et külakeskuste ja seltsimajade kujunemine ning areng on toimunud peamiselt kohalike algatusel ja vald majandab praegu kahte külaseltside kasutusse antud hoonet, peale selle Varbla rahvamaja. Paatsalu piirkonda külakeskuse loomist on korduvalt arutatud, takistuseks on jäänud sobiva vallale kuuluva hoone puudumine.

"Ajalooline vallamaja kuulub Pärnu majandusühistule ja lagunenud hoone soodsamatel tingimustel vallale üle andmisest ei ole ühistu olnud huvitatud," väidab kauaaegne vallavanem Tõnisson.

"Samas ei välista ma võimalust hoonet piirkonnale kasulikult kasutusse võtta, aga selleks on vaja kogukonna initsiatiivi," räägib vallavanem. "Kui külaseltsil on selge plaan, mida hoonega peale hakata ja kuidas seda majandada, on vald valmis otsima võimalusi vana vallamaja omandamiseks."

MTÜ Sadapaatre esialgne plaan päästa linlaste omandusest ja silma all lagunemast tsaariaegne ehitis tuleb uinakust üles äratada ja ettevõtmisele jumet anda kas või ühe kuulsama paatsalulase, riigivanem Jaan Teemanti tegevuse kajastamisele rõhudes.

leb. Kas või sellepärast, et vallakeskus jääb neist 14 ja maakonnakeskus 84 kilomeetri kaugusele, kui Pärnu sõiduks lühemat võimalust läbi Läänemaa nurga ei kasutata.

Ettevõtlikud maakad

"Samas on just Paatsalu piirkonnas arvestatava suurusega põllumajanduslik tootmine ja on tekkinud mitu uut ettevõtet," rõõmustab vallavanem ettevõtlike maale tulemise ja jäämise üle.

Näitena mainib ta Hõbesalus tegutsevat osaühingut Õkomuld, mis on tuntud kui vihmausside töödeldud komposti tootja. Tegevustahet jätkub osaühingul Varbla Kalakasvandus, mis hakkab endises Illuste laudas haruldasi kalu kasvatama.

Lõpuks e-riiki jõudnud Muristega lõpeb läänes Pärnumaa

Üheksa püsielanikuga Muriste kuulub Paatsalu külade piirkonda ja külavanema paguneid kandev Aru talu peremees Ants Ruhno ütleb, et lähem bussipeatuski on siit viie kilomeetri kaugusel Paatsalus. Aga muu elu – poodi ja rahaautomaadini ja apteeki jõudmisel – käib teises suunas, Läänemaale, mille piirini on napp kilomeeter.

"Käime siit Pivarootsi poole, Kõmsile ja Lihulasse, sest sinnapoole on asfalttee," ütleb Ants eelistuse koduvalla aukliku kruusateega võrreldes.

Muriste on Pärnumaa läänepoolseim punkt, sealt läks ilmasõdade vahelisel ajal Tõstamaa ja Varbla kihelkonna piir Liivi lahe rannikul ja tsaariajal valvati siin suure Tsaari-Venemaa piiri.

Pärnust üle 80 kilomeetri kaugusel servakülas on Antsu taluõues käinud juttu vestmas regionaalminister Siim Kiisler, maavalitsuse arengutalituse juhataja Urmas Kase, endine maavanem Toomas Kivimägi. Neile kõigile on olnud see nagu avastusretk.

Lõpuks on Muristegi jõudnud e-riiki, sest selleks, et mobiililevis olla, ei pea ta enam ronima sõna otseses mõttes katusele korstna kõrvale, vaid võib toaski kõne võtta. EMT mast on siinsamas lähedal, aga internet on mõnikord ikka nii aeglane, et Ants ei läbe oodata, millal mõni pikem artikkel lugemiseks avaneb.

"Post käib küla teeotsa, aga kuidas kirjad siia jõuavad, ei tea, sest ma pole seitse aastat kirja saanud. Postkontor on teises vallas, Tõstamaal, seal on perearst ja ühel päeval nädalas avatud apteek," kirjeldab Ants. "Kui perearst kirjutab retsepti, pean sõitma Lihulasse, sealt koju tagasi, see teeb peaaegu 160 kilomeetrit, mõõtsin ära."

See, et kõik vajalikud asutused on kaugel, on Antsu sõnul maaelu valu, aga võlu on tema jaoks see, et siin on vaikne maakoht.

"Elasin Mustamäel spordihoone kõrval, seal on mets, mine ja jaluta, aga vaat, ei sobi enam. Ma olen siin nii harjunud, et linnas ei saa enam hakkama," nendib muristelane.

"Internet on ruuteriga, enam-vähem, e-riik on selles suhtes siin kohal," kinnitab külavanem ja pealinna mees Ants Ruhno.

"Siitkandi rahvas tahab oma pealinnana Lihulat, kõik meie elu käib sinnapoole, Pärnumaast ei tea me midagi," räägib Sulev Saatmäe ja tema kaasa Elle on mehega päri.

Vahemetsa talu arvab küla Läänemaale

Vahemetsa taluni viiv tee läheb piki Paadrema jõe kallast. Paatsalu lahte suubuv jõgi on küünlakuus surunud vee jää peale, nagu oleks juba tõsine kevad käes.

"Suure vee ajal ei pääse siit välja ega saa siia tulla, jõgi ajab üle," seletab perenaine Elle Saatmäe. "Me oleme siis nagu saare peal."

Peremees Sulev Saatmäe jätab selle jutu peale lehelugemise ja tuleb laua veerde.

"Siin kaevati 1973. aastal kraavi, eeltöö ja plaanid tehti kõige kuivemal suveajal, ei teatud, kas vesi jookseb jõest välja või sisse, joonlaud kätte ja oligi valmis," kostab Sulev, kelle poisipõlv möödus Soomaa väravas Riisa külas.

Elle on põliskohalik, sündinud sellesama talu katuse all ja pole tahtnud kodukohast minna paremat marjamaad otsima. Zootehnikuks õppinud naine edendas kolhoosielu, kuni põllumajandusreformiga lõpetatud kollektiivmajandis jõudis kätte tema viimane tööpäev, see oli 8. aprillil 1993. Sulev sai palka kui metsavaht-keevitaja, sest ega amet leiba küsinud, ja traktoristki jõudis ta veel kolhoosis olla.

"Pärnumaast ei tea me midagi muud, kui et perearst on Tõstamaal, bussiga sinna jõudmine ei tule kõne allagi, ikka keegi peab autoga viima," seletab Elle. "Kuus korra käime Pärnus, me peame hüper- ja supermarketid üle hindama, lähim pood on meil Vatlas, mõni kilomeeter siit, aga need tänapäeva bussid on sellised, et juht istub all madalas, hirm tuleb peale, et kukun oma kahe kotiga talle kaela, kui sisse astun."

"Terve meie elu käib siit Läänemaa poole ja Lihula on meie lähem pealinn, seal on apteek ja sularahaautomaat, nii et mina tõmbaks küla piiri tagasi sinnapoole," kinnitab Sulev ja ütleb, et selline plaan on siinkandis arutusel olnud.

Ehitusnõunik läheb jutuga koolipõlve

Varbla valla ehitusnõunik Kalju Kepp ütleb, et päev algas tal hästi. Hommikul käis ta Matsirannas vastu võtmas puhkemaja, väga teretulnud ehitust, mille tellija on rajanud energiasäästliku passiivmajana.

Põlise paatsalulasena on Kaljul hea tunne, et Illuste tühjaks jäänud karjalauta plaanib arendaja tuurakasvandust ja vallavalitsus võttis nende kasutusloa taotluse menetlusse.

Pärast Vene kroonut tuli Kalju tagasi, töötas kolhoosis elektrikuna ja läks hiljem ehituse peale. Lõpuks, see oli 1976. aastal, lõi endalegi maja püsti.

Tema isatalu võttis riik ära 1951. aastal, isa saadeti Siberisse, sest keegi koputas, et ta teenis Omakaitses.

"Kolhoosielu hakkas juba ülesmäge minema, vilja oli palju, siis liideti väiksed kolhoosid ja elu läks jälle allamäge," räägib Kalju ja ütleb, et külarahva pillutas laiali majandite sundlõpetamine. "Kui algul toodi Paatsalu poodi kolm konteinerit leiba ja õhtuni seda ei jätkunud, siis hiljem lõpus toodi kolm kasti ja leiba jäi ülegi."

Nüüd pole poodi, postkontorit, hoiupanka ega väikekoole. Vatla kool, kus Kalju õppimise ajal oli 160 õpilast, tiksub Läänemaal tosina lapsega edasi.

"Vatlasse on siit seitse kilomeetrit, alguses olin internaadis, kui suuremaks sain, käisin rattaga kooli," meenutab ta ja arvab, et kui rahvas sellise tempoga maalt kaob nagu praegu, on 50 aasta pärast siin tühi koht.

"Küla on tühi sellepärast, et vanad lähevad eest ja noored käivad Soomes tööl," nendib Kalju Kepp.

Ajahammas järab hüljatud vallamaja

Liiklustiheda Audru-Tõstamaa-Nurmsi tee kaldas kükitab nagu vallasant võsa veerel raudkivist välisseintega hüljatud maja, mille peaukse kohal veel päris kulumata tähed kinnitavad, et siin on olnud kauplus.

Tsaariaegsest Illuste külast pärit ehitusmeister Mihkel Kuusekänd pööraks ennast hauas ringi, kui teaks, mismoodi näeb mitu põlve hiljem välja tema juhendamisel 1891. aastal ehitatud Paatsalu vallamaja. Kuigi vanabalti tüüpi hoone on kultuurimälestiste riiklikus registris, on selle seisukord silmanähtavalt halb.

Alates 1939. aastast töötasid siin Karuse valla-, hiljem külanõukogu ametnikud. Poodi hakati pidama 1961. aastast, viimati oli kaupluse omanik Pärnu majandusühistu. Külarahvas tegi viimased ostud enne 1. augustit 1996, sestpeale on majauks kinni.

Kuuldavasti käitus majandusühistu hiljem põhimõttel: ise ei söö ja teistele ei anna. Igal juhul jooksid liiva MTÜ Sadapaatre ponnistused saada ajalooline maja endale ja hakata seda kasutama külakeskusena. Piirkonna külade ärksamate inimeste peas liigub mõte teha sinna Jaan Teemanti tegevusega seotud muuseumituba ja päästa, mis veel päästa annab, sest mahajäetud kõnekaid hooneid on maal niigi liiga palju.

Paatsalu vallamaja on ehitatud 1891. aastal, tsaarirahas läks ehitamine koos materjalide ja meistri tasuga maksma 1269 rubla ja 74 kopikat.

LÄHME KÜLLA

Tõsisel tootmispäeval kasutab perenaine toodete valmistamiseks ära paarsada mahemuna. Sepa talu jäätis valmib munakollaste, mitte taimerasva baasil.

Taime- ja loomakasvatus on Sepal elatusviisina tavapärane: nõukogude aja lõpul peeti pulle ja kasvatati peeti nagu paljudes teistes maaperedes.

Sõber koer pole Sepal ketiloom, vaid ustav pereliige.

Pikavere on Pärnumaa dekoratiivseim küla. On neid, kes esmalt Soontagana maalinna vaatama tulevad ja siis Sepa talu õuel piknikku peavad.

Kiviaedade külas segatakse sõira, võid ja jäätist

Silja Joon

Koonga vallas Pikavere külas asuva Sepa mahetalu pidamisele pühendunud Nele Tamm on rahul, et kolm aastat rasket käsitööd talutoodete valmistamisel on toonud kindla arengu – projektiraha toel saab ta hiljemalt tuleval aastal hakata segama sõira ning kokku lööma võid ja jäätist spetsiaalses tootmisruumis.

Nele Tamme kuldkliendid tellivad jäätist, sõira, kodujuustu, jogurtit, piima, mune ja võid. Kundede seas on nii lastega peresid kui vanemaealisi paare. Need on inimesed, kes teevad teadlikke valikuid. Ants Liigus

Köögikombainiga võitegemisel on lõpp ja jäätisemasin lubab toota just nii palju, kui tellitakse. Tamm pakub, et on ainuke Eesti talupidaja, kes valmistab laias sortimendis jäätist oma talu toorainest – mahemunakollastest ja mahepiimast.

Ilmselt on ta Pärnumaal ainuke pidevalt sõiratootmisega tegelev ettevõtjagi.

Karm katseaeg

Nele Tamm (43) on pea kogu elu Koonga vallas elanud, kui elukutse omandamise aeg välja jätta. Nelelt tema eriala kohta uurides küsib ta vastu, kas ütleb esimese eriala või loeb kõik üles.

Selgub, et naine on õppinud veterinaarvelskriks, kokaks-kondiitriks, karusloomakasvatajaks ja kõige viimaks sotsiaaltöö korraldajaks. Nende ametite vahepeal sai temast ema kahele toredale pojale, kes nüüd täismehed ja talu majandamisel asendamatud.

Pikavere külas asuva põlise sepikojaga Sepa talukohas hakkas Nele toimetama paarkümmend aastat tagasi üheskoos emaga. Tallu võeti lüpsilehmad. Kui lehmapidamise nõuded karmiks muutusid, loobuti suuremast karjast ja piirduti paari piimaandjaga, et oma peret toita.

Veel 2009. aastal sõitis Nele iga päev Pikaverest Paikusele palgatööle, kuni ema tervis üles ütles ja ta lehmad päevapealt tütrele pärandas. See tähendas topeltkoormat: töölkäimist ja lehmalüpsmist. Kuna piima jäi üle, võttis Nele uneajast võlgu ja asus valmistama talutooteid, mis kolleegide seas peagi hinda läksid. See osutus kaalukausiks, kui Nele jaks otsa sai: oli selge, et edasi-tagasi tormamisele tuleb lõpp teha.

Nele Tamm on nüüdisaegne taluperenaine, sest on suur blogipidaja. Kirjutamine aitab tal ennast maandada, välja elada ja mõelda. Kui taluelu seab kõigile pereliikmetele oma töödega vastutuse ja piirangud, siis blogiruum on uitava mõtte jaoks otsekui paradiis.

Nele arvab, et kirjutamine sai eneseväljendusena alguse tema lapsepõlve suurest lugemiskirest. Ei maksa arvata, et säärased hobid maal üksnes edevust rahuldavad – projektikirjaoskus kulub sel kiviste aedadega ääremaal hädasti ära.

Nagu ka kokanduskalduvus, mis viis Nele lehmapiimatoodete valmistamiseni. Nii nagu teised taluperenaised alustas Nele kohupiima tegemisega, jätkas jogurti ja võiga ning tema mahetoodangu krooniks on jäätis ja sõir. Kõike seda on ta teinud mitme aasta vältel koduköögis ja käsitööna. Kuna kogused on pidevalt kasvanud, on Nele rahul, et tootmistingimused peagi paranevad.

Nimelt otsustas Pärnu lahe partnerluskogu Leaderi grupp Sepa talu uue töötlemisruumi rajamist toetada. Tootmisruum hakkab paiknema rehealuses, seadmetest leiavad seal esialgu koha jäätisemasin, võimasin ja koorelahutaja, aga ka pliit ja külmkapp.

Seni pole mahetoodete tegemiseks küsitud sentigi toetusraha: Sepal on võid tehtud köögikombainiga. Ühe võiteo jooksul tuleb kombaini täita kuumutatud ja jahutatud koorega kuni tosin korda ja segust võipiim käsitsi välja pressida. Jäätist saab perenaine praegu valmistada ainult kaks masinatäit ehk 2,5 liitrit päevas, uue jäätisemasinaga saab teha vajadust mööda.

> **Nele Tamm mõistab neid, kes mahetoitu kalliks peavad, ta ei jaksaks seda endalegi osta, kui ise ei toodaks.**

Võitegu on ainus, mida taluperenaine kursuste raames on nuusutanud, ülejäänud toodete puhul on tulnud appi võtta talupojatarkus ja internet.

"Kui uus töökoht valmis, saan mõelda abilise võtmisele. Nende toodete valmistamine on uskumatult ajamahukas," räägib Nele. Ta teab juba praegu, et uued võimalused tähendavad lisanduvat paberimajandust.

Väga raske on alustada, kui raha pole, tõdeb Nele. "Toetuse saamiseks on vaja omaosalust. Lihtsale inimesele võib jääda mulje, et kusagil jagatakse kotiga raha, aga nii see pole. Mul tuleb pool vajaminevast summast endal välja käia," ohkab perenaine.

Möödapääsmatu on sellise tootmise juures algusjärk: katsetamine ja proovimine, sisseelamine, klientide otsimine. "Mina olen selle katsetamisjärgu läbinud. Soovitan kõigil enne, kui suure hurraaga investeerima asuda, järele proovida."

Kuhu kaob munakollane

Pereettevõte tähendab ema ja kaht poega ning hooajalisi abilisi, samuti seitset lüpsilehma, lihaveiseid ja sajapealist kanakarja.

"See, et ma üksi majapidamist ohjan, pole tahtlik valik," tunnistab Nele. Jah, tema on laevas kapten ja teeb kõige raskemad otsused. Turismiga on Sepal nii palju pistmist, et Pikavere on väga dekoratiivne küla. Et turistidega tõsisemalt tegelda, oleks investeeringuid vaja.

Kui talupidamise juurde tagasi tulla, oleks enne töötlemisruumi valmimist Sepal hädasti vaja kanalat. Kuidas muidu kõik need gurmeeväärilised road sünnivad, kui munejate abil. Praegu on sulelisi ligemale sada. Kõik stressivabad vabaõhukanad, kes söövad meeletus koguses rohtu. Varakevadel maja ümber muru niita pole vaja. Nimelt peavad saama mahekanad mahetoitu. Sepa kanad söövad kartulit, viljast jahvatatud jahu ja kohupiima. Munal ja munal on vahe.

"Mul võttis hulka aega, et aru saada, kuhu kaob toodetes poemunade kollane värv," seletab perenaine. Nele Tamm teab, et jõusöödas või jõusöödalisandis on kunstlikud värvained ja GMO-soja, mis annavad värskele munakollasele kena värvi. Muna on katki lüües kollane, aga sellest tehtud toode hall. Värv kaob.

"Minu talumunad on tootmiseks parimad, aga neist on suur puudus," märgib Tamm. Tõsisel tootmispäeval kasutab Nele ära paarsada muna. Kui teha rehealuse peale kanala, saaks sada kana veel juurde võtta, kaalub perenaine.

Ka Nele rõõsakoorevõi on koorevalge. Seda mõjutab ilmselt asjaolu, et lehmad ei söö silo ning jõusööta – lisavad ju võilill ja mais kollast.

Ellujäämiskool

Nele Tammele meeldib see, mida ta Sepal teeb, palju rohkem kui ametnikuelu. Tema eesmärk on maal perega ära elada. See on karm väljakutse ja ellujäämiskool. Kui raha pole, jäävad arved maksmata. Kõige suurem kuluartikkel on kütus. Perel on kaks laadamüügitelki ja kaks autot – nii saab kaupa turustada nädalavahetusel kahel laadal korraga.

Selle aasta laadahooaeg algas 4. jaanuaril Haapsalus vene laadaga, jätkus 6. jaanuaril Maardus ja seejärel Tallinnas. Ühe poja on Nele suutnud juba laadausku pöörata, mis sest, et kunagi ei tea, kuidas müük läheb. On juhtunud, et lett ostetakse tühjaks paari tunniga. Muidugi ei anna talvised müügid suvistega võrrelda.

Viimastel aastatel on sõnale "mahe" lisandunud justkui võlujõud. Nele leiab, et see on tingitud info liikumisest blogides, eri kanalites ilmuvad tõlkeartiklid ja kokkuvõttes kasvab teadlikkus näiteks sellegi kohta, kuidas mõjutavad organismi GMO toit, pestitsiidid, mis vahe on naturaalsel ja homogeniseeritud piimal. Pärnuski tegutseb Facebooki mahetoiduhuviliste grupp ja alustas tegutsemist Pärnu OTT (otse tootjalt tarbijale). Nele on ka Viljandi OTTi asutajaliige. Nele Tamm viib igal neljapäeval oma klientidele kauba otse kätte.

Töötlemisruumi lisandudes tuleb paratamatult karja suurendada, see nõuab jälle uut lauta. Vana Belarus seisab õue peal ja rikub poja tervist, oleks vaja uuemat. Sellised on talu valikud. Nele mõistab neid, kes mahetoitu kalliks peavad, ta ei jaksaks seda endalegi osta, kui ise ei toodaks.

Sepa Mahetalu OÜ on ametlikult tunnustatud mahetootja – piim, munad ja kartul on mahedad, aga jäätis mitte. Tamm pole tunnustatud mahetöötleja, sest pole jõudnud end veel mahetöötlejaks vormistada, see tähendaks pataka paberite täitmist.

Ehkki talu on võtnud kindla suuna, on asja eesmärk ära elada ja loomad toita. Kodune heaolu on selle kõrval teisejärguline. Kui valitud tee pole jätkusuutlik, tuleb kiiresti ümber orienteeruda ja teha midagi, millega elaks ära, on perenaisele päevselge.

Siit kivi uue maaelu arengukava kapsaaeda. Kui Eesti vanimad mahetootjad on välja öelnud, et kaaluvad maheda asemel keskkonnasõbraliku tootja staatust, on tasakaal häiritud. "Mina oma saja hektari pealt kaotan uue maaelu arengukava rakendudes toetustelt 5000 eurot aastas," nendib Nele Tamm.

Mahe sobib meie riigi põllumajanduspoliitika lipukirjaks, aga tegelikkuses on see rohkem karistus. Talu ideoloogiaga ei toida.

Tutvustame tervislikke eluviise armastavaid pärnakaid ja erinevaid treeningviise. Kirjutamist väärivast teatage telefonil 447 7096.

TERVISLIK ELU

Ratsutamine vajab aega ja pühendumist

Andris Tammela

Ratsutamistreeningutega võib alustada küll juba varases lapsepõlves, kuid tegu on alaga, kus nii hobuse kui ratsaniku treening kestab reeglina aastaid.

Ratsatreener Mikk Nõmme (42) kinnitusel Pärnumaalt küll ratsakooli ei leia, kuid mitmes talus peaks huvilistele harjutamisvõimalusi siiski leiduma. "Tänapäeval lähevad tüdrukud sinna nagu murdu," teadis treener.

Nõmme selgitusel on lihtsaim viis ratsutamisega alustamiseks otsida ratsutamistreener ja rentida siis hobune, mis maksab umbes paarkümmend eurot tund. Keskmine trenn kestabki umbes tunni ja suurema huvi korral võiks harjutada isegi kuus korda nädalas.

"Kui vanalt ratsutamisega saab alustada, sõltub tingimustest," teadis Nõmm. "Kui on olemas väiksed ponid, saavad lapsed tulla treeningusse isegi juba kuueseitsmeaastaselt. Eks see ole nagu iga teise alaga, kus maailmatipud on väga noorelt alustanud."

Ratsutamise peamine treening käibki hobuse seljas, mingeid eriharjutusi ratsutajad juurde ei tee. "Parimal juhul on sul mitu hobust, kellega saab järjest treenida. Siis tekib tunnetus ja parem loomadest arusaamine. Seda ei saa kunagi küllalt," põhjendas Nõmm. "Profiratsutajad sõidavad päevas nii paljude hobustega, kui annab."

Trenni vajab hobunegi

Kellel on tõsisem plaan ratsutamisega tegelda, sel soovitas Nõmm hankida oma hobune.

"Noore perspektiivika, aga väljaõpetamata hobuse võib saada kätte ehk isegi 5000 euroga," teadis Nõmm. "Kes juba midagi näitab, maksab kümneid tuhandeid eurosid, aga hobuste hind võib kerkida isegi kümnete miljoniteni. Maksimumpiiri ei ole."

Hobusele saab rentida talliboksi, mis maksab orienteeruvalt 200–250 eurot kuus ja hind sisaldab täisülalpidamist. Nii on omanikul võimalus hoolitseda oma hobuse eest ja keskenduda rohkem ratsutamisele.

Kui vanasti anti hobustele heina ja kaera, siis tänapäeval Nõmme kinnitusel sporthobustele enam naljalt kaera ei anta, sest kaer tekitab loomale liigset energiat.

Kaera asemel on nüüd hobustele mõeldud spetsiaalsed söödad.

Samal ajal märkis Nõmm, et noor ratsutaja peaks alustama siiski kogenud hobusega. Noore hobuse väljaõpetamine võtab aastaid.

Noore hobuse õpetamise juures keskendutakse peamiselt inimese ja tema märguannetega harjumisele.

"Esimese asjana õpetad noort hobust kandma inimese raskust, et ta ei kardaks inimest," selgitas Nõmm. "Looduses on ju hobune karjaloom. Kui keegi talle looduses selga ronib, peab ta seda pigem rünnakuks. Eks siis tasapidi harjutadki teda läbi kordamise. Teiseks pead harjutama teda märguannetele reageerima. Hobune peab õppima, et kui keegi teda eest sikutab, tähendab see seismajäämist. Kui pigistan jalgadega vastu küljekonte, siis ta teab, et nüüd peab hakkama edasi minema."

Nõmme kinnitusel algab treening umbes kolmeaastase hobusega ja see kestab vähemalt neliviis aastat.

Peale selle tuleb hobune viia sportlikku vormi.

"Reeglina kestab ratsutamistreening umbes tunnikese, siis ei hakka loom veel väsima ja tal ei teki tüdimust," teadis Nõmm. "Aga kui tegu on takistussõidu hobusega, siis temal pole nii palju võhma vaja ja treening võib olla vaid 15 minutit. Teistpidi jälle, näiteks krossihobuse treening võib olla omakorda pikem, sest ta peab jõudma läbida pikki vahemaid."

> "Kui on olemas väiksed ponid, saavad lapsed tulla treeningusse isegi juba kuue-seitsmeaastaselt."
>
> Mikk Nõmm

Nii nagu inimesed, vajavad hobusedki pärast treeningud lõdvestust ja seepärast soovitatakse Nõmme kinnitusel pärast trenni hobustega vähemalt 20 minutit jalutada.

"See jahutab hobuse maha, muidu võivad tekkida kõikvõimalikud jalahädad," teadis Nõmm.

Kõige lõpuks on ratsutamistreeneri tööks panna ratsutaja ja hobune ühte hästi toimivasse tandemisse.

Sporthobuse tippaeg kestab umbes 15 eluaastani. Juuniorid ja lapsed võistlevad kuni 20aastaste hobustegagi.

Nõmm märkis, et inimeste ja ratsaspordi vahe ei olegi nii suur, kui esmapilgul võib tunduda. "Võistlushobustega läheb asi nii hulluks, et hobustele antakse nagu inimestelegi dopingut. On juttu olnud nii EPOst kui teistestki sooritusvõimet parandavatest ainetest," kinnitas ta. "Dopingu kasutamise tõttu on olümpiamedalitestki ilma jäädud."

Hoomamatu suurusega äri

Ratsutamisvarustus mängib treeneri teada suuremat rolli hobuse puhul.

"Inimesel võiksid olla ratsapüksid ja saapad," nentis Nõmm. "Ratsapükstel ei ole siseküljel õmblusi, mis hõõruma hakkavad. See muutub oluliseks, kui treeningud lähevad pikemaks."

Nõmme selgitusel on hobuse seisukohalt äärmiselt oluline, et varustus sobiks loomale hästi. "Just sadul peab hästi sobima ja olema võimalikult mugav," teadis ta. "Sadulatel on erinevad suurused, pikkused, laiused, kumerused. Padjad, mis selga lähevad, on erineva kujuga. See kõik kokku on üsna kallis. Muidugi sõltub varustuse soetamine sellest, kui tõsiselt alaga tegeled. Mittesobiv varustus annab võistlushobusel tunda. Ta sooritusvõime väheneb kohe, kui seljas on midagi ebamugav."

Eesti hobusetööstust peab Nõmm väikseks, pealegi ei näe ta kehva kliima tõttu Eesti sporthobuse aretusel erilist mõtetki.

"Euroopas on tegu tõesti suure tööstuse ja turuga, kus ringleb väga suur raha," teadis Nõmm. "Ostetakse-müüakse-vahetatakse. Kui kuskil on mõni loom soodsalt saada, ostetakse ära, hiljem müüakse kallimalt edasi. Üks tuntud Saksamaa hobusekaupmees ostis endale koolisõidu täku mitmekümne miljoni euro eest. Täku spermat müües ja tõugu aretades teenis ta selle raha neljaviie aastaga tagasi."

Nõmme teada käib Eestis peamiselt äri nii, et muretsetakse kuskilt lootustandev hobune, treenitakse teda ja müüakse siis vaheltkasuga edasi.

"Võistlustel on küll stardimaksud ja auhinnarahad. Kunagi oli Eestis hobune Pallaadium. Tema kohta öeldi, et tegu oli ainukese hobusega Eestis, kes ise end ära toitis. Võitis kogu aeg piisavalt auhinnaraha. Aga sellega asi piirdus, võistlemisega rikkaks ei saa," märkis Nõmm. "Võisteldakse siiski rohkem auahnuse pärast nagu igal teisel alal."

Eesti praegust ratsutamise taset pidas Nõmm pigem kehvaks kui heaks. Eestlased paistavad silma Kesk- ja Ida-Euroopa karikasarjas, kuid maailmakarikasarja finaalis pildile ei mahuta.

Käis maailmameistrivõistlustel

Audrust pärit Nõmm on tegelnud ratsutamisega 1985. aastast.

"Vanasti toodi hobused Audrusse kohale ja treener tuli kooli trenni meelitama," meenutas Nõmm. "Meid läks koolist suur punt."

Mees tegeles aastaid takistussõiduga, kuni talle sattus hobune, kes sobis hästi kolmevõistlusse. Sel alal tuli Nõmm korduvalt Eestis medalile ja pääses 2007. aastal Prantsusmaal toimunud maailmameistrivõistlustelegi.

"Esimesed kaks ala läksid liiga hästi, olin 20. koha piirimail, aga siis tuli närv sisse," muigas Nõmm. "Viimasel alal takistussõidus kukkusin hobuselt ja sain lõpuks 44. koha. Ise üritasin üle. Siiani on meeles."

Mehe sõnade kohaselt reisitakse hobuseauto või treileriga ja nagu kõige muuga, saab autosõitugi hobusele õpetada. "Olen näinud hobuseid, kellele isegi meeldib autoga sõita," muigas Nõmm. "Nii kui treileri uks kogemata lahti jääb, lipsab ise sisse."

Viimasel aja on Nõmm tegutsenud Pärnumaal ratsutamistreenerina ja ta aitab rajada Audrusse ratsakeskust. "Tegu on puhtalt spordile orienteeritud keskusega," tutvustas Nõmm. "Oleme sinna plaaninud nii krossi- kui kolmevõistluse rajad, samuti tingimused takistussõiduks. Hobustele plaanime 20–30 boksikohta."

Nõmm lisas, et peab plaani võistlusspordi juurde tagasi pöörduda. "Mulle sattus põnev hobune kolmevõistluse jaoks, sai äsja viieseks ja arvan, et tegu on perspektiiviga hobusega," kinnitas mees. "Ainult ennast pean käsile võtma, sest olen praeguseks minetanud igasuguse sportliku vormi."

RATSUTAMISE PÕHIALAD

- Takistussõit on ametlik olümpiaala, kus võistluspaari (hobune + ratsanik) ülesandeks on vigadeta ja võimalikult kiiresti ületada võistlusrajale üles pandud takistused (parkuur).
- Koolisõit on samuti olümpiamängude kavas. See on võistlusala, kus ratsanik sooritab 20 x 60 m aiaga piiratud väljakul ettenähtud järjekorras teatud harjutused kolmes allüüris: sammus, traavis ja galopis.
- Kolmevõistluski on ametlik olümpiaala ja selle moodustavad kolm põhilist ratsutamisala: koolisõit, kross ja takistussõit.
- Kestusratsutamine ehk rännak on hobuse kiirus- ja vastupidavusvõistlus, mis paneb proovile ratsaniku maastikul ratsutamise oskused. Võistlusel antakse ühisstart ja teekond on märgitud. Teel ei ole takistusi, kuid maastik on väga erinev. Võistluste ajal tuleb eriti hästi hoolitseda hobuse eest ja see on väga tähtis osa kogu võistlusest. Distants võib olla kokku üle 160 kilomeetri ja siis läbitakse see etappides.
- Rakendisport kogub Eestis üha enam populaarsust. Võisteldakse ühe-, kahe- ja neljahobuserakenditega. Sarnaneb ratsutamise kolmevõistlusega. On koolisõiduosa, takistusrada ja lõpuks tuleb kross.
- Ponispordis tohivad osaleda hobused, kelle turjakõrgus on tasasel pinnal mõõdetuna raudadega kuni 149 sentimeetrit. Rahvusvahelistes poniratsanike klassides võivad startida 12–16aastased lapsed. Ponid võistlevad Eestis nii takistussõidus, koolisõidus, kolmevõistluses, kestusratsutamises kui ka rakendispordis.
- Voltižeerimine on ala, kus galopeerival hobusel sooritatakse mitmesuguseid võimlemisharjutusi. Algajate tasemel tehakse harjutusi ka sammus kõndival või traavis jooksval hobusel.

Andmed: Eesti ratsaspordiliit

Mikk Nõmme käe all saavad õpetust ka Getter-Maria Annuste ja tema hobune Staccato G. Urmas Luik

VIN C da I
pasta & pizza
ANNO 2003

Da Vinci Pasta & Pizza on *fast casual food* stiilis Itaalia söögikoht, mis pakub maitseelamusi erinevate Itaalia söökide ja jookidega.

Seoses uue restorani avamisega Pärnus otsime oma meeskonda kogemustega, aktiivse hoiaku ja hea suhtlemisoskusega

TEGEVJUHTI

kelle peamiseks tööülesandeks on oma igapäevase tööga kindlustada restorani edukas toimimine, personali juhtimine ja arendamine, müügi kasvatamine ning kvaliteeditaseme tõstmine, püstitatud eesmärkide täitmine ja kontroll, sujuva töökorralduse tagamine ja töö personaliga (osalemine värbamisprotsessis, arenguvestluste läbiviimine jne).

Nõudmised kandidaadile:
- Kõrgharidus
- Eesti, vene ja inglise keele oskus
- Eelnev töökogemus toitlustusasutuse juhina
- Suur armastus ja huvi toitlustusäri vastu
- Kaasaegse toidukultuuri ja värskete toidutrendide tundmine
- Meeskonna juhtimise kogemus

Omalt poolt pakume:
- Motiveerivat palgasüsteemi (alates 1300 € bruto + lisatasu)
- Enesetäiendamis- ja arenemisvõimalust
- Nooruslikku ja energilist töökeskkonda
- Eneseteostusvõimalust
- Huvitavat ja vaheldusrikast tööd

Kandideerimiseks palun saata hiljemalt 15.03.2014 oma CV **katre.laan@davincifood.ee**
Lisainformatsioon telefonil 681 0000

VIN C da I
pasta & pizza
ANNO 2003

Da Vinci Pasta & Pizza on *fast casual food* stiilis Itaalia söögikoht, mis pakub maitseelamusi erinevate Itaalia söökide ja jookidega.

Seoses uue restorani avamisega Pärnus otsime oma meeskonda hea suhtlemisoskuse ja aktiivse hoiakuga

KOKKA

kelle peamiseks tööülesandeks on oma igapäevase tööga kindlustada restorani toidu õigeaegne, täpne, kvaliteetne ja efektiivne valmistamine, juhindudes toitlustusvaldkonna eesmärkidest.

Nõudmised kandidaadile:
- Erialane haridus ja eesti keele oskus
- Eelnev töökogemus kokana (soovitavalt Itaalia köögi kogemus)
- Söökide ja jookide serveerimise oskus ning toiduvalmistamise tehnoloogiate ja serveerimistemperatuuride tundmine
- Menüü koostamise põhialuste, klassikalise põhistruktuuri tundmine ning oskus teha koostööd toidu- ja joogikaardi ettevalmistamisel
- Toitude ja jookide kokkusobitamise põhimõtete tundmine
- Väga hea suhtlemisoskus

Omalt poolt pakume:
- Motiveerivat palgasüsteemi (900-1100 € bruto + lisatasu)
- Korrektset väljaõpet
- Hea hinnaga sportimisvõimalusi spordiklubis MyFitness

Kandideerimiseks palun saata hiljemalt 15.03.2014 oma CV **katre.laan@davincifood.ee**
Lisainformatsioon telefonil 681 0000

VIN C da I
pasta & pizza
ANNO 2003

Da Vinci Pasta & Pizza on *fast casual food* stiilis Itaalia söögikoht, mis pakub maitseelamusi erinevate Itaalia söökide ja jookidega.

Seoses uue restorani avamisega Pärnus otsime oma meeskonda hea suhtlemisoskuse ja aktiivse hoiakuga

KLIENDITEENINDAJAT

kelle peamisteks tööülesanneteks on klientide kõrgetasemeline teenindamine, arveldamine, vastutamine puhtuse ja korra eest teenindussaalis.

Nõudmised kandidaadile:
- Keskharidus
- Eesti keele oskus
- Inglise ja vene keele oskus suhtlustasandil
- Varasem töökogemus toitlustusettevõttes või -asutuses (soovitavalt Itaalia restoranis)

Omalt poolt pakume:
- Motiveerivat palgasüsteemi (põhipalk 550 € bruto + lisatasud)
- Hea hinnaga sportimisvõimalusi spordiklubis MyFitness
- Korrektset väljaõpet
- Nooruslikku ja energilist töökeskkonda

Kandideerimiseks palun saata hiljemalt 15.03.2014 oma CV **katre.laan@davincifood.ee**
Lisainformatsioon telefonil 681 0000

VIN C da I
pasta & pizza
ANNO 2003

Da Vinci Pasta & Pizza on *fast casual food* stiilis Itaalia söögikoht, mis pakub maitseelamusi erinevate Itaalia söökide ja jookidega.

Seoses uue restorani avamisega Pärnus otsime oma meeskonda hea suhtlemisoskuse ja aktiivse hoiakuga

NÕUDEPESIJAT-KORISTAJAT

kelle peamiseks tööülesandeks on oma igapäevase tööga kindlustada restorani toidutarvikute õigeaegne, täpne, kvaliteetne ja efektiivne ettevalmistamine, juhindudes toitlustusvaldkonna eesmärkidest, ning kliendisaali korrashoid ja puhastamine.

Nõudmised kandidaadile:
- Keskharidus
- Eesti keele oskus
- Sööginõude, söögiruumide ja kliendisaali puhastamise ja korrashoiu oskus

Omalt poolt pakume:
- Motiveerivat palgasüsteemi (põhipalk 490 € bruto + lisatasu)
- Nooruslikku ja energilist töökeskkonda
- Korrektset väljaõpet

Kandideerimiseks palun saata hiljemalt 15.03.2014 oma CV **katre.laan@davincifood.ee**
Lisainformatsioon telefonil 681 0000

NOTE™
YOUR MANUFACTURING PARTNER

Tööd saab LAKILIINI OPERAATOR, kelle peamine ülesanne on liiniarvuti programmeerimine, tootmistellimuste teenindamine ning hooldustööd.

Nõuded

- keskharidus või eelnev töökogemus elektroonikatööstuses;
- head arvutialased teadmised;
- heal tasemel inglise keel;
- tehniline taip ja analüüsioskus;
- väga hea suhtlus-, koostöö- ja iseseisva töö tegemise oskus.

Lisainfo

Esmalt toimub töö ühes vahetuses kella 8st 16.30ni, kuid valmisolek peab olema kaheks vahetuseks E–R kl 7–15.30 ja 15.30–24.

Töö iseloom

Asukoht: Pärnu
Tööle asumise aeg: kokkuleppel
Töö tüüp: täistööaeg, palgatöötaja
Kuulutus aegub: 7. märts

Tööd saab ELEKTROONIKATOODETE KOOSTAJA, kelle peamine ülesanne on valmistada kvaliteetset pool- ja valmistoodangut.

Nõuded

- rutiinitaluvus;
- kohusetundlikkus, kiirus, täpsus, hea nägemine;
- eesti keele oskus suhtlustasemel;
- hea suhtlus-, koostöö- ja iseseisva töö tegemise oskus;
- kasuks tuleb eelnev kogemus elektroonikatööstuses.

Lisainfo

Töö kahes vahetuses. Hommikune vahetus E–R kl 7–15.30 ja õhtune vahetus kl 15.30–24.

Töö iseloom

Asukoht: Pärnu
Tööle asumise aeg: niipea kui võimalik
Töö tüüp: täistööaeg, palgatöötaja
Kuulutus aegub: 18. märts

Kontaktisik Nele Zaitsev, Laki 2, 80010 Pärnu, tel 444 8516, faks 444 8501, www.note.eu

KAUPLUSE JUHATAJA ASETÄITJAT
MÜÜJAID-KASSAPIDAJAID
LETITEENINDAJAID
LIHAMEISTRIT

Ettevõte garanteerib:
- stabiilse palga
- sotsiaalsed garantiid
- tasuta lõunasöögid
- erinevad motivatsioonipaketid
- tööalase tasuta koolituse

Täitke tööotsija ankeet meie kodulehel www.maxima.ee
Täpsema info saamiseks pöörduge kaupluse direktori poole tel **449 9410** või saatke CV **personal@maxima.ee.** Tel 602 3116

MAXIMA — *Meil on tulevikku!*

Tahkuranna Golfiväljak otsib oma meeskonda
GOLFIVÄLJAKU HOOLDAJAT – MEHAANIKUT
kelle tööülesanded on lisaks väljakuhooldusele ka hooldusmasinate korrashoid
Vajalik on töökogemus mehaanika, masinate ja hüdraulika valdkonnas
Kasuks tuleb inglise või soome keele ja arvuti kasutamise oskus
Võimalus täiendada teadmisi välismaal
CV koos palgasooviga saata sepaandrus@gmail.com
Tel 5341 9659

METSAMATERJAL

Meris OÜ ostab **metsamaad** ja **raieõigust**. meris@meris.ee. Tel 523 2365.

SÕIDUKID

Ostan **VAZ 2107**. Peab olema väga heas korras. Tel 508 6768.

TEENUS

3 t tagaluuktõstukiga **veok,** vajadusel ka töömehed. 5595 9144.

Ohtlike puude langetamine. 504 7811.

Ehitus ja remont. 5803 3568.

Ehitustööd (plaatimine, vannitoad, san-tehnika ja üldehitus). www.verdonprojekt.ee. 501 7062, 582 7018.

Ehitus, viimistlus, nõrkvoolu- ja torutööd. 5621 9997.

Ruudu Kinnisvarateenused

Eripuhastus, kolimine, transport kaubikuga. 5837 7379. RUUDU.EE.

Firma soojustab majade fassaade. www.radivaehitus.ee, 5348 7655.

HALUMASINA rent ja teenus (bensiiniga või elektriga, mobiilne). 3 m **KÜTTE** müük. 5620 8210.

INVATRANSPORT. 5886 9590.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727. 24 h, hind 1,09 €/min.

KENT Kodumasinad. Tel 443 2552.

Korstnapühkija. 5332 5958.

Korstnapühkimistööd. Litsents. **Lumekoristustööd.** 5660 0400.

Küttepuude saagimine ja lõhkumine. 5362 7019.

LAARMANN KRAANAD – tõstevõimega kuni 80 t, kraana haagisega, upitajad. 5552 0847.

SOLVER EHITUS

Lame- ja viilkatuste remont ning ehitus, **müüritööd, vuukimine, üldehitus, sisetööd.** 5621 8889.

Metsamaterjali transport, vajadusel ost. Tel 5669 0234.

Metsa väljavedu. 5556 1602.

Ohtlike puude eemaldamine, võsa ja kraavide lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Tel 5623 0373, Randy. Helista julgelt.

Ohtlike puude langetamine. 5663 2968, 5340 2068.

Pesumasina remont. 5633 3636.

PLAATIMISTÖÖD. 507 4258.

POTTSEPATÖÖD. Litsents. 515 3283.

Puistevillaga soojustamine. Tel 5346 6086.

Puit- ja parkettpõrandate paigaldus, lihvimine, viimistlus, taastamine. 515 4056.

Puksiirteenus. Käivitusabi 12 ja 24 V. Tel 5358 4253.

Raietööd. Tel 518 2573.

Puurkaevude rajamine ja puhastamine. Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septikute ja süvaveepumpade paigaldus. 502 1279, 526 9604, www.puurkaevumeistrid.ee.

Raamatupidamisteenus korteriühistutele. 5306 2610.

Merilux Ehitus
Fassaadi soojustus- ja viimistlustööd
Katusekattetööd
Üldehitus
Tel 5649 4910
5347 0972
E-post info@meriluxehitus.ee
www.meriluxehitus.ee

VEEGRUPP
- kanalisatsiooni- ja veetrassitööd
- sanitaartehnilised tööd
- süvaveepumpade ning septikute paigaldus

Tel 521 7415
info@veegrupp.ee
www.veegrupp.ee

- puurkaevude puurimine
- pumpade paigaldus
- salvkaevude pesu
- küttekaevude puurimine

Balti Puurkaev
Tel 521 7415, 504 2999
www.BaltiPuurkaev.ee

San-tehnilised ja torutööd. 5805 5666.

Sõidukite rent Pärnus. Tel 5880 0890.

RAAMATUPIDAMISTEENUS. Tel 554 4931.

Reisijate vedu, suusareisid. 7–17–52 kohta. 5191 0051.

Salvkaevude rajamine aasta ringi. Amendero OÜ, tel 5620 2420, e-post: kaevud@amendero.eu. Koduleht: www.amendero.ee/kaev.

Torutööd, kõik sise-ja välitööd. Tel 558 8062.

VEDU + KRAANA. 5362 7435.

Veebruaris arvuti remonditööd -50%
Arvutiparandus OÜ
Riia mnt 54
Tel 442 6648
www.arvutiparandus.ee

VEOD, KOLIMINE, TÖÖMEHED. 442 6177, 5622 6895. **ENNUPOISID.**

Veo- ja tõsteteenus. 516 7789.

Võsatööd giljotiiniga ja **kaevetööd.** 5783 6646.

Väikebuss juhiga. 528 8791.

Väikeehitus-, koristus-, lammutus- ja kolimistööd. 5595 9144.

Ühemeheansambel. 5647 2730.

TEADE

Kaitseliidu Pärnumaa malev teatab, et väliõppused ja laskeharjutused 2014. aasta märtsis viiakse läbi alljärgnevalt:
* 01.–02. märts – Audru vald, Potsepa karjäär ja lähiümbrus,
* 01.–02. märts – Pärnu linn, Eametsa,
* 01.–02. märts – Paikuse, Surju ja Tahkuranna vald,
* 02. märts – Tootsi laskepaik,
* 07.–09. märts – Audru vald, Potsepa karjäär ja lähiümbrus,
* 08.–09. märts – Tootsi laskepaik,
* 15.–16. märts – Audru vald, Potsepa karjäär ja lähiümbrus,
* 17.–19. märts – Audru vald, Potsepa karjäär ja lähiümbrus,
* 22.–23. märts – Audru vald, Potsepa karjäär ja lähiümbrus,
* 25. märts – Audru vald, Potsepa karjäär ja lähiümbrus,
* 29. märts – Tootsi laskepaik,
* 29.–30. märts – Audru vald, Potsepa karjäär ja lähiümbrus.

Õppustel kasutatakse lahingpadruneid ja imitatsioonivahendeid.
Palume nimetatud perioodidel õppuste ala vältida!

Sindi Linnavalitsus annab 29. jaanuari 2014 korralduse nr 34 alusel kirjalikul enampakkumisel kasutusse (üürile) Sindis Pärnu mnt 23a hoones asuvad äriruumid (ruumid asuvad hoone I korrusel ning ruumide üldpindala on 102,9 m²) järgmistel tingimustel.
Pakkumine ruumide kasutusse andmiseks toimub järgmistel tingimustel: lepingu tähtaeg on 5 aastat, üüri alghind on 0 eurot kuus, üürnikul tuleb tasuda ruumide kasutamise eest kommunaalmaksed (prügi-, kütte, elektri-, vee- ja kanalisatsioonikulud), osavõtutasu 0 eurot, tagatisraha 0 eurot.
Pakkumised esitada kinnises ümbrikus märgusõnaga "Pärnu mnt 23a".
Ruumide kasutamise otstarve – lapsehoiuteenuse osutamine Sindi linnas.
Pakkumisele kvalifitseeruvad pakkujad, kelle esitatud pakkumuses on täidetud käesoleva teate nõuete all toodud tingimused.
Parima pakkumuse väljaselgitamisel lähtutakse pakutavast kõrgeimast üürihinnast.
Pakkumised peavad olema esitatud Sindi Linnavalitsuse sekretärile (Pärnu mnt 12, 86705 Sindi) **18. märtsiks 2014 kella 12.** Pakkumiste avamine toimub järgneval linnavalitsuse istungil.
Pakkumise tegemiseks vajalik informatsioon ja dokumentide vormid on leitavad kodulehel www.sindi.ee, info tel 445 1883 või e-post sindi@sindi.ee.
Enampakkumine korraldatakse Sindi Linnavolikogu 11. septembri 2003 määruse nr 17 "Linnavara valitsemise, kasutamise ja käsutamise kord" järgi.

TÖÖ

Arthemise Kontoritarbed võtab tööle **MÜÜGIJUHI ABI** meie Pärnu kauplusesse "Bürootaevas". Täpsemalt vaata www.arthemis.ee.

Firma pakub tööd kogenud **plaatijale** Soomes. Nõutav eelnev töökogemus 2 aastat ja vajalik tööturvalisus- ja vesieristuskaart. CV palume saata rmkrakennus@hot. ee.

Kohvikusse vajatakse **klienditeenindajat-kassapidajat.** 5566 7689.

Pakun **ehitustööd** palkmaja sisetöödel. 512 9977.

Vajatakse **piljardi- ja kaardimänguturniiride korraldajat.** 5667 0496.

Vajatakse **töölist saekaatrisse** Vändra vallas. Tel 503 2650.

PÕLLUNDUS

Müüa mahe **nisu, oder, kaer,** ka jahuna. 5627 0966.

Ostan **pressi** Kirgistan. 5694 0400.

KASUTATUD ASJAD

MÜÜK

Laste jalgratas Classic Superstar 20, vanusele 6–9 a, 6 käiku, hästi hoitud ja hooldatud, 145 €. 504 6546.

Lahtikäiv nahast **diivan** koos madratsi ja kahe tugitooliga. 180 €. 5334 0297.

Müüa **Citroën Berlingo** 2001, **Renault Megane Scenic** 2000, **Seat Inca** 2003 VARUOSAD. 5661 1286, 447 4013.

Müüa **ilusalongi sisustus:** massažilaud, kosmeetikutool, föön, juuksuritool, auruvann, kosmeetikuaparaat jne. Tel 5561 6106.

Müüa pruun **seinasektsioon,** kõrgus 2.60, laius 2.20, 50 €. Soome **naistetossud** nr 39, 25 €. 5190 9253.

Müüa pruunides toonides **diivan** ja **2 tugitooli,** 30 €. Tel 534 8579.

Müüa töökorras **kreissaag** toitekaabliga. Saeketta o 50 cm, elmootor 5,5 kW. **Alumiiniumvärvi pulber,** u 20 kg, metallkonstr värvimiseks. 5366 1890.

Müüa üks kahekohaline plekist **tööriietekapp,** nahast ja riidest **diivan, klaver, harmoonium, toolid, lauad, riidekapp, voodid.** 514 2195.

OST

Ostan **ehitusmaterjalide ülejäägid** (kruvid, nurgikud, Soome papp, vill, EPS). 5661 1286, 447 4013.

Ostan vanu **raamatuid, postkaarte, mööblit, ordeneid, maale, graafikat, märke, medaleid, münte, paberrahasid, dokumente, kellasid** jne. 5829 9810.

OST – **HAMBAKULD, HÕBE, ANTIIK JA VANAVARA. MÜNDID, MEDALID, KOLLEKTSIOONID.** 5355 6570.

OST – **RAAMATUD, LAUANÕUD, MÖÖBEL, PILDID.** 5192 9453.

Esmaspäev 24. veebruar

etv

07.28 100 luulepärli
07.30 Eesti Vabariik 96
08.00 Üks lugu: Jüri Kotšinev
08.05 Ajavaod
08.30 100 luulepärli
08.35 ETV live: Viiene valik
09.05 Suur maalritöö
09.25 Leiutajateküla Lotte
10.45 Eesti Vabariik 96
11.35 Maa ja ilm
11.52 Üks lugu: Ilja Sundelevitš
11.55 Eesti Vabariik 96
13.00 Mf. Nimed marmortahvlil
14.35 Ei saa mitte vaiki olla
14.55 11 000 aastat hiljem
15.40 Eesti tänab 2014
16.40 Kullaketrajad
17.55 Eesti Vabariik 96
21.00 Aktuaalne kaamera
21.20 Eesti Vabariik 96
22.00 Elavad pildid
00.10 Eesti Vabariik 96
01.10 100 luulepärli: Aeg

2

06.00 Punased roosid*
06.55 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Sajandi armastus*
13.25 Legend – Tõnis Mägi 65
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Zipelgad
20.35 Avameelselt Jaan Tättega
21.30 Mentalist
22.30 Kaks ja pool meest
23.00 Nikita
23.55 Meie emad ja isad*
01.00 Vahelevõtja
01.45 Jesse Stone: Habras jää*
03.10 Sõber koer*
03.35 Mentalist*
04.20 Küladetektiivid*

3 VIASAT

06.15 Animasarjad
08.30 Mf. Lizzie McGuire – koolitüdrukust popstaariks
10.15 Me armastame Eestit*
12.00 Laulud tähtedega
12.35 Mf. Taevane kuningriik
15.30 Mf. Sõjaratsu
18.25 Reisijaht
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Mf. Garfield
21.30 Riskikuller
22.30 Mf. Salaagent
00.35 Hawaii 5-0
01.25 Kaunitar ja koletis
02.15 Su nägu kõlab tuttavalt*
03.10 Reisijaht*
03.40 Stop!*
04.10 Reisijaht*
04.35 Seitsmesed uudised
05.25 Viimane

etv2

07.30 Animasarjad
08.45 Meisterdame Mariga **09.00** Pildipüüdjad **10.00** Ma elasin Eesti Vabariigis **11.05** Mf. Malev **12.55** Eesti lood: 6 tundi **13.25** Kaplinski süsteem **14.20** Eesti lood **14.55** Noored kotkad **16.25** Monument **17.30** Buratino tegutseb jälle)* **18.00** Milli kevadised seiklused **18.25** Fiksikud **18.30** Kontsert porgandipirukale **18.45** Animasarjad **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **19.45** Et meeldiks kõigile **21.20** 2084: Mälukrambid **22.15** Regilaul – laulud õhust **23.15** Seal, kus lõpeb luule

6 VIASAT

09.00 Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna* **10.00** Kutsuge Cobra 11* **11.00** Mf. Tomb Raider – seikleja* **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** Top Gea* **18.00** Perepea* **18.30** Simpsonid* **19.00** Moodne perekond **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Mf. Iseseisvuspäev **00.15** Puhkus Mehhikos **01.30** Seks ja linn **02.00** Teismeliste seksielu **02.50** Moodne perekond*

11

08.15 Doktor Oz* **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Aafrika südames* **12.00** Mf. Minu õe hoidja* **14.05** Südametukse **15.00** Everwood **16.00** Aafrika südames **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Huumoritähestik **21.00** Mf. Hädaabikõne **22.55** Trinny ja Susannah Hollandis **23.50** Kuidas sünnib seksilelu? **00.50** Ellen* **01.45** Kilodele tuld! **02.35** Fort Boyard **03.25** Südametukse* **04.10** Staariminutid **04.20** Madin elutoas **04.45** Trinny ja Susannah Hollandis*

12

06.30 Kaks kanget - haiged mehed* **07.00** Reporter+ **08.00** Usu või ära usu!* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Chris Ryani eriüksused* **10.15** Maailma kõige hämmastavamad videod* **11.05** Jututuba **13.55** Benny Hill* **14.25** Klikitähed* **14.55** Vinged masinad* **15.25** Komissar Rex **16.15** Maailma kõige hämmastavamad videod **17.05** Klikitähed **17.35** Benny Hill **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Ärapanija **20.30** Usu või ära usu! **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Kriminaalne Venemaa **22.00** Kriminaalne Venemaa **22.30** Ehtsad mehed **23.30** Conan **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed

Teisipäev 25. veebruar

etv

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Prillitoos (subtiitritega)*
12.55 Maahommik*
13.45 Rakett 69: Keemia*
14.15 Vaalasaarte Maria*
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Õnne 13
17.35 Uued trikid
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Kirjandusministeerium
22.10 Poolvend
22.55 Ringvaade*
00.00 Uued trikid*

2

06.40 Animasarjad
07.25 Zipelgad*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Kuldvillak*
12.05 Avameelselt Jaan Tättega*
13.00 Kaks kanget Lõuna-Ameerikas
14.00 Sõbrad
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Krimi
20.30 Mägede varjud
21.30 Mf. Vääritud tõprad
00.35 Mf. Isamaalane
02.15 Ekstreemkalapüük Robson Greeniga
03.00 Reporter*
03.50 Küladetektiivid*
04.35 Mf. Inga Lindström – Tuli südames

3 VIASAT

06.15 Animasarjad
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm
10.00 Laulud tähtedega*
10.35 Vaprad ja ilusad*
11.25 Õhtusöök viiele
12.00 Castle
13.00 Dok. Inglilapsed
14.00 Riskikuller*
15.00 Seitsmes taevas
16.00 Vaprad ja ilusad
16.30 Marina ja kapten
17.30 Kirgede torm
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kaua võib!
20.30 Suletud uste taga
21.30 NCIS kriminalistid
22.30 Mf. Sõitjaks sündinud
00.30 Hawaii 5-0
01.20 Kaunitar ja koletis
02.10 Ära usalda mõrda korterist 23
02.35 Suletud uste taga*
03.30 Kaua võib!*
04.05 Õhtusöök viiele*
04.30 Seitsmesed uudised
05.25 Õhtusöök viiele*
05.50 Kaua võib!*

etv2

07.10 Animasarjad* **08.30** Nukumäng **09.00** Suur-Sõjamäe* **09.50** Uue aja asjad **10.05** Waterloo Roadi kool **10.55** Eesti Vabariik 96 **11.55** **13.04** ERR uudised **15.35** Meeletu* **17.10** Metafüüsiline luul **18.00** Animasarjad **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **20.00** Pealtnägija (vk sub) **20.45** 4x4 **21.15** TEDx Tallinn **21.35** AegRuum Söö, paastu ja ela kauem **22.30** Ööülikooli rännakud **23.25** Putini mängud **00.35** Keeluaja kuningas

6 VIASAT

08.30 Seitsmesed uudised* **09.30** Kodu keset linna* **10.00** Kutsuge Cobra 11* **11.00** Mf. Iseseisvuspäev* **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea* **18.30** Simpsonid* **19.00** Korvpall **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Euroopa jalgpalli Meistrite liiga **23.45** Puhkus Mehhikos **01.00** Seks ja linn **01.30** Moodne perekond* **02.30** Kälimehed*

11

08.15 Doktor Oz* **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Aafrika südames* **12.00** Aiadetektiivid* **14.00** Südametukse **15.00** Everwood **16.00** Aafrika südames **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Huumoritähestik **21.00** Tuuni superstaari **22.00** Ameerika tippmodell **23.00** Truudusetu **23.55** Reporter **00.55** Ellen* **01.45** Kilodele tuld! **02.35** Fort Boyard **03.30** Südametukse* **04.15** Staariminutid **04.20** Madin elutoas **04.45** Reporter*

12

06.30 Ärapanija* **07.00** Ehtsad mehed* **08.00** Usu või ära usu!* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Conan* **10.10** Maailma kõige hämmastavamad videod* **11.00** Jututuba **14.05** Benny Hill* **14.35** Chuck* **15.25** Komissar Rex **16.15** Maailma kõige hämmastavamad videod **17.05** Klikitähed **17.35** Benny Hill **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Kuldvillak **20.30** Usu või ära usu! **21.00** Kaks ja pool meests* **21.30** Mf. Varumehed **23.00** Ööliblikad **23.30** Conan **00.25** Kaks ja pool mees **00.50** Tuvikesed

Kolmapäev 26. veebruar

etv

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Meie inimesed: Kadri*
12.20 Kirjandusministeerium*
12.50 Puudutuse aeg: Lõmaš Kama*
13.00 Riigikogu infotund
14.00 Ajavaod
14.30 Aitäh, mets: Metsaülem
14.35 Eesti nüüdiskunst: Mati Karmin
14.45 Saada nägijaks
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Õnne 13
17.35 Uued trikid
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Foorum
22.30 Dok. Kalinovski väljak
23.45 Ringvaade*
00.50 Uued trikid*
01.45 Riigikogu infotund*

2

06.00 Punased roosid*
06.55 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Mägede varjud*
12.30 Minu mees suudab!
14.00 Sõbrad
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda
21.00 Heeringas Veenuse õlal
21.30 Pilvede all
22.30 Seotud
23.30 Bordell 232
00.40 Kaks ja pool meest*
01.05 Vampiiripäevikud
01.50 Krimi*

3 VIASAT

06.15 Animasarjad
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm*
10.35 Vaprad ja ilusad*
11.25 Õhtusöök viiele
12.00 Castle
13.00 Suletud uste taga*
14.00 NCIS kriminalistid*
15.00 Seitsmes taevas
16.00 Vaprad ja ilusad
16.30 Marina ja kapten
17.30 Kirgede torm
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kaalul on rohkem kui elu
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Kondid
22.30 Kodumaa
23.30 Top Gear
00.35 Kahekesi püssi ja panniga
01.05 Õigluse nimel

etv2

07.10 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.30** Püramiidi tipus **09.00** Ringvaade* **10.05** Waterloo Roadi kool **10.55** Ööülikooli rännakud* **11.55** Eesti muusikavideod **12.13** ERR uudised **15.35** Seal, kus lõpeb luule* **17.30** Teeme ise! **18.00** Kessu **18.25** Pimmi ja Pammi seiklused **18.30** Lastetuba **18.50** Animasarjad **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **20.00** Meie inimesed: Getter (vk sub) **20.25** Minuscule **20.30** Ajavaod: Kõmuline relvatehing (vk sub) **21.00** BFM esitleb lyhikas **21.30** Meie Aja Kunst **22.00** Mf. 3/Kolm **23.55** Imetabased taimed

6 VIASAT

08.30 Seitsmesed uudised* **09.30** Kodu keset linna* **10.00** Kutsuge Cobra 11* **11.00** Kalamehejutud **11.30** Kalamehejutud **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea **18.30** Simpsonid* **19.00** Moodne perekond **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Euroopa jalgpalli Meistrite liiga **23.45** Euroopa pokkeriturnee **00.45** Seks ja linn **01.15** Moodne perekond*

11

08.15 Doktor Oz* **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Aafrika südames* **12.00** Tuuni superstaari* **12.55** Staariminutid **13.00** Ameerika tippmodell* **14.00** Südametukse **15.00** Everwood **16.00** Aafrika südames **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Huumoritähestik **21.00** Mf. Lapsehoidja päevikud **23.10** Pan Am **00.05** Reporter **01.05** Ellen*

12

06.30 Kuldvillak* **07.00** Reporter **08.00** Usu või ära usu!* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Conan* **10.10** Maailma kõige hämmastavamad videod* **11.00** Jututuba **14.05** Benny Hill* **14.35** Chuck* **15.25** Komissar Rex **16.15** Maailma kõige hämmastavamad videod **17.05** Klikitähed **17.35** Benny Hill **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Krimi **20.30** Usu või ära usu! **21.00** Kaks ja pool meest: Frankenstein ja kiimas külaelanikud* **21.30** Beaver Falls – üks vallatu suvi **22.30** Punker **23.30** Conan **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed

Neljapäev 27. veebruar

etv

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
10.00 Välispoliitika arutelu Riigikogus
13.00 Pealtnägija*
13.50 Must lagi (Eesti 2007)
14.15 Vabariigi kodanikud (subtiitritega)*
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Õnne 13
17.35 Uued trikid
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 Lähetus
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 MI
22.35 Dok. Kurt Masur ja Prantsuse Rahvusorkester
23.40 Ringvaade*
00.40 Uued trikid*

2

06.00 Punased roosid*
06.55 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Pilvede all*
12.30 Heeringas Veenuse õlal*
13.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda*
14.00 Sõbrad
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Parim enne
20.30 Mf. Metsikud tsiklivennad
22.35 Mf. Takso 2
00.20 Mf. Jälgija
02.00 Bordell 232*
02.55 Reporter*
03.45 Hooaeg*
04.20 Kodusaade*

3 VIASAT

06.15 Animasarjad
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm*
10.35 Vaprad ja ilusad*
11.25 Õhtusöök viiele
12.00 Castle
13.00 Kaalul on rohkem kui elu*
14.00 Kondid*
15.00 Seitsmes taevas
16.00 Vaprad ja ilusad
16.30 Marina ja kapten
17.30 Kirgede torm
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Viru veri ei värise! Baruto
20.30 Kättemaksukontor
21.30 Selgeltnägijate tuleproov
23.00 Indigo ja tema lapsed
23.30 Grey anatoomia
00.30 Euroopa pokkeriturnee
01.35 Päästjad
02.25 Allakäigutrepist üles: Triin
03.15 Selgeltnägijate tuleproov*
04.30 Seitsmesed uudised

etv2

07.10 Animasarjad **08.15** Lastetuba* **08.30** Teeme ise!* **09.00** Ringvaade* **10.05** Waterloo Roadi kool **10.55** Kaitseinglid **11.25** Putini mängud* **12.32** ERR uudised **17.15** Smallville **18.00** Hei, põialpoisid! **18.25** Mina olen loom **18.30** Lastetuba **18.40** Animasarjad **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **20.00** Igavene ränne **20.50** Uue aja asjad **21.00** Ajurünnak **21.30** Lõputa maailm **22.20** 4x4 **22.50** Eesti TOP 7 **23.30** Hung **00.00** Kuritegu

6 VIASAT

08.30 Seitsmesed uudised* **09.30** Kodu keset linna* **10.00** Kutsuge Cobra 11* **11.00** Kalamehejutud **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea* **18.30** Simpsonid* **19.00** Moodne perekond **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Mf. Arvutimängurite vennaskond **23.30** Puhkus Mehhikos **00.45** Seks ja linn **01.15** Moodne perekond* **02.15** Kälimehed*

11

08.15 Doktor Oz* **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Aafrika südames* **12.00** Pan Am* **12.55** Staariminutid **13.00** Trinny ja Susannah Hollandis* **14.00** Südametukse **15.00** Everwood **16.00** Aafrika südames **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Pilvede all **21.00** Toidudetektiivid **21.30** Kolm naist paadis **22.00** Piinlikud kehad **23.05** Kliendinimekiri **00.00** Reporter **01.00** Ellen* **01.55** Kilodele tuld! **02.45** Fort Boyard

12

06.30 Krimi* **07.00** Reporter **08.00** Usu või ära usu!* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Conan* **10.10** Maailma kõige hämmastavamad videod* **11.00** Jututuba **14.05** Benny Hill* **14.35** Chuck* **15.25** Komissar Rex **16.15** Maailma kõige hämmastavamad videod **17.05** Klikitähed **17.35** Benny Hill **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Guinness World Records – pööraseimad rekordid **20.30** Usu või ära usu! **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mf. Sügavuses **23.30** Conan **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed

Reede 28. veebruar

etv

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 MI*
12.25 Kahekõne (subtiitritega)*
12.50 Foorum (subtiitritega)*
13.40 Kapital*
14.10 Reisile minuga: Sevani järv*
14.40 Lähetus*
15.05 Waterloo Roadi kool
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Õnne 13
17.35 Uued trikid
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
19.35 Mõistlik või mõttetu
20.05 Illusionist Aarne Ükskülа
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Mf. Burton ja Taylor
23.05 Pealtnägija*
23.50 Poolvend*
00.35 Ringvaade*
01.10 Uued trikid*
02.09 ERR uudised

2

06.00 Punased roosid*
06.55 Animafilmid
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Eestlane ja venelane
12.30 Parim enne*
13.00 Galileo*
14.00 Sõbrad
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Kuldvillak
20.35 Galileo
21.30 Tupiktänava mehed
22.00 Mf. Lihtsalt sõbrad
23.55 Mf. Mõrva ABC
02.05 Mf. Metsikud tsiklivennad*
03.45 Reporter*

3 VIASAT

06.15 Animafilmid
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm*
10.35 Vaprad ja ilusad*
11.25 Õhtusöök viiele
12.00 Viru veri ei värise! Baruto*
12.30 Kättemaksukontor*
13.30 Selgeltnägijate tuleproov*
15.00 Seitsmes taevas
16.00 Vaprad ja ilusad
16.30 Marina ja kapten
17.30 Kirgede torm
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Me armastame Eestit
21.30 Kerge elu
22.30 Mf. Cyrus
00.15 Castle
01.15 Mf. Notorious
03.25 Mf. Cyrus*

etv2

07.10 Animasarjad* **08.15** Lastetuba* **08.25** Konn ja sõbrad **08.35** Kontsert porgandipirukale **08.45** Putke põik 19* **08.55** Belka ja Strelka **09.00** Ringvaade* **10.05** Waterloo Roadi kool **10.55** Smallville* **11.40** Lõputa maailm* **12.25** Imetabased taimed* **13.17** ERR uudised **15.50** Vabatahtmatud **17.30** Nukumäng* **18.00** Väike rüütel Trenk **18.25** Belka ja Strelka **18.30** Lastetuba **18.40** Animasarjad **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **20.00** Spioonid **20.50** Keeluaja kuningas* **21.45** Vaba vaimu saadik **22.35** Et meeldiks kõigile **00.05** BFM esitleb lyhikas **00.30** Eesti TOP 7*

6 VIASAT

08.30 Seitsmesed uudised* **09.30** Kodu keset linna* **10.00** Kutsuge Cobra 11* **11.00** Mf. Arvutimängurite vennaskond* **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea* **18.30** Simpsonid* **19.00** Moodne perekond **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Mf. Suur film **23.00** Puhkus Mehhikos **00.15** Seks ja linn **00.45** Moodne perekond* **01.40** Kälimehed*

11

08.15 Doktor Oz* **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Aafrika südames* **12.00** Kolm naist paadis* **12.30** Toidudetektiivid* **13.00** Piinlikud kehad* **14.00** Südametukse **15.00** Everwood **16.00** Aafrika südames **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Huumoritähestik **21.00** Mf. Sulle on sõnum **23.20** Mõrvaennetajad **00.15** Reporter **01.10** Ellen*

12

06.30 Guinness World Records – pööraseimad rekordid* **07.00** Reporter **08.00** Usu või ära usu!* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Conan* **10.10** Maailma kõige hämmastavamad videod* **11.00** Jututuba **14.05** Benny Hill* **14.35** Chuck* **15.25** Komissar Rex **16.15** Maailma kõige hämmastavamad videod **17.05** Klikitähed **17.35** Benny Hill **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Kaks kanget – haiged mehed **20.30** Usu või ära usu! **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mf. Connecticutis kummitab **23.20** Punker* **00.15** Ööliblikad* **00.45** Kaks ja pool meest **01.10** Tuvikesed

Laupäev 1. märts

etv

07.30 Animafilmid
08.35 Buratino tegutseb jälle
09.00 Mulle meeldib pildistada
09.30 Mõistlik või mõttetu*
10.00 Maahommik
10.45 Õnne 13 (subtiitritega)*
11.15 Pealtnägija (subtiitritega)*
12.05 Jüri Üdi klubi*
12.55 Kurt Masur ja Prantsuse Rahvusorkester*
13.55 Uued trikid
15.25 Suusaajakiri
15.55 Eesti jalgpalli meistriliiga: Tallinna FC Levadia – Paide Linnameeskond
18.00 Saada sõber Euroopasse
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Aafrika silmast silma
19.35 Rakett 69
20.05 Reisile minuga: Tenerife
20.30 Õnne 13
21.00 Aktuaalne kaamera
21.20 Sport
21.35 Eesti Laul 2014
23.50 Robbie Williams "Take the Crown"
01.27 ERR uudised

2

06.10 Täiuslik koduperenaine 2
07.15 Reporter*
08.10 Animafilmid
09.00 Kodusaade
10.00 Lemmikretseptid
10.45 Hooaeg
11.30 Rooli võim
12.00 Subboteja
13.00 Hotell Grand*
14.45 Tuhat ja üks ööd
16.20 Mf. Unelmatelaev – Peruu-Miami
19.00 Reporter+
19.35 Mf. Gnomeo ja Julia
21.15 Mf. Mats minevikust
23.15 Mf. Palju kära raha pärast
01.10 13
02.45 Mf. Takso 2*
04.10 Reporter+*
04.40 Mf. Lihtsalt sõbrad*

3 VIASAT

05.40 Kirgede torm
07.25 Animafilmid
10.00 Heimari kokaklubi
10.30 Nurgakivi
11.00 Naistesaade
11.30 Kättemaksukontor*
12.30 Su nägu kõlab tuttavalt
13.30 Kerge elu*
14.30 Viru veri ei värise! Baruto*
15.05 Midsomeri mõrvad
17.15 Ühe armastuse lugu
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Mf. Üles
21.25 Kälimehed
22.30 Mf. Vicky Cristina Barcelona
00.30 Mf. Roosa panter tegutseb jälle
02.30 Midsomeri mõrvad*
04.15 Viru veri ei värise! Baruto*
04.45 Nurgakivi*
05.10 Seitsmesed uudised

etv2

09.00 Animasarjad **11.00** Kirjandusministeerium* **11.30** MI* **12.00** AegRuum Söö, paastu ja ela kauem* **12.55** Vabatahtmatud* **14.30** Eesti lood* **15.00** Ööülikooli rännakud* **16.00** Igavene tuli* **16.30** Eesti lood* **17.00** Eskil ja Trinidad **18.40** Lammas Shaun **18.50** Buratino tegutseb jälle* **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **19.45** Dok. Igaühel oma lugu **21.30** Teatriõhtu **23.25** Meie Aja Kunst* **23.55** Mf. 3/Kolm*

6 VIASAT

06.55 Kaitsjad **10.10** Leidja **11.05** Järelevalveta **11.35** Mf. Suur film* **13.00** Liiga **13.30** 13 **15.30** Stop! **16.00** Võrkpall: Schenker liiga finaal 4 **18.00** Korvpall **19.00** Ninjasõdalased **19.30** S.H.I.E.L.D.-i agendid **20.30** Simpsonid **21.00** Top Gear **22.05** Mf. Vastne **00.05** Ameerika õudukas **00.55** Paljalt naljakas **01.20** Simpsonid* **01.50** 13. sõdalane* **03.40** Power Hit Radio – KICKSTART **05.10** Ida-Virumaa uudised **05.15** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

11

05.30 Madin elutoas **06.00** Mf. Mesinädalad Bermudal **07.45** Miljardäri võsuke **08.15** Beebiminutid **09.00** Täiuslik koduperenaine **10.00** Kolm naist paadis* **10.30** Gordon Ramsay köögisaladused **11.00** Sõber koer **11.30** Nurjatud koerad **12.00** Mf. Sulle on sõnum* **14.15** Mf. Armastus saabub salaja **16.00** Kuidas alasti hea välja näha **17.00** Jane ja Urmet pluss 10 **18.00** Eluteed5 **18.30** 10 aastat nooremaks USA **19.00** Miljonäri salamissioon **19.55** Aiadetektiivid **21.00** Mf. Rosamunde Pilcher – Tulevalgel **22.50** Piinlikud kehad* **23.50** Reporter+ **00.20** Kummaline seks **01.10** Seksikad reklaamid **01.35** Mõrvaennetajad* **02.20** Fort Boyard **03.10** Mf. Mesinädalad Bermudal* **04.40** Nurjatud koerad* **05.05** Reporter+*

12

07.40 Teisaldajad* **08.10** Reporter **09.00** Teolt tabatud **09.50** Teolt tabatud **10.50** Conan* **12.30** Ööliblikad* **13.00** Beaver Falls – üks vallatu suvi* **14.00** Jesse Stone: Külm kui kivi **15.30** Mf. Sügavuses* **17.20** Mf. Varumehed* **19.00** East West 101 **20.00** Kaks kanget Indias **21.00** Ööliblikad* **21.30** Mf. Stealth – superhävitaja **23.40** Üle võlli kuulsaks **00.10** Mf. Connecticutis kummita*

Pühapäev 2. märts

etv

07.30 Animafilmid
08.45 Meisterdame Mariga
09.00 Prillitoos
10.00 Tõuse ja sära!
11.15 Eesti Laul 2014*
13.30 3 hitti: Tantsuvideod
13.40 Aafrika silmast silma
14.30 Mf. Burton ja Taylor*
16.00 Robbie Williams "Take the Crown"
17.30 Puutepunkt
18.00 Ajalik ja ajatu
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Väärtustades elutööd
19.35 ETV Huumori kuld
20.00 Hyacinth Bucket
20.30 Kreisiraadio
21.00 Aktuaalne kaamera: Nädal
21.40 Sport
21.58 Puudutuse aeg
22.00 Kuritegu
23.00 Vaalasaarte Maria
23.55 Tõuse ja sära!*
01.13 ERR uudised

2

06.15 Rooli võim*
06.40 Animafilmid
07.55 Mf. Gnomeo ja Julia*
09.30 Sõber koer
10.00 Äkki õnnestub!
10.10 Kiisuke Auh
10.25 Oota sa!
10.40 Galileo*
11.35 Kuldvillak*
12.10 Heeringas Veenuse õlal*
12.40 Parim enne*
13.10 Seotud*
14.10 Pilvede all*
15.10 Mf. Ärätundmise aeg
17.05 Mf. Silja järve unistus
19.00 Reporter+
19.35 Sajandi armastus
21.35 Hotell Grand
23.15 Mf. Jesse Stone: Vanad haavad
01.00 Metsik loodus
02.35 Mf. Mats minevikust*
04.15 Reporter+*
04.45 Minu mees suudab!

3 VIASAT

05.40 Kirgede torm
07.25 Animafilmid
10.00 Mf. Hormoonid, stringid ja kõvad banaanid
12.00 Stop!
12.30 Su nägu kõlab tuttavalt
15.30 Midsomeri mõrvad
17.35 Ühe armastuse lugu
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Kättemaksukontor
20.30 Kättemaksukontor
21.30 Mf. Sinu, minu ja meie
23.15 Valgekrae
00.15 Kaitseinglid
01.15 Midsomeri mõrvad*
03.05 Me armastame Eestit*
04.25 Stop!*
04.55 Seitsmesed uudised
05.25 Kirgede torm

etv2

09.00 Eskil ja Trinidad* **10.40** Wohh, Won ja sõbrad **11.00** Igavene ränne* **11.50** Minuscule **12.00** 4x4 **12.25** TEDx Tallinn* **12.50** Monument* **13.50** Tallinna legendid **14.05** Eesti rahvakalender **14.50** Näitleja: Helle Kuningas **15.35** Nota bene! Teatriluulud **16.25** Inimene ja loodus **17.00** Mille* **17.30** Kadunud aabitsa saladus **18.20** Hei, kelgule! **18.35** Animasarjad **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **19.45** Teemaõhtu: Mitte ainult meestest. Autostopp **20.00** Meeste Tantsupidu Elementaalne **21.45** Jüri Rumm **23.15** Lõppematu päev **23.50** Helin

6 VIASAT

06.45 Kaitsjad **10.10** Glee **11.00** Hawaii 5-0 **12.00** Jääraja rekkavennad **13.00** Liiga **13.30** Mf. Star Wars V: Osa V – Impeeriumi vastulöök **16.00** Võrkpall: Schenker liiga finaal 4 **18.00** Konteinerisõjad **18.30** Simpsonid* **19.00** Kahekesi püssi ja panniga **19.30** Totaalne muutumine: kodu-eri **20.30** Simpsonid **21.00** Top Gear **22.05** Mf. Tomb Raider II: Lara Croft ja elu häl **00.10** Kuritöö **01.10** Paljalt naljakas **01.35** Konteinerisõjad* **02.00** Top Gear* **03.00** Kahekesi püssi ja panniga* **03.25** Power Hit Radio – KICKSTART **05.10** Ida-Virumaa uudised **05.15** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

11

05.30 Madin elutoas **06.00** Mf. Rosamunde Pilcher – Tulevalgel* **07.45** Miljardäri võsuke **08.15** Mis eile juhtus? **09.00** Täiuslik koduperenaine **10.00** Kodusaade **11.00** Lemmikretseptid **11.45** Hooaeg **12.30** Ellen* **17.00** Jane ja Urmet pluss 10 **18.00** Eluteed **18.30** 10 aastat nooremaks USA **19.00** Miljonäri salamissioon **19.55** Aiadetektiivid **21.00** Mf. Evita **23.35** Reporter+ **00.05** Trinny ja Susannah Hollandis* **01.00** Pulmakorraldajad **01.50** Donna Hay kerged ained **02.15** Fort Boyard **03.05** Miljonäri salamissioon* **04.35** Gordon Ramsay köögisaladused* **05.00** Staariminutid

12

06.30 Postimees **08.00** East West 101* **09.00** Teolt tabatud **10.50** Conan* **12.30** Punker* **13.30** Hasselhoffid Inglismaal **14.25** Kaks kanget Indias* **15.15** Jesse Stone: Külm kui kivi* **16.45** Mf. Stealth – superhävitaja* **19.00** East West 101 **20.00** Rooli võim **20.30** Krimi* **21.00** Üle võlli kuulsaks* **21.30** Mf. 2012 **00.15** Ööliblikad* **00.45** Punker

22 Veebruar

1859 Karistati Mahtra sõjas osalenud talupoegi. Kadalipust aeti läbi 44 meest.
1982 Lugejatele avati Tartu ülikooli raamatukogu uus peahoone.
1996 Haridus- ja kultuuritöötajate streik, millest võttis osa umbes 8000 inimest.

VABA AEG

NIMEPÄEV

Hela, Heli, Helin, Helina, Helis, Häli

SUDOKU

		4				8	2	
		2	7			3	6	
	3		5	8				
7		5	9					
	6				5	9		
			6				3	7
				9	1			3
9	4			5				8
5					6		9	4

Täida tühjad kohad numbritega 1..9 nii, et üheski reas, veerus ja tumedama joonega piiratud 9 ruudukeses poleks korduvaid numbreid.

SUDOKU

	8		2					
		9					1	6
7			8	1				9
5		8					3	
	4			2	7			
6			3			5		
	9			4	8			
8						9		1
	1		6					5

Täida tühjad kohad numbritega 1..9 nii, et üheski reas, veerus ja tumedama joonega piiratud 9 ruudukeses poleks korduvaid numbreid.

KÜLVIKALENDER

22. veebruar kell 12.12 Kuu Amburis, vilitaimed.
24. veebruar kell 15.50 Kuu Kaljukitses, juurtaimed.
26. veebruar kell 16.56 Kuu Veevalajas, õistaimed.
28. veebruar kell 16.53 Kuu Kalades, lehttaimed.
Amburis muudavad Kuu jõud suunda, Kaljukitses on Kuu jõud tõusvad.

TÄHTSAD TELEFONID

Lääne-Eesti häirekeskus 112
Politsei 110, 444 6444
Kiirabi 112
Linnavalitsuse infolaua telefon 444 8200
Linnavalitsuse infotelefon 15 505
ja e-post 15505@lv.parnu.ee
Pärnu Elektrivõrgu välisrikked 1343
Elektri siserikked 24 h 523 6555
Pärnu Vesi dispetšerteenistus 445 5650
Tänavavalgustus 443 4929
ja e-post rike@elwo.ee
Pärnu tasuline bussiinfo 12 012
Matuseteenused:
Hingemaa OÜ 24 h 447 0090
Viimne Tee OÜ 24 h 443 7400
Vinuk OÜ 24 h 442 5111
Infoteenus 551 7017 (tasuta), 1188
Usaldustelefon 126
Keskkonnainspektsiooni valvetelefon 1313
Laste- ja perede varjupaik 443 1133
Pärnu naiste varjupaik 5398 1620
Loomade varjupaik 524 6705

NÄDALAVAHETUS JA ESMASPÄEV PÄRNUS

L, 22. VEEBRUAR

Mai kinos kl 18 „Kääbik: Smaugi laastatud maa“, kl 21 „Aitab jutust“.

Raeküla Vanakooli keskuses kl 18 Eesti Vabariigi 96. aastapäevale pühendatud kontsert. Esineb puhkpilliorkester Saxon.

Taastusravikeskuses Estonia kl 20 rahvusvahelise pillilaagri „Läbi jäätunud klaasi“ kontsert „Eesti pidu“.

Ööklubis Sugar kl 23 „Pukka Up“. DJd Fenton Gee (UK) ja Kert Klaus. Sunshine'i tantsijad.

Ööklubis Vaarikas kl 23 „Drink All You Can“. DJ Kert Allas.

Ööklubis Strand kl 22 stiilipidu „Aafrika jõulud“. Ansambel Bombillaz. DJ Rauno Märks.

Ööklubis Mirage kl 23 „Loca People“. Dancehall Babes. DJd Melboom, La Sessica, Sunny Dee.

Öölokaalis Kassa kl 23 kabaree. DJ Erko Käärats.

Jahtklubis kl 20 talvine bluusifestival „The Blue Icicle 2014“. RäämaBlue.

Trahteris Postipoiss Anneli Ott ja Ivar Hansen.

Restoranis Kolhethi kl 17 kirjandusõhtu.

Iiri pubis Sweet Rosie Absolute.

C. F. Hahni pubis Henri Tali & Madis Ligi.

Kentuki pubis kl 21 esineb Kairit Tuhkanen.

Willy baaris (Riia mnt 56) kl 12 Saku II „Sassiturniir 2014“.

Veerevas Õlles kl 21 esineb Tommy.

Restoranis Paradiis kl 20 esineb Ly Kättmann.

Hotell Victoria restoranis Café Grand musitseerib klaveril Michael Berg.

Puhvetis A.P.T.E.K. dr Hot n' Handsome.

Pärnu muuseumis kl 12 perepäev. *Maslennitsa* ehk vene vastlate tähistamine.

Tervise kultuurikeskuses kl 19.30 kontsert „Rõõmu südamesse“. Esinevad naiskoor Leelo ja Haaslava meeskoor.

Tahkurannas Konstantin Pätsi ausamba juures kl 14 Eesti Vabariigi esimese presidendi Konstantin Pätsi mälestamine.

Pärnu hotelli juurest kl 14.30 rahvusvahelise giidide päeva puhul tasuta Pärnu vanalinna ekskursioon. Eesti- ja venekeelne grupp.

Spordihallis kl 19 Schenkeri liiga võrkpallis: Pärnu VK – Daugavpilsi ülikool.

P, 23. VEEBRUAR

Mai kinos kl 18 „Kääbik: Smaugi laastatud maa“, kl 21 „Aitab jutust“.

Pärnu muuseumis kl 12 pommipilduja miini maketi esitlus. Kl 14 ja 16 vabadussõjaaineline tummfilm „Noored kotkad“.

Uue kunsti muuseumis filmidokumendid: kl 12 „Riigivanem I“ (60 min) ja „Riigivanem II“ (60 min), kl 14.30 „Kihnu Kristjan“ (30 min) ja „Miss Saaremaa“ (50 min), kl 16 „Vabatahtlikud“ (35 min) ja „Eesti esimene kodanik“ (50 min).

Uue kunsti muuseumis (Esplanaadi 10) iseseisvuspäeva tähistamine. Ringkäigud näituse „EW 100“ kuraatori Mark Soosaarega. Eesti klaverimuuseumi asutaja, helilooja Alo Põldmäe ja pianist Paul Jõgi tutvustavad kodumaise klaveriehituse ajalugu. Mark Soosaare Eesti-teemaline filmikava. Sissepääs muuseumipiletiga. Info tel 443 0772, www.mona.ee.

Alevi kalmistult kl 16 Pärnu linna ja maakonna noorte rongkäik mööda Riia maanteed Rüütli platsile.

Vabaduse pargis kl 16.20 pärgade asetamine II maailmasõjas Eesti iseseisvuse eest võidelnute mälestusmärgi jalamile.

Rüütli platsil kl 16.30 iseseisvusmanifesti ettelugemine.

Ööklubis Mirage kl 23 pidu Eesti moodi. DJd Märt Rannamäe ja Enno Lohu.

Öölokaalis Kassa kl 23 „Kosjakontor“. DJ Elmu Sadulsepp.

Kohvikus Fookus kl 21 klubiüritus „Koosolek“, „Eesti on moes“. DJ Ivo Uslov. Sissepääs tasuta.

Ööklubis Sugar kl 17 Pärnu linna ja maakonna noortebändide konkursi „Bändomaania 2014“ lõppkontsert.

Uulus Uhlapere seltsimajas kl 19 Jüri Homenja. Pilet 5 eurot.

Hotell Victoria restoranis Café Grand musitseerib klaveril Michael Berg.

Maarja-Magdaleena gildis tantsuklubi ei toimu.

Tervise kultuurikeskuse Pilliroo baaris kl 20 tantsuõhtu.

E, 24. VEEBRUAR

Rüütli platsil päikesetõusul kl 7.31 riigilipu heiskamise tseremoonia.

Alevi kalmistul kl 9.45 pärgade asetamine vabadussõjas langenute ausamba jalamile.

Eliisabeti kirikus kl 10.45 iseseisvuspäeva jumalateenistus.

Keskväljakul kl 12 kaitseväe paraad.

Pärnu muuseumis kl 12, 14 ja 16 vabadussõjaaineline tummfilm „Noored kotkad“.

Uue kunsti muuseumis filmidokumendid: kl 12 „Riigivanem I“ (60 min) ja „Riigivanem II“ (60 min), kl 14.30 „Kihnu Kristjan“ (30 min) ja „Miss Saaremaa“ (50 min), kl 16 „Vabatahtlikud“ (35 min) ja „Eesti esimene kodanik“ (50 min).

Uue kunsti muuseumis (Esplanaadi 10) iseseisvuspäeva tähistamine. Ringkäigud näituse „EW 100“ kuraatori Mark Soosaarega. Eesti klaverimuuseumi asutaja, helilooja Alo Põldmäe ja pianist Paul Jõgi tutvustavad kodumaise klaveriehituse ajalugu. Mark Soosaare Eesti-teemaline filmikava. Sissepääs muuseumipiletiga. Info tel 443 0772, www.mona.ee.

Hotell Victoria restoranis Café Grand musitseerib klaveril Michael Berg.

Tervise kultuurikeskuses kl 19.30 „Ooperist operetti“. Solistid Vladislav Horuženko ja Jaak Jõekallas, klaveril Leonald Kaidja.

EELINFO

Koidula muuseumis (Jannseni 37) 25. ja 26. veebruaril kl 19 dokumentaalnäidend „Viru laulik ja Koidula“. Pääsmed eelmüügis Piletilevis ja Piletimaailmas 10 eurot, kohapeal 12 eurot. www.parnumuuseum.ee/koidula.

Eakate avahoolduskeskuses 28. veebruaril 17–20 tantsuõhtu küpses eas daamidele ja härradele. Muusikat teevad Jüri ja Jaan. Sissepääs 2 eurot.

Eliisabeti kirikus 1. märtsil kl 16 kontserdisari „Musica sacra“. Kadri-Ann Sumera (klaver). Kavas Bach, Brahms, Schönberg. Kontsert toimub koostöös Eesti interpreetide liiduga. Üksikpääse 7 eurot, perepääse 10 eurot. Abonementpääsmega (25 eurot) saab külastada sarja kõiki kevadhooaja 2014 kontserte. Pääsmed müügil Piletilevis ja Piletimaailmas ning pool tundi enne kontserdi algust kohapeal. Pärnu Ooper, www.ooper.parnu.ee.

PPÜ külastab Titanicu näitust 9. märtsil. Rüütli 23, 523 6260.

NÄITUS

Pärnu muuseumis püsiekspositsioon „11 000 aastat ajalugu – elamusi vanast ajast“. Erinevate kultuuride jõulu-, nääri- ja vastlakommete näitus „Talvine pühadering – fantaasialinn Pärnu muuseumis“. Näitus „Eesti lipu all 1994–2012: olümpiameened Enn Halliku erakogust“. Avatud T–P 10–18.

Raekoja linnagaleriis näitus „Art Container“. Avatud T–R 11–17, L 11–14.

Uue kunsti muuseumis Pärnu kunstikooli ülevaatenäitus. Arhitektuurinäitus „Eramu 2008–2012 ja väike 2010–2012“. Näitus „EW 100. Meie kujutav kunst ja kodumaine klaveriehitus esimesel iseseisvusajal 1918–1940“. Avatud iga päev 9–19.

Endla teatri sammassaalis käsitöövaipade näitus.

Keskraamatukogu 1. korruse galeriis näitus „Peeter Somelari õli ja akrüül, Vello Paluoja pastell“, Paikuse huvikooli klaasikunst ja Teele Tederi järjehoidjate näitus. **Trepigaleriis** MTÜ ARS kunstistuudio ja Paikuse huvikooli maalikursuslaste tööd. **Perioodikasaali akendel** õpilastööde näitus „Parimad õunad“.

Jahta kohvikus Merli Ilma isikunäitus.

Kohvikus Mahedik Anna Litvinova portreede näitus.

Agape keskuses Männipargi lasteaia laste talvetööde näitus.

Kuurordigaleriis Central Mnemosine sügistalvine kollektsioon „Glamuur“.

Ammende villas Epp Maria Kokamägi juubelinäitus.

Villa Artises Ly Saadi näitus „Selline ma olen“.

Noorte vabaajakeskuses Sten Savi maalinäitus.

HOROSKOOP

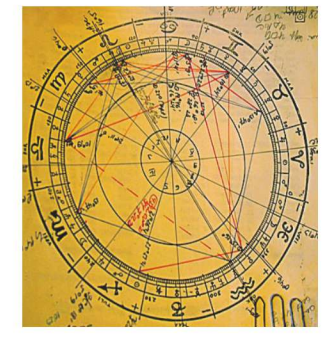

JÄÄR (21. III – 19. IV)
Tahad täna kellelegi head teha. Otsi võimalusi teiste abistamiseks isegi siis, kui see tähendab sinupoolset ohvri toomist.

SÕNN (20. IV – 20. V)
Tunned tõmmet ühineda mõne heategevusliku organisatsiooniga, mis abistab inimesi, kes on sinust vähem varakad. Tahad olla väärtuslikus ettevõtmises osaline.

KAKSIKUD (21. V – 20. VI)
Oled täna ülemuste suhtes mõistvam. Suudad märgata ja lugu pidada sellest, millistе raskustega neil tuleb iga päev silmitsi seista.

VÄHK (21. VI – 22. VII)
Kuna sinu soov ilu järele on suurem kui tavaliselt, võiksid endale lubada kunstigaleriide, moepoodide, muuseumide ja parkide külastamist.

LÕVI (23. VII – 22. VIII)
Tunned täna teiste suhtes vastutust või kaastunnet. Vaata, et sa oma vara liiga kergekäeliselt ära ei jaga! Ole lahke, aga käitu vastutustundlikult.

NEITSI (23. VIII – 22. IX)
Oled täna õrn nii partneri kui lähedaste sõprade vastu. Suudad isegi mõtteid lugeda ja tead, kuidas inimesed end täna tunnevad.

KAALUD (23. IX – 22. X)
Miski töö juures võib tekitada sinus tunde, et oled üleliia töötanud ja kasutada on jäänud viimased õlekõrred. Suur töö tasub end peagi ära.

SKORPION (23. X – 21. XI)
Kui suudad täna mõnda last aidata või panna ta end õnnelikumana tundma, siis tee seda. Laps on niisama raske olla kui täiskasvanu.

AMBUR (22. XI – 21. XII)
Soovid põgeneda ja end koduseinte vahel varjata, sest pead kõigest eemale sama. Meil kõigil on selliseid päevi. Aga naudi ka värsket õhku.

KALJUKITS (22. XII – 19. I)
Võid täna palju aega veeta unistades. Ole ettevaatlik, sest võid kukkuda inimesi sedavõrd idealiseerima, et vead iseennast ninapidi.

VEEVALAJA (20. I – 18. II)
Kui satud täna poodlema, ära kuluta raha luksusesemete ja millegi ekstravagantse peale. Säilita kaine mõistus.

KALAD (19. II – 20. III)
Täna oled kõige suhtes väga teadlik. Sul oleksid justkui antennid küljes, mis kõikvõimalikke signaale kinni püüavad.

Elesir Publishing Service

Ühistranspordi ja liiklusohutuse teemaline arutelu 26. veebruaril 2014 kell 16.00
Vana-Pärnu Kultuuriseltsis (Jannseni 39)

Linnakodanikega kohtuvad volikogu esimees Krista Nõmm, abilinnapea Romeks Kosenkranius, liikluse spetsialist Toomas Tammela, Go Bus esindaja Toomas Talts. Soovijatel on võimalus edastada küsimused ja ettepanekud eelnevalt e-postile merike.lille@lv.parnu.ee või helistades telefonile 4448 103.

www.parnu.ee Pärnu Linnavolikogu

PÄIKESERAADIO 92,7 Mhz
Päike Sinu Raadiotaevas
24. veebruar – 2. märts

SMS-hommikumängus Endla teatri piletimäng, loosime pääsmeid etendusele "Vares"

E ja R 8.00–11.00 **Hommikupäike**
Saatejuhid Kaie Seger, Urmas Salmu ja Meelis Sarv
E 18.00 **muusikasaade Sinine esmaspäev**
Pärnu Bluesiklubi saade
T 8.40 Viljandi Pärimusmuusika Aida infominutid
18.00 muusikasaade **Fookuses**
* saate kordus N 21.00
K 18.00 **ÄIKESERAADIO** * – Pärnumaa subkultuurse muusikaelu eetriajakiri
* saate kordus L 16.00
N 18.00 **Tund Toomasega**
* saate kordus P 11.00
R 18.00 **Küttekontor** – saade elektroonilisest muusikast
* saadete kordus teisipäeviti 21.00

NB! Saate Päevapoolitaja kordus on sama päeva õhtul kl 20

Kuulutused, õnnitlused ja soovilood – saatke sõnum SMS-numbrile 13553, hind 1 €. Reklaamid – reklaam@paikeseraadio.ee

reklaam 443 9584 * Tervisesaatekava www.paikeseraadio.ee

Paberlehe lood digilehes juba SÜDAÖÖST!
www.parnupostimees.ee
AINULT TELLIJALE!

FOREMAX
Et kevad ja suvi tuleksid ilusad!
PVC-aknad ja uksed: lai valik profiile eriti soodsalt
Kvaliteettootja Ryterna garaaživäravad Mob 511 0228
www.foremax.ee
MÜÜK PAIGALDUS VIIMISTLUS

AS Tootsi Turvas müüb
lahtist ja pakendatud TÜKKTURVAST
kodu- ja väikekatlamajade tarbeks
Tel 5383 5045
krista.toomiste@tootsiturvas.ee

MÜÜK

Pakitud kvaliteetne puidubrikett (10 kg)
Kuivad kaminapuud (lepp ja kask, 40 l)
Küttegraanulid (16 kg)
Täiskuivad männipuuklotsid alusel ja võrgus
Kojuvedu
Küttekeskus, Sauga vald, Kilksama
Tellimine 449 0099, 5348 2098
www.kuttekeskus.ee

Jämedad pinnud, halupuud veoga. 5667 0705.

Müüa **küttepuid** (lepp, kask). 5346 1200.

Kuivad **KASEKLOTSID** kottides. 5662 5110.

Kvaliteetne **PUIDUBRIKETT** veoga. 564 4507.

Kasepinnud, -klotsid. 5392 8834.

Kuivad **klotsid.** Paksud **kasepinnud.** 5390 5039.

Pakitud **TURBABRIKETT.** Kojuvedu. Tel 514 9745.

Kvaliteetne **PUIDUBRIKETT.** Vedu. Tel 5359 2794.

Aasta ringi kuivad pakitud **kütteklotsid** ja **kaminapuud.** Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503, www.kyttekontor.ee.

AV Küttepuud OÜ. Küttepuud al 30 € rm. 40 l võrk al 2 €. 5699 3638.

Küttepuud. 5362 7019.

Ehitusliku saematerjali, voodrilaua, põrandalaua müük. Ehituspuit pikkusega 3–6 meetrit. Erimõõtude tellimisel tootmisajad lühikesed. Transport üle Eesti TASUTA! Tel 5596 0517.

KUIV HALUPUU 30–50 cm. Tammaru Farm, 445 1158.

Kuiv lepp võrgus. 511 1177.

Kuiv must lepp võrgus 2,5 €. 5381 3396.

KÜTE: 3 m, halg 30–60 cm, võrgud, katlasse saar. Al 16 €/rm. Järelmaks. 5620 8210.

Küttepuu, must lepp, 35 € rm. 5381 3396.

Küttepuud 3 m ja **halupuud** 30–60 cm. Tel 5669 0234.

Küttepuud (ka kuivad). 5595 9144.

Sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidid, boilerid soodsalt. **Pottsepatööd.** 505 4355.

SÕBRAHIND. Kuiv kask, lepp 0,5; 0,3 m. Kuivad kase-, lepa- ja haavaklotsid, jämedad **kaminaklotsid** VÕRGUS ja PUISTENA. Vedu TASUTA. 5349 2771.

Söödavili. Veovõimalus. Tel 511 9344.

Toidukartul. 5690 0972.

TURBA- JA PUIDUBRIKETT koos veoga. 507 8754, briketivedu.ee.

Kuivad **küttepuud** 50 cm, **kask** 30 cm võrkkotis, **3 m küttepuu.** Transport. 504 4036, 512 9977.

Kuivad pakitud **kütteklotsid.** Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Kuiv **küttepuu** 50 cm. 5664 9450.

Kvaliteetne **toores küttepuu** ja **kuiv puu** võrkkotis. Tel 5815 2410.

Müüa ajalooline **püügiõigus** 10le nakkevõrgule Pärnu lahes. 501 3878.

Müüa **põranda-, voodri- ja ehituslaudu.** Erinevad laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa **rulliheina.** Veovõimalus. Tel 5660 5540.

Müüa soodsa hinnaga **talusealiha.** Tel 505 9151 või 5354 3002.

Soodsalt **puidu- ja turbabrikett,** kuivad **kütteklotsid** (lahtised ja pakitud), kaminapuud. Vedu. Tel 506 8501, 520 2190.

Palgist **koeramaja.** 5850 7138.

DOONORID

Doonoripäev teisip, 25. veebr kl 9–11 Tõstamaa Rahvamajas. Kaasa võtta isikut tõendav dokument.

SA Pärnu Haigla Veretalitus.

KOOLITUS

Pendli algõppe kursus.
Meil on teadmised, kuidas pendli kaasabil tuua endale vastused infoväljadest.
Kursus toimub **Pärnu Keskraamatukogus Akadeemia tn 3 1. märtsil kl 11–15. Kursuse hind 14 €. Lisaks saab soetada pendli ja palju mõõtekaarte.**
Täpsem info www.energoman.ee, tel 501 8260, juhendaja Kalju Paldis.

Pendli kaasabil oma tervise analüüs ja tervendamine.
Tervenda oma keha lihtsate nippide kaasabil.
Kursus toimub **Kilingi-Nõmme huvikeskuses 28. veebr kl 18–22. Kursuse hind 11 € (selle sees ka teabematerjal).** Täpsem info www.energoman.ee, tel 501 8260, Kalju Paldis.

Soome tööohutuskaardikoolitus 1. märtsil. Hind 85 €. OÜ Unigo Partners (koolitusluba nr 6240HTM). 5661 4656, www.aktuaalkoolitus.ee.

OST

ROGER PUIT
AS ROGER PUIT OSTAB JÄTKUVALT ERAMETSKONNA LOOMISE EESMÄRGIL
TALUMAID
HOOLI OMA METSA TULEVIKUST.
HELISTA TEL 434 7647, 504 1062, FAKS 434 7710.
ROGERPUIT@HOT.EE

AJALOOLIST PÜÜGIÕIGUST. 5463 2978.

LUMBAR ENERGY WOOD

Ostame **kasvavat võsa** ja lepikute **raieõigust.** 5660 7729.

GRUNDAR PUIT OÜ
Metsakinnistute ja raie ost
(sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpoteegiga koormatud metsakinnistud)
Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel
Tel 525 9788 • harry@grundar.ee
faks 443 0376 • Tehnika 15, Paikuse

Kollektsionäär ostab erinevaid NSVL **spordimärke.** Maksan 15 € tk. Tulen ise järele. 5595 8057.

REINPAUL
OSTAME KASVAVAT VÕSA
(raiume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepikud, haavikud jne)
Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
www.reinpaul.ee

VESMEL
www.vesmel.ee
Ostame metsakinnistuid ja kasvava metsa raieõigust
Tel 502 0471, 447 3672
info@vesmel.ee

Ostan erinevaid **EW sõjaväe märke.** Maksan 120 € tk. 5808 5338.

Dorioone Timber ostab Are saeveskis 3 m **männipakku.** 514 8160.

PROMETS OÜ ostab **metsa** ja **maad.** 5591 9930.

KINNISVARA

KINNISVARA MÜÜK/ÜÜR. Lootus KVB, 513 7155.

Ostan **1toalise** mugavustega **korteri** otse omanikult hinnaga kuni 20 000 €. Tel 5373 9191.

Ostan **korteri** või **maja** Tallinnas. Võimalik kiire tehing. Vajadusel abi kolimisel. Tel 5820 0800.

Ostan **maad, metsa.** 511 1666.

Ostame metsakinnistuid
OÜ Södra Metsad
Merivälja tee 1, 11911 Tallinn
Tel 516 3569
Fax 609 8055
e-mail taavi.mullerson@sodra.ee
SÖDRA

OÜ ESTEST PR ostab **metsa- ja põllumaad.** 504 5215, 514 5215.

Soovin üürida **3toalist** rõduga ruumikat **korterit** otse omanikult Pärnusse pikemaks ajaks. Võib osaliselt mõbleeritud olla. Kontakt 5693 0107.

Üürile anda **3toal** ahik **krt.** 5399 7022.

Üürin **maja.** Tel 5802 3974.

Kallist ema, vanaema, vanavanaema ja ämma
Hermiine-Aurelie KUURAT
mälestavad
100. sünniaastapäeval
Aima, Velli, Milja, Laili ja Hermo peredega.

Su jaoks on lõppenud
kõik kannatused, vaevad,
kõik rõõmud, õnnehetked maha jäid.
On piiritu Su kalmu kohal taevas,
seal kohtumise lootus meil on vaid.
Teatan kurbusega,
et lahkus kallis ristiisa
Endel VÄLJAMÄE
15. III 1927 – 20. II 2014
Leinab Marko perega.
Ärasaatmine 26. II kl 13
Häädemeeste kirikust
Häädemeeste kalmistule.

Maga vaikselt, puhka rahus –
südamed on Sinuga ...
Mälestuste päiksekullas
jääd Sa ikka meiega.
Teatame kurbusega,
et lahkus meie kallis ema ja vanaema
Esta LANEMAN
17. VI 1959 – 19. II 2014
Leinavad omaksed.
Ärasaatmine 25. II kl 12
kodust.

Teatame kurbusega,
et lahkus meie kallis ema,
vanaema ja vanavanaema
Salme TALSON
30. I 1922 – 19. II 2014
Leinavad omaksed.

Sa andsid, mis Sul oli anda,
tööd tehes kulus eluniit.
Sa kandsid, mida suutsid kanda,
ja läksid ära siit.
Südamlik kaastunne Mallele poegadega kalli abikaasa ja isa
AARNE
kaotuse puhul.
Tõnu ja Urve

Südamlik kaastunne armsale Elsale kalli poja
Aarne ARAKU
kaotuse puhul.
Endised töökaaslased Vändrast
Elvi ja Reet

Kallis Olga.
Südamlik kaastunne Sulle armsa venna
Sergei SMIRNOVI
surma puhul.
Pärnu Postimehe pere
ja Ühinenud Ajalehed

KIVIRAIE
HAUAKIVID
MATUSEPLAADID
TEL. 5646 4216
MÄNNIKU 3A, PÄRNU
WWW.MORSK.EE

Avaldame sügavat kaastunnet Borjale, Glennile, Britile ja Harrietile poja, isa ja vanaisa
Peedra NOVIKOVI
surma puhul.
Helle, Hilda, Endel,
Kersti, Sten ja Kristi

Mälestame kallist õde ja avaldame kaastunnet omastele
Valentine RISTIOJA
surma puhul.
Meeli perega

Südamlik kaastunne Egerinile ema
Esta LANEMANI
surma puhul.
Halinga Turvakodu pere

Tuul puude ladvas tasa kiigub,
me vaikselt leinas langetame pea ...
Mälestame
Endel PÄRNAT
Südamlik kaastunne Vaikele ja Villule perega.
Asta, Eve, Ene, Jaan

Mälestame oma kauaaegset liiget
Sergei SMIRNOVI
Avaldame kaastunnet omastele.
Pärnu Pimedate Ühingu pere

Kallis Hannes.
Avaldame sügavat kaastunnet armsa ema
Linda VAIKMAA
surma puhul.
Töökaaslased Kuuse Pood
OÜ-st ja AS Šeikerist

Mälestame klassivend
Peedra NOVIKOVI
Südamlik kaastunne lähedastele.
Klassikaaslased
Koidula kooli päevilt

Avaldame kaastunnet Leonkhard Talsonile ema
Salme TALSONI
surma puhul.
Pärnumaa Kutsehariduskeskus

Mälestame varalahkunud
Esta LANEMANI
Südamlik kaastunne lastele ja õdedele.
Tädi Miralda perega

Armas Maire. Oleme Sinuga,
kui jätad hüvasti
oma kalli ema
Ester NITTIMIGA
Pärnu Muusikakooli pere

Südamlik kaastunne Kajarile ema
Liivi SOOSAARE
kaotuse puhul.
Sõbrad H 76-st

Kallis Maire.
Oleme mõtetes Sinuga
sel raskel hetkel.
Pärnu Linnaorkestri pere

"Kui lastetoetused ei tõuse, siis sellesse valitsusse me ei lähe."
Riigikogu SDE fraktsiooni aseesimees Eiki Nestor, Postimees

ARVAMUS

▶ EV 96

Riik, rahvas ja rahvusriik

professor
Peeter Järvelaid

Pärnus käies ja eriti enne Eesti Vabariigi aastapäeva meenub mulle alati meie poliitilise ja õiguskultuuri kõige ilusam tekst "Manifest kõigile Eestimaa rahvastele". Mul on vahel isegi selline tunne, et kui Pärnus jalutades olla vaikselt ja kuulata, kõlab siin veel praegugi Hugo Kuusneri häälega loetud tekst.

Kui minult küsitaks, ütleksin, et aastal 2014 oleks viimane aeg välja öelda, kus hakkab Eesti Vabariik ametlikult oma riigi sünni sajandat aastapäeva tähistama.

Mõeldes Pärnus Eesti riigi sünnile

Siin ei saagi olla kaksipidi mõistmist, et väga oluline roll peab kuuluma aastal 2018 just Pärnule. Linna koduleheküljel on Eesti Vabariigi aastapäeva eel ikka veel üleval tagasihoidlik uudis, mis nagu paluks külalistelt vabandust, et "erinevalt ülejäänud Eestist tähistatakse Pärnu linnas vabariigi aastapäeva 24. veebruari asemel päev varem, 23. veebruaril".

Samas seletatakse, et selleks on ajalooline põhjus, sest just Pärnus loeti 23. veebruaril 1918 ajaloolise Endla teatri rõdult ette iseseisvusmanifest. Minu arvates pole Pärnul vaja oma erinevust kuidagi vabandada, vaid meil oleks viimane aeg kohandada meie ajaloolised tähtpäevad ajaloolise tõega.

Oleks tore lapselapsele seletada Eesti ajalugu nii, et ei peaks pidevalt lisama, et jah, see on küll nii, aga tegelikult oli ikka natuke teisiti ka.

Eesti riik on juba nii vana, et saaks endale asjad selgeks mõelda. Unustame vahel tõsiasja, et meie eelkäijad polnud sageli kõige üle, mida nad oma elus ehk teha jõudsid, uhked. Seetõttu oleks tore, kui Pärnu linn ja maakond teaksid, et neil seisab ees aastal 2018 tuletada meelde 23.–24. veebruaril 1918 juhtunut.

Monumendid, teatrid ja koolid

Hiljuti paluti mul rääkida Eesti riigi ajaloost noortele inimestele, kelle eelteadmised Eesti ajaloost olid minimaalsed. Otsides vanu fotosid ettekande illustreerimiseks, võtsin internetist Estonia teatri fotod, kus teater seisis veel uhkelt Saksa teatri kõrval kogu oma suuruses ja ilus. Nüüdseks on linn ja suureks kasvanud puud veidi summutanud seda monumentaalsust. Ja siis oli mulle selge, kuidas ma välismaalastele meie riigi ajalugu kõige näitlikumalt saan seletada.

Pakuksin välja arhitektuuriliskultuurilise dateerimise ja selleks loeksin meie teatrite ehitamist, mis ehitati selgelt kultuurilises konkurentsis baltisaksa kogukonnaga. Teatrihooned, mis üsna lühikese aja jooksul kerkisid meie linnadesse, ehitati kõik selge märgilise alatooniga – näidata, et eesti kultuur on niisama hea ja veelgi parem – suurema teatriga – kui see kultuur, mis end sajandite jooksul maarahva kultuurist paremaks pidanud. Kui üks rahvas on võimeline ehitama teatri kui kultuuri monumendi, on see rahvas valmis omariikluseks. Nii ajalugu hiljem kinnitaski, kui provokatiivne poleks ka minu määratlus.

> ▶ Kui üks rahvas on võimeline ehitama teatri kui kultuuri monumendi, on see rahvas valmis omariikluseks.

Minu sõbrad õigusajaloolased on erialainimestena öelnud, et mul on Eesti ajaloo niisuguse dateerimisega õigus. Estonia teater mängis oma rolli välja meie poliitilises kultuuris, vanale Endla teatrile ja Vanemuisele sai nende poliitiline märgilisus aga saatuslikuks, sest uuele võimule tundusid need hooned sedavõrd ohtlikult märgilised, et neist osati vaid hävitamisega vabaneda. Meie mälust pole aga kustunud nende hoonete ajalooline sõnum.

Meil on meeles, et Pärnus kutsuti Endla teatrimajja kokku rahvakoosolek, kus kiideti heaks vabariigi väljakuulutamise kava, ja just Endla teatri rõdult luges 23. veebruaril 1918 kell kaheksa õhtul Eesti maapäeva saadik Hugo Kuusner (1887–1942) tõrvikute valgel ette iseseisvusmanifesti.

Meie omariikluse kuulutajateks olid omal ajal teatrihooned ja seda tasuks ehk praegugi rõhutada. Mis kõige olulisem – teatrit on meie kultuuris tulevikku silmas pidades vaja.

Teiseks tasuks oma ajaloolist mälu suunata koolidele. Väga lühinägelik on ehitada koole odavate tüüpprojektide järgi ja vaid odavaima pakkumise nimel. Kool on meie rahva hariduse tempel, milles saabki teostuda Jakob Hurda idee, et meie rahvas oleks vaimult suur. Vaimult suur ja hingelt mitte väiklane.

Nõu küsitagu rahvalt

Sünnipäevadel soovime oma lähedastele ja sõpradele alati midagi head ja tähtsat, sama peaks olema riigiga. Mida soovida Eesti Vabariigile tema 96. aastapäeval? Tahaks meenutada kõigile Eesti Vabariigi kodanikele, et oleme vaba, demokraatliku riigi kodanikud, kelle riik on Eesti Vabariik.

Seega, kui Pärnus homme, 23. veebruaril 2014 loetakse nagu 96 aastat tagasi ette Eesti maapäeva vanemate nõukogu Tallinnas 21. veebruaril 1918 allkirjastatud manifest, kuulake tähelepanelikult selle viimaseid ridu: *Eesti! Sa seisad lootusrikka tulewiku läwel, kus sa wabalt ja iseseiswalt oma saatust määrata ja juhtida wõid! Asu ehitama oma kodu, kus kord ja õigus walitseks, et olla wäärilisek liikmeks kultura-rahwaste peres! Kõik kodumaa pojad ja tütred, ühinege kui üks mees kodumaa ehitamise pühas töös! Meie esiwanemate weri ja higi, mis selle maa eest walatud, nõuab seda, meie järeltulewad põlwed kohustawad meid selleks.*

See palve ja üleskutse meie eelkäijatelt pole vananenud. Kõike, mida me iga päev teeme poliitikas, majanduses, hariduses, kultuuris, peaksime kaaluma just selle vana, kuid moodsa mõõdupuuga: teha oma riigi ja rahva nimel ajaloolises perspektiivis tarku otsuseid. Samas peaksid otsustajad omama julgust vahel selgelt välja öelda, kui nad otsust teha mingil põhjusel ei oska (ei julge?) või selle tegemine neile väga raske näib. Siis tasuks ka targematel poegadel-tütardel nõu küsida tavalistelt kodanikelt, kes enamasti pole nii rumalad, nagu mõni minister praegu rahvast arvab.

▶ MÄLESTUS

Olla eestlased edasi!

Harald Nugiseksi viimane sõnum

Aasta algul sõjameeste Valhallasse lahkunud Raudristi Rüütliristi kavaler Harald Nugiseks avaldas oma viimased sõnad ja seisukohad ülemaailmses Eesti sõjameeste ja vabadusvõitlejate häälekandjas Võitleja, mille samuti viimane number ilmus veebruar/märts/aprill 2013. Trükime Nugiseksi mõtted Pärnu Postimehes ära, sest vaevalt neid paljud üldse teavad.

"Meie, Eesti sõdurite peamine mõte oli vähemalt püüda teha kõik, et vaenlane tagasi ei tuleks. Me olime vabatahtlikud ja panime oma au mängu.

Minul oli sõjas kaitseingel, sest kaks korda on mind müüri äärde viidud mahalaskmiseks, aga olen pääsenud.

Võitlejat olen lugenud üsna algusest peale, kohe, kui Venemaalt tagasi jõudsin. Postiga ta mulle tuli, väga palju lehti läks kaduma, sest postiühendus oli räbal. Kui mina olin Eestis viletsas olukorras, siis aitasid mind mu relvavennad vabast maailmast.

Urmas Luik

Minu lapselapselapse Mari Süda kirjutatud raamat minust sai hiljuti ilmuda samuti tänu toetusele Kanadast.

Mu sõbrad välismaal ütlevad, et Eestil pole õiget valitsust. Mis minul lisada: mitmekordsetele ettepanekutele vaatamata ei ole ükski president minu sõjalisi teeneid millekski pidanud. Lennart Meri andis Eesti Kaitseväe erukapteni auastme, teistel pole aga mingit julgust olnud. Luurele ei läheks ma neist kellegagi. Minu peale vaatavad meie võimukandjad viltu. Aga kõige tublim meist neljast Rüütliristi kandjast, Rebane, on sattunud päris põlu alla…

Mina ei ole ise ka väga aktiivne olnud, mis ma, vana mees, torgin ennast sinna, kuhu pole vaja. Olen ennast kümme korda välja vihastanud, aga see ei tähenda ju midagi, targem on hingerahu hoida. Pensioni maksab mulle Saksamaa, Eesti riigi jaoks pole ma keegi…

Ehk tulevad kunagi tulevikus uued mehed etteotsa, siis ehk hakatakse tunnistama, et meie võitlesime Teises Vabadussõjas Eesti riigi iseseisvuse taastamise eest, kuid praegu ei ole küll veel mitte ühtegi niisugust silmapiiril, kes annaks lootust või usku, et ta võiks olla uus ja parem… Riigi iseolemisest vist ei tasu rääkidagi… Häbi on.

Võitleja viimastele lugejatele soovin ikka kõige paremat ja olla eestlased edasi. Ehk jõuame kunagi ka tõeliselt iseseisva Eesti riigini."

Pärnu Postimees
PÄRNUMAA AJALEHT ASUTANUD J. V. JANNSEN 1857

Pilgud Pärnule

Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine on sel aastal mitmekordselt erakordne ja mõtlemapanev nii Eestile tervikuna kui Pärnule eraldi.

Iseseisvuspäeva pidulikkust varjutavad omajagu sündmused Ukrainas, sest selle maa ja sealsete inimeste saatus läheb eestlastele vägagi korda, arvestades, et oleme üheskoos osalenud nii mõnegi kibeda ajaloopeatüki kirjutamisel.

Mõni päev enne iseseisvuspäeva tuli avalikkuse ette algatuse "Elamisväärne riik" pöördumine, milles postuleerivad paarkümmend allakirjutanut, et Eesti viimaste aastate poliitilist elu iseloomustab seevastu paigalseis ja selle peamised põhjused on suletud poliitiline süsteem, väsinud võim ja teovõimetu opositsioon. "Tunne, et Eesti ei ole selle elanike riik ja et Eestil puuduvad inspireerivad eesmärgid ja ühised lootused, on osa põhjustest, miks inimesed Eestist lahkuvad, ning veel rohkem mõjutab lootuse puudumine neid, kes lahkumisele mõtlevad," seisab pöördumises, mis on mõeldud riigiparandamiskatsena ja mille mõttelised eelkäijad on nii Harta12, rahvakogu kui isegi 1980. aasta 40 kiri.

> Küsimusi ja murepunkte, millele Eesti Vabariigi 96. aastapäeva eel mõelda, on veelgi, seda enam tasub oodata ja tähele panna president Toomas Hendrik Ilvese kõnet.

Samuti oodatakse kasvava huviga peaminister Andrus Ansipi homset sõnavõttu Tartu Vanemuise teatris, sest väidetavalt võib peaminister teatada oma tagasiastumisest, millele järgneb valitsusevahetus.

Küsimusi ja murepunkte, millele Eesti Vabariigi 96. aastapäeva eel mõelda, on veelgi, seda enam tasub oodata ja tähele panna president Toomas Hendrik Ilvese kõnet, mis kõlab esmaspäeval Pärnu kontserdimajas. Õnneks ei ole asjad nii halvad, et peaksime pelgama seda, et linnas, kus Eesti Vabariik alguse sai, see tänavu lõppenuks kuulutatakse. Hoolimata kõigest pole Eesti riik nii rikkis, nii korrast ära, et seda parandada ei saaks, olgu eestvedajaks valijad või valitavad.

Iseseisvuspäeval pöörduvad Eesti pilgud Pärnule, vastakem neile pilkudele sõbralikult ja sinimustvalgelt, unustamata samal ajal, millisel ajal ja kelle kõrval me elame.

(arvamus@parnupostimees.ee)

▶ NÄDALA KÜSIMUS

Kas olete Eesti riigiga rahul?

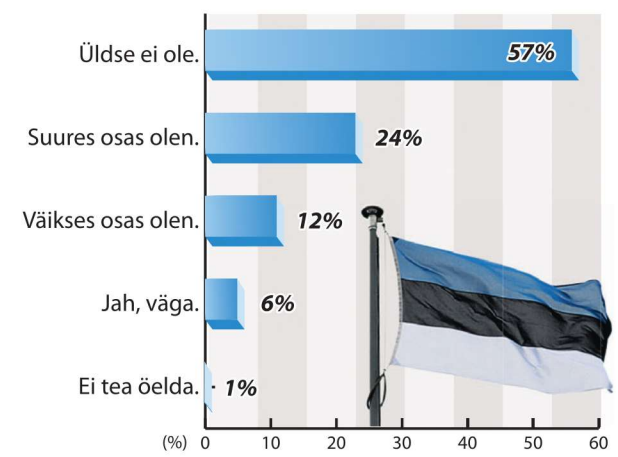

Pärnu Postimehe veebiväljaande www.parnupostimees.ee küsitlusel osaleti 17. veebruarist kuni eile keskpäevani 1821 korral.

Pärnu Postimees
Rüütli 14, 80010 Pärnu
Tel 447 7090, faks 447 7072
postimees@parnupostimees.ee
www.parnupostimees.ee

Toimetuse sekretär tel 447 7090
Peatoimetaja Peeter Raidla, tel 447 7063
Tegevtoimetaja Iira Igasta, tel 447 7070

Arvamus: arvamus@parnupostimees.ee; Kaupo Meiel, tel 447 7074 Kalev Vilgats, tel 447 7075
Foto: tel 447 7079

Uudised: uudised@parnupostimees.ee; tel 447 7080, tel 447 7086, tel 447 7073
Veebitoimetus: tel 447 7095, tel 447 7092

Kultuur: kultuur@parnupostimees.ee; tel 447 7085
Tarbija: tarbija@parnupostimees.ee; tel 447 7060

Sport: sport@parnupostimees.ee; tel 447 7076
Tellimine tellimine@parnupostimees.ee; tel 447 7087, 617 7717

Reklaam, kuulutused: reklaam@parnupostimees.ee; tel 447 7077, faks 447 7072
Lugejate kirjad kirjanurk@parnupostimees.ee

Kojukanne Pärnu linnas Expresspost tel 617 7717 Pärnu maakonnas Eesti Post tel 447 0405
Trükk AS Kroonpress

Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed

Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita.

SPORT

1. Doris Kudre võitis kuni 17aastaste suusaorienteerumise Euroopa meistrivõistlustel Ida-Virumaal Pannjärvel esikoha.

Poolpiip ja kottpüksid näitavad teed tulevikku

Enn Hallik, Sotši 2014

Mu kodumajast Raeküla vaid sadakonna meetri kaugusele Laarmanni liumäele ilmusid jaanuaris lumelaudade ja kottpükstega poisid, keda vaatan nüüd olümpial vigursuusatamist näinuna muutunud pilguga.

Tunnistan, et pole kottpükste ja viltumütside sporti seni tõsiselt võtnud. Meenub, kuidas nad olümpiale trügides Salt Lake Citys kohe olümpiakülas tinapaneku ja marihuaanaga vahele jäid ja pükse kergitades siiralt väitsid, et see käibki nende harrastuse juurde.

Ajad on muutunud, olümpia jätkanud noorenemist, ekstreemalad tõsinenud, aga ikkagi püsib mu meeltes pärisspordina pigem see, kuidas Andrus Veerpalu 1999. aastal Ramsau metsa vahel pika ja kauni klassikasammuga MM-hõbeda poole tüüris.

Sotši olümpia algas mulle tulise vaidlusega noore Tallinna kolleegiga. Tema ütles, et need ekstreemalad ongi olümpia tulevik, sest tuleviku teevad noored ja kivinenud klassika juurde jäämine tähendab publiku, telehuvi ja sponsorite kadu, kokkuvõttes olümpia surma. Mu väited maadluse, klassikasuusatamise ja muu püha piinamise teemal põrkasid kui herned vastu kummiseina.

Neljapäeval kohtusin sama ametivennaga Krasnaja Poljana mägedes Roza Khutori ehk kunagise eesti memme Roosa talu ekstreemspordipargis ja lõin talle meeste suusakrossi finaali järel käe pihku - sul on õigus! See oli Sotši mängude üks vingemaid alasid, see on tulevik!

Krossi sõideti olümpial nii lumelaual kui suuskadel, hinge kinni pidama panevaid vaatemänge pakkusid naised-mehed mõlemad. Suuresti on need alad võrreldavad suvise BMX mägirattalaskumisega, aga veel atraktiivsemad, sest rada on pikem, võistlus taktika- ja riskivõimalusi pakkuvam. Ja tänu lumele ohutum.

Kiirused on 70-80 km/h kandis, asi sarnaneb kiirlaskumise pehmema variandiga, kus ühe asemel korraga neli võistlejat rajal. Ja hüpped! Sotšis oli rajal hulk mitmekümnemeetrisi, millele järgnesid ohtlikud viraažid, finišihüpe aga silma järgi hinnates oma 50 meetrit.

Suusakross pakub teravate elamuste nautijatele ohtralt adrenaliini. Reuters

Hullud võtavad endast rajal muidugi maksimumi, eriti veel olümpiakuulsuse nimel. Risk ja kukkumised käivad lumelaua- ja suusakrossi juurde, nii oli selle olümpia üks vapustavamaid finišeid suusakrossi veerandfinaal, kus neljast võistlejast kolm finišihüpet venitades kukkusid, koos üle lõpuliini libisesid ja fotofiniši tulemusi ootama jäid.

Kottpüksid kuuluvad aga mitte üksnes krossirajal kihutavate suusatajate varustusse, neid kannavad ka pargialad ja näiteks *halfpipe* ehk rennisõidu ehk käesoleva loo pealkirja tarbeks meelevaldselt poolpiibuks tõlgitud vigursuusaala sportlased.

Neljapäeval selgusid naiste rennisõidu esimesed olümpiamedalistid. Kes need meile (veel?) kaugeks jääva ala staarid on, uurigu huviline ise, siinkohal selgitaks vaid, et sportlased sõidavad suure kaldega lumest vihmaveerenni siuh-viuh kuus kuni kaheksa korda risti-rästi läbi, tehes kallastest üles hüpates viiele kohtunikule hindamiseks vigureid.

Nii põnev kui suusa- ja lumelauakross või isegi uskumatute trikkidega pargihüpped see ala ei tundu, aga ometi oli olümpiatribüün rahvast pungil.

Järelikult müüb, järelikult tuleb kriitika- ja eelarvamusnupp maha keerata. Ja mõelda, mis ning kuidas järgmisel talvel Pärnus. Krossist, rennist ja põntsutamisest ehk mogulist on lauskmaal raske unistada, aga vigurhüpped, mingi torudel sõit jms? Kelly Sildaru ju Eestis tõusmas, Kilingi-Nõmme tüdruk Ivika Jürgenson oma nišialal Euroopa parim. Võib see olla Jõulumäe üks järgmisi suuri võimalusi?

Neljapäeva nael oli olümpial aga naiste hokifinaal. Lõppmängu said nagu ikka Kanada ja USA, aga kulla jagamine läks ülipõnevaks. USA domineeris terve mängu ja juhtis 3,5 minutit enne lõppu 2:0. Kanada võttis kuuenda väljakumängija saamiseks puurivahi pingile ja nagu sellise riski puhul tihti juhtub, sai tühja väravasse viskamise võimaluse hoopis USA.

Litter loperdas väravast mööda suunal, hakkas siis hinge kinni pidava publiku ees vinti võttes puuri poole keerama, ja jäi lõpuks posti toksates seisma. Olnuks 3:0 ja ilmselt punkt, nüüd aga läks veel pikaks. Kanada viskas ühe värava, kopikas enne lõppu teisegi ja mäng läks lisaajale, milles kümnendal minutil Kanada äkksurmavärava viskas ja olümpiavõitjaks tuli. Draamat täie raha eest.

▶ TABLOO

Koolisport

Pärnu koolinoorte rahvastepallivõistlused.

1.–3. klasside poisid: 1. Rääma põhikool (Olavi-Tanel Kask, Magnar Liier, Markus Muskat, Eric Kriisa, Raigo Koitla, Sten Vipre, Marten Pelt, Erik Soopere, õpetaja Indrek Kraavi).

2. Ühisgümnaasium (Henri Küttimaa, Sander Küttimaa, Kaspar Maanus Maamets, Madis Moos, Albert Press, Arthur Trussmann, Karel-Glaus Vent, Raido Kirast, õpetaja Helmi Kommussaar).

3. Kuninga tänava põhikool (Joosep Siigla, Robert Ende, Rasmus Isak, Rasmus Koikson, Hardi Vask, August-Joosep Kristov, Mattias Graumann, Jaago Teearu, õpetaja Kristi Treial).

Võrkpall

Noorte rahvusvaheline turniir "Panzer Cup" Pärnu spordihallis.

Tüdrukud: 1. SK Tats, 2. Rakvere SK, 3. Pärnu SK (Reti Puuraid, Lizet Tüvi, Greete Merila, Kertu Karu, Kristiina Rannak, Miriam Pilli, treener Helju Sutt), 4. Pärnu VK/SK, 5. Latvia I, 6. Viljandi SK.

Mälumäng

Fookuse kolmas veebruarimäng.

1. Sepad (Rita Tulp, Marie Ojasalu, Villi Lipp, Heigo Põldsam, Peeter Tammesson, Tarmo Ojasalu), 2. Üleaedsed (Riina Lõhmus, Marianne Kumm, Peeter Lelle, Toomas Liidemaa, Sulev Ojamets, Indrek Ojamets, Ilmar Seppenen), 3. R-kogu (Krista Visas, Ilme Miilimaa, Marina Jantson, Kai Juhanson).

Jõulu suusaklubi on Otepääl esindatud

Sel nädalavahetusel Otepääl Tehvandi spordikeskuses toimuvatel murdmaasuusatamise Skandinaavia karikavõistlustel läheb starti 181 sportlast Eestist, Soomest, Rootsist, Norrast, Kanadast ja Lätist.

Suurima esinduse, 69 sportlasega on Otepääl võistlemas Norra. Meie olümpiasportlastele Triin Ojastele, Raido Ränkelile, Peeter Kümmelile ja Algo Kärbile pakub konkurentsi palju nimekaid suusatajaid. Tugevamatest on stardis Matias Strandvall ja Ari Luusua Soomest ning Kari Vikhagen Gjeitnes, Marthe Kristofferson, Snorri Einarson, Sindre Björnestad Skar ja Simen Ostensen Norrast

Pärnumaa Jõulu klubi esindavad Otepääl naistest Kairit Paju ja Triin Kihuoja ning meestest Kein Einaste (pildil), Alvar Johannes Alev, Romet Sutt, Siim Sander Pihu, Taavi Valter Taveter ja Silver Salusoo

Täna on kavas klassikasprindid ja homme võisteldakse ühisstardiga sõitudes. *(PP)*

Pärnu Postimees.ee online@parnupostimees.ee
Pärnu Börs igal kolmapäeval
PÄRNU This Week igal suvel
60+ igal kuul
OSUTI tarbijalisa
Ühinenud Ajalehed
HIND 0.90 eurot
ISSN 14062-917